

**STRATEGIJA
LOKALNOG ODRŽIVOG RAZVOJA
GRADA SUBOTICE
2013. – 2022.**

NACRT

SADRŽAJ

Poglavlje 1 – Uvod.....	5
Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije održivog razvoja Subotice	7
Poglavlje 3 – Situaciona analiza grada Subotice	9
Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regionu i indikatori održivosti.....	19
Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza	25
Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvoja.....	30
Poglavlje 7 – Sistem upravljanja, praćenja i ocenjivanja Strategije	31
Poglavlje 8 – Strateški ciljevi, prioriteti, mere i aktivnosti - spisak Projekata	34
Poglavlje 9 – Akcioni plan.....	50
Aneks 1 – Učesnici u izradi strategije/Strateški tim, radne grupe i Partnerska skupština	A
Aneks 2 – SWOT tabela.....	B
Aneks 3 – Indikatori održivosti.....	C
Aneks 4 – Profil zajednice	D

Odluka o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja

Na osnovu člana 33. stav 1. tačka 4. Statuta Grada Subotice («Službeni list Opštine Subotica», br. 26/08 i 27/08-ispravka),

Skupština grada Subotice, na 25. sednici održanoj dana 15.06.2011. godine, donela je

O D L U K U

o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine

Član 1.

Pokreće se proces izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine, uz tehničku podršku od strane Centra za planiranje i projekte Stalne konferencije gradova i opština kroz program Exchange 3.

Član 2.

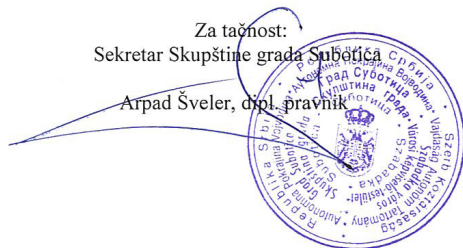
Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Grada Subotice».

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Skupština grada Subotice
Broj: I-00-011-37/2011
Dana: 15.06.2011.god.
S u b o t i c a

Predsednik Skupštine grada Subotice

Slavko Parać, s.r.

Za tačnost:
Sekretar Skupštine grada Subotica
Arpad Šveler, dipl. pravnik

Slika 1: Odluka o pokretanju procesa izrade strategije održivog razvoja

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

UVODNA REČ GRADONAČELNIKA

Poštovani sugrađani,

Osnovni cilj Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice je održivi razvoj, koji zadovoljava potrebe sadašnjosti, ali ne dovodi u pitanje sposobnosti budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Cilj je da se dostigne održivi privredni rast i razvoj zasnovan na znanju i inovativnosti, koji će obezbediti konkurentnost i bolje ekonomske rezultate subotičke privrede, privlačenje kapitala u lokalnu privredu i preduzetništvo, podizanje životnog standarda stanovništva, kao i stvaranje pogodne infrastrukture i drugih uslova koji podstiču privredni razvoj uz zaštitu životne sredine i jednake mogućnosti i slobode za sve građane.

Prepoznavanje razvojnih težnji i mogućnosti koje obuhvata strateški dokumenat podrazumeva postojanje jasne vizije poželjne budućnosti lokalne zajednice, odnosno Grada Subotice, a time i misiju koja podrazumeva nužnost i obavezu svih činilaca privrednog, javnog i političkog života zajednice, ka njenom ostvarenju.

Smatram da je proces izrade i usvajanja Strategije održivog razvoja Grada Subotice 2013. do 2022. godine doveo do nastajanja značajnih vrednosti:

- unapređena je saradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora
- povećano je učešće građana u procesu donošenja strateškog dokumenta
- strateški dokument je postao vlasništvo cele lokalne zajednice

Lokalni strateški dokument je nastao uz pomoć Stalne konferencije gradova i opština i sugrađana: stručnjaka, aktivista i volontera, koji su dali svoj doprinos izradi ovog dokumenta. Posebno ističem ulogu koordinacionog i radnog tima koji su uspešno vodili ceo proces.

Ovaj strateški dokument je vodič u razvoju grada i doprinosi sveukupnom produbljivanju razumevanja i dijaloga pripadnika svih zainteresovanih strana. U njega su utkani jasni ciljevi, mere i konkretni projekti čija realizacija osigurava sigurniji i kvalitetniji život Subotičana uz negovanje vrednosti interkulturalnosti.

Razlike nas spajaju

Gradonačelnik Subotice

Modest Dulić

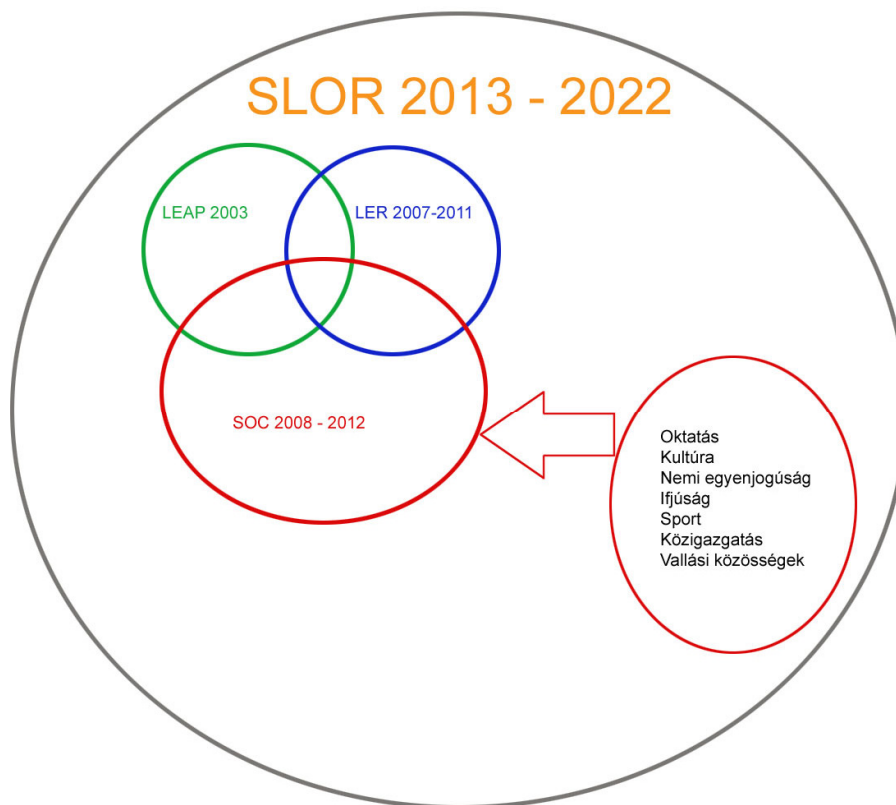
Poglavlje 1: Uvod

Strategija lokalnog održivog razvoja Grada Subotice (u daljem tekstu Strategija) je opšti strateški plan razvoja koji treba da pruži smernice i podsticaje za budući razvoj lokalne zajednice, ali i da bude koristan instrument u prilagođavanju promenljivom okruženju u kome živimo. Vremenski okvir za implementaciju Strategije je od 2013. – 2022. godine, odnosno 10 godina.

Sama strategija predstavlja nadogradnju i objedinjavanje već usvojenih strateških dokumenta kao i nastavak strateškog upravljanja razvojem u gradu.

Skupština opštine Subotica je oktobra 2003.godine usvojila **Lokalni ekološki akcioni plan** (u daljem tekstu: LEAP), dokumenat koji predstavlja listu definisanih akcija za rešavanje najvažnijih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Strategija ekonomskog razvoja opštine Subotica u svojim elementima koji se odnose na ciljeve, mere i projekte predviđena je na period od pet godina, a usvojena je 2007. godine od strane Skupštine opštine. Iste godine je doneta odluka o dugoročnoj projekciji željenog stanja socijalne zaštite u opštini Subotica u **Strateškom planu razvoja socijalne zaštite opštine Subotica** za period od 2008. do 2012. godine. U procesu donošenja Strategije rukovodilo se analizom ostvarenih projekata navedenih strateških dokumenata.

Slika 2: Ven dijagram Strategije lokalnog održivog razvoja

Strateško planiranje, u kontekstu integralnog lokalnog razvoja, objedinjuje teoriju i praksu participacije, pregovaranja i odlučivanja zainteresovanih strana. Ono stavlja naglasak na teritorijalni pristup, osećaj vlasništva lokalne zajednice, partnerstvo i horizontalnu i vertikalnu koordinaciju. U tipičnom procesu strateškog planiranja, zainteresovane strane sebi postavljaju i nalaze odgovor na četiri osnovna pitanja: (1) **gde smo sada?** (2) **gde želimo da budemo?** (3) **kako dotle da stignemo?** i (4) **kako da znamo da li smo dotle stigli?**

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

To podrazumeva razumevanje trenutne situacije, zamišljanje budućnosti, analizu strateških opcija, utvrđivanje prioriteta i donošenje odgovornih odluka. Moglo bi se reći da je strateško planiranje put i sposobnost zainteresovanih strana da zajedno oblikuju viziju razvoja i mobilišu resurse za njeno ostvarivanje, kroz svoje inovacije i socijalnu i političku snagu, kao i moguće promene do kojih bi doveli u institucijama i strukturi upravljanja.

Očekivane koristi od strateškog plana su:

- Prepoznavanje razvojnih težnji i mogućnosti zajednice
- Osnova za formiranje partnerstva između institucija i interesnih grupa
- Efikasno i efektivno upravljanje resursima u skladu sa tendencijama održivog razvoja
- Olakšan pristup EU i drugim međunarodnim fondovima kao i domaćim izvorima finansiranja
- Ostvarenje finansijske efektivnosti

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice bazirana je na dokumentu **Agenda 21**. Agenda 21 je akcioni plan za održivi razvoj u XXI veku, usvojen na najvišem nivou na Konferenciji Ujedinjenih nacija o zaštiti životne sredine i razvoju (UNCED) - Samitu planete zemlje - održanoj u Rio de Žaneiru, juna 1992. godine.

Kada se govori o Lokalnoj Agendi 21 mora se imati u vidu nekoliko činjenica:

- Lokalna Agenda 21 je svetski pokret za održivi razvoj;
- Veliki broj konferencija u periodu od Konferencije u Riju do Svetskog samita o životnoj sredini i razvoju u Johaneshburgu 2002. godine, pokazuje da su lokalne vlasti veoma značajne u planiranju i implementaciji održivosti;
- Lokalna Agenda 21 je u potpunom saglasju sa usvojenom politikom Evropske zajednice i mnogih drugih nacionalnih tela.

KARAKTERISTIKE ODRŽIVE ZAJEDNICE

Održivo društvo teži da:

zaštiti i unapredi životnu sredinu

- koristi energiju, vodu i druge prirodne resurse efikasno i sa pažnjom
- ograničava zagađenja na nivoe koji neće ugroziti prirodne sisteme
- minimizira otpad, ponovo ga koristi kroz reciklažu, kompostiranje ili sagorevanje za dobijanje nove energije, a preostali deo održivo odlaže
- vrednuje i štiti prirodnu raznovrsnost

poštuje društvene potrebe

- čini naselja "humanim" po funkciji i formi
- vrednuje i štiti različitost i lokalnu raznovrsnost i ohrabruje kulturni identitet lokalne zajednice
- štiti ljudsko zdravlje omogućavajući bezbedno, čisto i prijatno životno okruženje
- ističe preventivne akcije zdravstvenih servisa kao i negu
- osigurava dobru hranu, vodu, stanovanje i gorivo po umerenim cenama
- podmiruje lokalne potrebe iz lokalnih izvora kada god je to moguće
- maksimalno omogućava svima obrazovanje za potrebe znanja i veštine koje će im omogućiti da potpuno učestvuju u društvenim aktivnostima
- omogućava svim društvenim grupama da učestvuju u odlučivanju i uključuje društveni uticaj i uticaj zajednice u donošenje odluka

promoviše ekonomski uspeh

- kreira aktivnu lokalnu privredu u kojoj ima dovoljno posla bez štetnih uticaja na životnu sredinu na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou
- vrednuje dobrovoljni rad

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

- ohrabruje pristup radnim mestima, uslugama, dobrima i drugim ljudima na takav način da se sopstvena vozila manje koriste i tako umanje uticaji na životnu sredinu
- otvara široke mogućnosti za kulturne i rekreacione aktivnosti za sve građane.

Strategija lokalnog održivog razvoja, rađena je u skladu sa nacionalnim planovima i strategijama razvoja ali se najviše naslanja na Nacionalnu Strategiju održivog razvoja Republike Srbije kao krovnim nacionalnim dokumentom čijoj implementaciji teži da doprinese.

Strategija se definiše, usvaja i sprovodi na nivou grada i odnosi se na teritoriju Grada Subotice. Ipak, u mnogim ciljevima i aktivnostima, Strategija podrazumeva **zajednički pristup Grada Subotice i susednih opština** u rešavanju određenih problema i izazova, pa se u navedenim ciljevima i aktivnostima podrazumeva koordinasano delovanje.

Iskustvo u participativnom učešću u planiranju razvoja opština i gradova je tek je u začetku, te načini institucionalizovanja učešća građana u procesu donošenja odluka predviđeni ovom strategijom predstavljaju novi doprinos razvoju lokalne demokratije. Takođe, značajno je naglašen sistem upravljanja, neophodan za uspešno sprovođenje strateških dokumenata i praćenje tog sprovođenja, jer je **strateško planiranje i upravljanje živ proces, odnosno, putovanje a ne krajnje odredište.**

Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije

Metodologija za izradu Strategije lokalnog održivog razvoja kreirana je u okviru projekta Exchange 2 (2008. – 2010. godine) u cilju metodološke standardizacije procesa strateškog planiranja u Srbiji, a u izradi su učestvovala sva relevantna ministarstva Vlade Republike Srbije i međunarodni partneri.

Strategija održivog razvoja odnosi se na kontinuirano unapređenje života, rada i funkcionisanja na teritoriji grada Subotice i uvodi integrisani sistem planiranja koji obuhvata sva bitna pitanja lokalne zajednice uključujući i pitanja od međusektorskog značaja (socijalnu inkluziju, opštu društvenu informisanost, zaštitu životne sredine i sl.).

Metodologija je zasnovana na participativnom pristupu, što podrazumeva direktnu uključenost svih zainteresovanih javnih i privatnih strana u toku trajanja celokupnog procesa i ne odnosi se samo na zajedničku izradu strateškog dokumenta i akcionog plana, nego omogućuje šire učešće zajednice u identifikaciji, aktiviranju i koordinaciji partnerstava za implementaciju pojedinih aktivnosti i projekata.

Participativni pristup doprinosi kvalitetu donetih odluka, time što omogućava:

- formiranje baze znanja za odgovoran proces donošenja odluka zasnovanih na činjenicama,
- široku bazu podrške za donete odluke,
- kolektivno vlasništvo nad problemima i rešenjima problema,
- jačanje lokalnih kapaciteta za implementaciju projekata i
- praćenje povratnih informacija neophodnih za kvalitetnije rukovođenje.

Različiti subjekti, sa različitim ulogama i funkcijama uključeni su u proces izrade Strategije lokalnog održivog razvoja, počev od faze planiranja pa do faze definisanja realizacije projekata i upravljačkih aktivnosti. Partnerska skupština okupila je javne i privatne zainteresovane strane koje žive i rade na teritoriji grada, kao odgovorne aktere održivog razvoja. Operativnu i stručnu podršku tematskim radnim grupama i koordinacionom tima grada, pruža tim za izradu Strategije

HRONOLOGIJA DOGAĐAJA PO METODOLOGIJI

Proces izrade Strategije započeo je donošenjem **Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period od deset godina.**

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

Za pokretanje, praćenje i upravljanje procesom izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2013-2022. godine, u julu 2011. godine imenovan je **Koordinacioni tim**.

Za pripremu, operacionalizaciju aktivnosti izrade, odnosno praćenje procesa izrade Strategije, gradonačelnik, kao koordinator programa, imenovao je **Tim za izradu SLOR-a**. Zadatak tima za izradu SLOR-a je: organizovanje i učešće u izradi predloga objedinjenog strateškog plana održivog razvoja, priprema liste zainteresovanih strana u cilju pune i široke participacije u aktivnostima definisanja SLOR-a, pružanje informacija o toku aktivnosti svim učesnicima direktnim putem i putem lokalnih medija, kao i efikasno povezivanje svih tela i organizacija uključenih u program.

Na prvoj sednici Partnerske skupštine (forum), održane u novembru 2011. godine, članovi Partnerske skupštine su definisali sledeće tematske radne grupe:

- Grupa za zaštitu životne sredine
- Grupa za društveni razvoj
- Grupa za ekonomski razvoj

Postupak izrade Strategije se nakon pokretanja samog procesa, sastojao od pet glavnih delova-faza koje se ponavljaju u desetogodišnjem ciklusu:

Faze	Dokumenta
0. Pokretanje procesa strateškog planiranja	Organizaciona struktura – regulativa
1. Analiza tekućeg stanja – Profilisanje zajednice	Profil zajednice
2. Definisanje vizije, ciljeva i prioriteta	Strateški dokument
3. Projekti i aktivnosti za određene rezultate	Akcioni plan
4. Implementacija, upravljanje, praćenje	Upravljački sistem
5. Marketing i komunikacija	Plan marketinga i plan komunikacije

Ciklus izrade Strategije lokalnog održivog razvoja grada počeo je izradom Analize tekućeg stanja – **Profilisanje zajednice** kojom su tekuće stanje i faktori održivosti u zajednici identifikovani i procenjeni. Kao sledeći korak sledilo je definisanje **vizije, ciljeva i prioriteta** u okviru strateškog dokumenta na lokalnom nivou. Nakon ove faze, sledilo je definisanje aktivnosti i projekata u okviru lokalnog Akcionog plana. Na kraju, radi postizanja rezultata u fazi implementacije projekata, neophodno je uspostavljanje upravljačkog i nadzornog sistema.

Nakon održane 1. Partnerske skupštine u novembru 2011. godine, na kojoj je učestvovalo 168 predstavnika lokalne zajednice, privrednika, obrazovnih institucija, NVO sektora, javne uprave, održani su sastanci koordinatora radnih grupa i 9 radionica po tematskim grupama.

Projektni tim i koordinatori tematskih grupa su učestvovali na prvoj radionici organizovanoj od strane Programa EXCHANGE 3. Jula 2011. na kojoj su upoznati sa metodologijom izrade SLOR i na kojoj su i definisane oblasti koje će biti obuhvaćene SLOR-om. Nadalje, aktivnosti su se odvijale prema sledećoj hronologiji:

- 29. – 30.06.2011. – radionica u Andrevlju (upoznavanje sa Metodologijom)
- 16.09.2011. – radno planiranje i pripreme aktivnosti za Partnersku skupštinu
- 20.09.2011. – veštine facilitacije
- 03.10.2011. – pripremna radionica
- 08.11.2011. – Partnerska skupština
- 28.11.2011. – rad u radnim grupama, definisanje vizije, prioriteta i izrada SWOT analiza
- 16.12.2011. – rad u radnim grupama, identifikacija i evidentiranje predloga projekata
- Od 01.02.2012. – definisanje i sumiranje projekata i izrada akcionog plana metodom intervjua
- Nacrt Strategije sa akcionim planom – 5. decembar
- Usvajanje predloga od strane koordinacionog tima – 6. decembar

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

- Javna rasprava od 7. decembra do 16. decembra,
- Izrada konačnog dokumenta – 16 decembra,
- Partnerska skupština – 14 decembra,
- Usvajanje SLOR-a od strane gradskog veća – 18. decembra,
- Usvajanje SLOR-a od strane skupštine grada – 27. decembra

Poglavlje 3 – Situaciona analiza grada Subotice

OPŠTI PODACI O GRADU

Administrativni i geografski položaj

Grad Subotica je najseverniji grad Republike Srbije, drugi po veličini grad Autonomne Pokrajine Vojvodine i administrativni centar Severnobačkog okruga. Geografski položaj je određen sa 46° 5' 5" severne širine i 19° 39' 47" istočne dužine. Graniči se Mađarskom i sa 4 jedinice lokalne samouprave: Sombor, Bačka Topola, Senta i Kanjiža.

Slika 3: Geografski položaj Grada Subotice

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

Teritorija Grada Subotica zauzima površinu od 1.007 km². Prema preliminarnim podacima popisa stanovništva 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji grada Subotice je 140.358 stanovnika koji žive u 19 naselja organizovanih u 37 mesnih zajednica. Zahvaljujući svom geografskom položaju i vrednim građanima, Grad Subotica je postao najznačajniji administrativno-upravni, industrijski, trgovački, saobraćajni i kulturni centar Severnobačkog okruga, a obližnje Paličko jezero ga čini turističko-rekreativnim centrom šireg područja.

Kroz teritoriju Grada Subotica, prolazi tranzitni panevropski put E-75, koji ga povezuje sa Republikom Mađarskom na severu i preko Beograda sa Južnom Evropom na jugu. U samom gradu se ukrštaju magistralni pravci prema Novom Sadu, Somboru, Horgošu i Senti. U pogledu železničkog saobraćaja je povezan sa celom Evropom, trasa pruge Beograd – Budimpešta prolazi kroz urbano jezgro i tu se račva sa pružnim pravcima prema Somboru, Horgošu, Crvenki i Baji. U blizini grada se nalaze i dva najfrekventnija granična prelaza: Horgoš i Kelebija.

Udaljenost Subotice od glavnih privrednih centara u okruženju:

Beograd – 184 km	Budimpešta – 203 km	Solun – 805 km
Zagreb – 537 km	Beč – 440 km	Bukurešt – 708 km

Prirodne karakteristike

U geomorfološkom pogledu ovo područje leži na kontaktu Telečke lesne zaravni i Subotičko-horgoške peščare. Poseban tip zemljišta predstavlja pesak kojeg karakterišu dve važne osobine: karbonantan je i sa površine ima jaku sposobnost akumulacije vode. Pogodan je za uzgoj visoko kvalitetnog voća i grožđa, industrijsku papriku i šumsko drveće. Sa druge strane, karakter terena je takav da ima izvanredan poljoprivredni značaj, odnosno mogućnost primene pune poljomehanizacije i optimalne organizacije zemljišnog prostora za poljoprivrednu eksploataciju, kao i mogućnost navodnjavanja i dr.

Klima ovog područja ima karakteristike umereno kontinentalne klime koju čine vrlo oštre zime, vrlo topla leta i nestabilnost padavina po količini i vremenskom rasporedu. Prosek padavina je 491,3 mm, dok je prosečna godišnja temperatura 11,4° C a relativna vlažnost vazduha 69%.

Na sedam kilometara od Grada Subotica, nalazi se naselje Palić i paličko jezero (102 metara nadmorske visine) kao nerazdvojni deo grada. Početkom XIX veka Palić je počeo da se pominje kao lekovito jezero, a sredinom XIX veka Palić je postao banja.

Istorijski osvrt

Subotica se u pisanim dokumentima prvi put pominje 1391. godine, ali je poznato da su ljudi na ovom prostoru živeli još pre tri hiljade godina. Sudbinu ovog mesta bitno je određivao položaj na putu između Evrope i Azije, a istorijski, na granici dve sukobljene sile - Ugarske i Turske.

U čestim i velikim seobama u ovu vojnu krajinu došli su mnogi narodi: Srbi, Mađari, Nemci, Slovaci, Jevreji, Bunjevci, Grci itd. Često su se menjali gospodari a i imena grada. Od prvog Zabadka 1391. godine - promenjeno je više od dve stotine naziva, ali su najkarakterističnija imena Szent-Marija, Maria-Theresiopolis, Maria Theresienstadt, Szabadka i Subotica.

Turci su Suboticu zauzeli 1542. godine i vladali njome do 1686. godine. Privilegijom iz 1743. godine godine Marija Terezija proglasila je Suboticu slobodnom komorskom varoši, za šta su Subotičani darovali carici 150 konja. Za odanu službu subotičkih graničara habzburškom dvoru, Marija Terezija proglasila je Suboticu 1779. godine slobodnim kraljevskim gradom.

Status slobodnog kraljevskog grada doneo je Subotici veću autonomiju i novo ime - Maria Theresiopolis. Od tada počinje planski i ubrzani razvoj grada, kao i pretvaranje okolnih pašnjaka u oranice.

Posle nagodbe iz 1867. godine, sve do 1914. godine, u Subotici se naglo razvijaju građansko društvo i grad. Dolaskom željeznice u grad razvila se trgovina poljoprivrednim i stočarskim proizvodima. Krajem XIX veka, dolaskom industrijalizacije, Subotica ima ulice osvetljene električnom strujom, pozorište, gimnaziju, muzičku školu i tramvaj.

Po uzoru na tadašnje evropske gradove, započinje izgradnja puteva, javnih objekata, privatnih i najamnih palata i sakralnih objekata. U arhitekturi grada dominira stil secesije čiji su najreprezentativniji objekti Gradska kuća, Sinagoga i Rajhl palata.

Posle I Svetskog rata, Trijanonskim sporazumom iz 1920. godine, Subotica je priključena Kraljevini SHS i od tog perioda počinje novija istorija grada.

Subotica je danas savremena urbana, multinacionalna, multikulturalna i multikonfesionalna zajednica građana sa razvijenom mrežom kulturnih, obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova.

Stanovništvo

Grad Subotica	
Ukupan broj stanovnika po popisu 2011	141.554
Radno sposobno stanovništvo (15-64 god.) procena 2010	99.620
Broj domaćinstava po popisu 2011	53.601
Prosečan broj članova po domaćinstvu po popisu 2011	2,62

Na osnovu analize kretanja ukupnog broja stanovnika, Subotica je do 1981. godine beležila konstantan porast broja stanovnika, dok je u periodu od 1981. do 2011. godine evidentna obrnuta tendencija, odnosno dolazi do smanjivanja ukupnog broja stanovništva. Primetna su migratorna kretanja stanovništva iz sela u grad, a naročito je izraženo smanjivanje ukupnog broja stanovnika u manjim naseljima.

Suboticu karakterišu nepovoljna demografska kretanja, odnosno stanje duboke demografske starosti.

Komunikacije

Zahvaljujući povoljnom geografskom položaju kroz Suboticu prolazi magistralni optičko-kablovski prenosni sistem, koji povezuje telekomunikacionu mrežu Srbije sa ostalim zemljama centralne i jugoistočne Evrope.

Kada je reč o internetu, postoje samo procene, prema kojima preko 38% pretplatnika koristi internet, tako da isti procenat domaćinstava Subotice raspolaže internetom, što se u odnosu na pokazatelje za Srbiju može smatrati visokim procentom.

Privreda

Osnovni pokazatelji o privredi prikazuju se kroz analizu učešća pojedinih sektora u ukupnom nacionalnom dohotku, nivoa i strukture zaposlenosti po sektorima kao i nivoa zaposlenosti uopšte.

U 2001. godini **nacionalni dohodak** subotičke opštine je bio za 38,63% veći od proseka Republike Srbije. Međutim, primetan je značajan pad nacionalnog dohotka u odnosu na republički prosek i na kraju 2005. godine je za 17,98% veći od proseka Republike Srbije. Zaključak koji se može izvesti je da je drastično opao udeo subotičke privrede u nacionalnom dohotku kako Srbije tako i Vojvodine.

Industrija Subotice tradicionalno je diverzifikovana. Pored prehrambene industrije u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektromašinski kompleks, hemijska industrija, industrija tekstila, prerada kože i proizvodnja obuće, čarapa, štamparije i građevinarstvo. U skladu sa navedenim, može se očekivati manje ili više intenzivan razvoj i u budućnosti, jer su na raspolaganju neophodni resursi (kapaciteti, znanje i iskustvo, profilisana radna snaga, sirovinna osnova ili raspoložive komponente, tržište...).

Od ukupne površine Subotice koja iznosi 100.700 ha, 88.443 ha čine **poljoprivredne** površine što je približno 90% ukupne površine. Obradivo zemljište je jedan od najvažnijih prirodnih resursa. Merenja kvaliteta zemljišta ukazuju da se količina humusa smanjila za oko 0,4% za poslednjih 70-tak godina. Razlog tome je intenzivna poljoprivredna proizvodnja, nepravilna agrotehnika, nerazvijeno stočarstvo pa samim tim i nerazvijen plodored, deficit organskog đubriva... Sem ovih činilaca na stanje poljoprivrednog zemljišta utiče eolska erozija, industrijski zagađivači, neadekvatna upotreba mineralnih đubriva, pesticidi, divlja smetlišta....itd.

Poljoprivredu Subotice karakteriše postojanje dva organizaciona oblika poljoprivrednih gazdinstava: individualna gazdinstva i poljoprivredna preduzeća. Individualna poljoprivredna gazdinstva obrađuju 2/3 od ukupnih zemljišnih kapaciteta. Prosečna veličina poseda je oko 4 ha sa većim brojem parcela koje nisu povezane.

Slobodna zona kao eksteritorijalna zona na teritoriji jedne zemlje na kojoj privredni subjekti iz drugih zemalja obavljaju svoje ekonomske delatnosti, pre svega podrazumeva liberalniji režim poslovanja, regulisan Zakonom o Slobodnim zonama. Uz posebne carinske povlastice i maksimalno pojednostavljenje administrativne procedure, u Slobodnoj zoni se mogu obavljati sve delatnosti osim onih koje predstavljaju opasnost za bezbednost zemlje ili su ekološki štetne. Prednosti poslovanja: slobodan uvoz i izvoz roba i usluga, izuzeće od carinskih i poreskih dažbina, poslovanje bez vremenskog ograničenja carinskog nadzora, izuzeće od plaćanja poreza na dodatnu vrednost (PDV), izuzeće od plaćanja poreza na dodatnu vrednost (PDV) na energente za proizvodne delatnosti itd. AD Slobodna zona „Subotica“ je osnovana 1996. godine, a od 2000. godine poslovanje u okviru zone beleži sve veći uspeh. Prostire se na površini od 22 hektara. Slobodna zona „Subotica“ ima izuzetno povoljan geografski položaj. Nalazi se na saobraćajnom koridoru Beograd i srpsko-mađarska granica, a istim prolaze saobraćajnice koje, pored nacionalnog, imaju evropski i interkontinentalni značaj. Drumske i železničke saobraćajnice koje prolaze ovim koridorom povezuju zemlje severno-zapadne i srednje Evrope sa zemljama jugoistočne Evrope, zemljama Bliskog i Srednjeg Istoka.

U okviru slobodne zone obavlja se proizvodna delatnost pre svega namenjena izvozu.

Opšti cilj je da se podstakne privredna aktivnost u Subotici, kao i investiranje domaćeg i stranog kapitala i organizovanje proizvodnje radi izvoza.

Subotica je postala prvi grad u Srbiji koji je uspešno rešio pitanje konverzije vojne imovine i zemljišta i danas raspolaže sa dva miliona kvadratnih metara atraktivnog građevinskog zemljišta, čije je fazno opremanje infrastrukturom u toku. Sa glavnim ciljem, da od pasivnog posmatrača i grada koji nema mehanizme da privuče i zadrži investitore, postane grad sa povoljnom klimom za strana i domaća ulaganja 2010. godine osnovano je **JP „Privredno tehnološki parkovi“**. Celokupno građevinsko zemljište sa kojim upravlja JP je raspoređeno na 5 pojedinačnih lokacija: komercijalna zona „Petar Drapšin“ 21 ha, lokacija „Radanovac“ 123 ha, industrijska zona „Mali Bajmok“ 53 ha, lokacija „Karađorđev put“ 1,9 ha i lokacija „Rasadnik“ 28 ha.

Stvoreni su preduslovi za dolazak, pre svega, stranih investitora i otvaranje novih radnih mesta. U prethodnom periodu, putem realizovanih i tekućih stranih ulaganja, ugovoreno je gotovo 3.260 radnih mesta, a ukoliko se u narednom periodu sprovedu najavljene investicije očekuje se da će broj novih radnih mesta biti preko 4.300.

Trenutno su u industrijskoj zoni „Mali Bajmok“ prisutni strani investitori „Dunkermotoren“, „Norma Group“, „Continental Contitech“, „Swarowski“ i „Calzedonia“. Zahvaljujući njima kao i drugim investitorima, stvaraju se mogućnosti i šansa da Subotica ponovo postane industrijski centar Vojvodine i Srbije.

Da bi Palić postao evropska turistička destinacija visoke kategorije osnovan je **Park Palić d.o.o.** sa jasnim zadatkom. Razvojni put je definisan Master planom, čija je priprema, ocena i kontrola realizacije osnovna delatnost d.o.o. Park Palić, koje istovremeno predstavlja i partnerstvo i servis za sve potencijalne i zainteresovane investitore.

Tokom protekle četiri godine privedeni su kraju ili započeti, radovi na izgradnji novih parking mesta, vodovoda i kanalizacije za potrebe realizacije Master plana, rekonstrukciju Ženskog štranda, glavnog šetališta, zatim instalaciju aeratora i muzičke fontane, nove reprezentativne rasvete i pripadajućeg mobilijara, proširenje i ulepšavanje Zoološkog vrta i drugi značajni radovi. Izgrađena su tri nova smeštajna objekta: „Palville Apartments“, „Vila Larus“ i „Palić Resort“, kao i moderna vinarija „Zvonko Bogdan“ u okviru koje postoji sala za degustaciju vina prilagođena turistima.

Od opština i gradova koje su 2009. godine ušle u program „Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj“ (NALED) **sertifikate gradova sa povoljnim poslovnim okruženjem** dobilo je prvih osam lokalnih samouprava, među kojima i Subotica. Dodeljeni sertifikat je svojevrsna potvrda, odnosno garancija, da je grad spreman da u kratkom vremenskom roku investitorima pruži sve neophodne informacije u cilju privlačenja ulaganja. Navedeno priznanje predstavlja odličnu referencu za privlačenje domaćih i stranih investitora.

Na konkursu „Evropski gradovi i regioni budućnosti“ koji je organizovao magazin *Financial Times Inteligens* (FDI), Subotica zauzima visoko deseto mesto 2011. godine u kategoriji gradova za najbolje promotivne strategije za privlačenje stranih investicija.¹

Urbanistički plan i radno-poslovne zone u Subotici

U procesu pridruživanja EU pripremaju se razvojne strategije, a usvojen je i Generalni plan Subotice. U sklopu Generalnog urbanističkog plana u Subotici se mogu identifikovati 4 radno-poslovne zone, pri čemu su najveće one na rubovima Subotice prema severoistoku (potez Subotica-Palić), jugu (Čantavirski put) i zapadu (Mali Bajmok), a planira se i radno poslovna zona Sever za razvoj turizma južno od sadašnjeg terminala na Kelebiji. Koliko god plan determinisao razvoj radno-poslovnih zona u Subotici, ujedno je i posledica činjeničnog stanja kao što su saobraćajnice i obilaznice oko Subotice, postojeća infrastruktura i industrija, kao i započete investicije u objekte logistike u funkciji razvoja.

Postoje tri transevropska koridora (putni, železnički i rečni) koji prolaze kroz ovaj region i predstavljaju dobru osnovu za razvoj logistike. Nadalje, duga granica sa Mađarskom kao članicom Evropske unije dodatni je faktor koji ističe značaj logistike u Vojvodini. Kada je reč o planu razvoja Subotice izvesno je da razvoj logistike treba da zauzme značajno mesto među prioritetima i merama koje će se utvrditi kao okosnica strategije i operativnog programa razvoja Subotice.

---

1. European Cities and Regions of the Future 2012/2013 **Winners**

<http://canada.um.dk/en/~media/Canada/Documents/News/European%20Cities%20of%20the%20Future.ashx>

TOP 10 FDI STRATEGY (Southern Europe)

- 1 Barcelona Spain
- 2 Lisbon Portugal
- 3 Murcia Spain
- 4 Valencia Spain
- 5 Tbilisi Georgia
- 6 Konya Turkey
- 7 Santa Cruz de Tenerife Spain
- 8 Jastrebarsko Croatia
- 9 Gaziantep Turkey
- 10 Subotica Serbia

Transportna i špediterska preduzeća

U Subotici zahvaljujući graničnim prelazima deluje više desetina špediterskih preduzeća. Uglavnom se radi o malim preduzećima, sa po nekoliko vozila, koja ne mogu na odgovarajući način da zadovolje potrebe većih industrijskih kapaciteta i lokalne trgovine. Nekolicina većih preduzeća raspolažu sopstvenim špediterskim radnim jedinicama. Međutim, gotovo sva ta preduzeća imaju sedišta van regiona, po pravilu u glavnom gradu Beogradu, pa rezultati njihovog poslovanja, posebno njihovi finansijski rezultati, kao i njihova uprava nemaju neposredni odraz na vođenje politike i strategije razvoja logistike u regionu Subotice. Špedicija je sada u stagnaciji i smanjuje svoje kapacitete.

Kultura u funkciji ekonomskog razvoja

Već i sam naslov ovog poglavlja sugerise na postojanje začaranog kruga, jer nema razvoja elitne kulture u nekoj lokalnoj zajednici bez ekonomskog prosperiteta istog kraja. Brojna istraživanja kulturnih potreba ukazuju na činjenicu da podizanje obrazovnog i intelektualnog nivoa pojedinaca rezultira zahtevnijim, istančanijim i specifičnijim kulturnim potrebama. Iz toga proizlazi nastojanje da se zaustavi trend odliva visokoobrazovanih kadrova ka većim gradovima u okruženju i potreba za obezbeđivanjem visokokvalitetne i bogate kulturološke ponude i sadržaja.

Prihvatajući raznovrsnost kao izuzetnu mogućnost i specifičnost grada, postoji potreba definisanja kulturne politike grada u ravnima tradicionalne, elitne, odnosno savremene kulture i sadržaja. Drugu klasifikaciju posebno tretira nepokretno kulturno dobro (arhitektura) i nadgradnja (manifestacije i aktivnosti). Na osnovu toga grad raspolaže sa izuzetnim potencijalom kulturnog turizma što se ogleda kroz najbolje sačuvane kulturne celine mađarske **secesije** (centar grada, Rajhlova palata, Gradska kuća i Sinagoga), koje se mogu uključiti u tradicionalne obilaski kulturnih baština Evrope.

Subotica je 2008. godine, zajedno sa Svetom Evrope i Evropskom Unijom uključena u projekat pod nazivom "**Evropski gradovi interkulturalnosti**"- neformalnu mrežu evropskih gradova. Nasleđe interkulturalnosti, koje je utemeljeno još u 18.veku, treba da bude podstrek za daljnje afirmisanje uz slogan, da različitost treba doživljavati kao podsticaj za saradnju i da je ona preduslov za prevazilaženje još uvek postojećih uzajamnih predrasuda i stereotipa. Ključnu ulogu u uspostavljanju pomenutih vrednosti imaju porodica, obrazovni sistem i mediji.

Manifestacije

Negovanje tradicionalne kulture je mogućnost i potreba očuvanja identiteta zajednica, i zbog toga je i zakonom osigurano pravo.

Manifestacije koje imaju karakter očuvanja i negovanja tradicija su: Dužijanica (sredina avgusta), Interetno festival (kraj avgusta), Ris - takmičenje žetelaca, Dan grada, Prvomajski uranak na Paliću, Berbanski dani (septembar), Etno-fest (promenljivog datuma), Subotičke Zlatne ruke...

Ove manifestacije iz godine u godinu poprimaju sve veći kulturni značaj, dajući doprinos šarolikosti kulturne ponude grada.

Neophodno je definisati novi-stari građanski model kulturne politike Subotice koji je identičan stilu i formi građanskog života početkom 20. veka. Na osnovu toga svi kulturni sadržaji svojstveni evropskim gradovima kao što su bioskop, pozorište, opera, balet i slične kulturne institucije treba ponovo oživeti. Bioskop je u celoj zemlji u stravičnim problemima i nerealno je očekivati neka rešenja na tom planu. Operu i balet Subotica ne poseduje. Pitanje koje zahteva zasebne elaborate je zgrada Pozorišta, opravdanost i održivost projekta.

Nekoliko manifestacija „otvorenog tipa“ imaju međunarodni karakter a to su Festival evropskog filma Palić, ili Međunarodni festival pozorišta za decu, koji se rangira među pet

najuspešnijih i najznačajnijih u toj branši na svetu. Karakter srednjoevropskog grada obogaćuje se letnjim i jesenjim sajmom knjiga.

Multikulturalnost i interkulturalnost Subotice treba negovati i sa ciljem unapređenja uticaja kulture na opšti privredni razvoj.

Obrazovanje

U **predškolskoj** mreži usluge se pružaju u 51 objekta za 4.035 dece. U vrtićima se sprovodi celodnevno zbrinjavanje u jaslicama i obdaništima, kao i predškolski pripremni program. Predškolski pripremni program, pored PU „Naša radost“ realizuju i tri osnovne i dve specijalne škole. PU „Naša radost“ sa tradicijom delatnosti iz 1864. godine, nastavu izvodi na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku i uspešno realizuje inovativne projekte kao što su:

- inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje Roma;
- Montessori program koji predstavlja jednu koncepciju učenja i poučavanja, obrazovanja i vaspitanja predškolske dece u okviru Montessori metode i savremene humanističke koncepcije razvoja deteta;
- Bilingvalno zabavišta na nemačkom jeziku i
- inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje dece sa invaliditetom.

U Gradu Subotica postoji 25 **osnovnih škola**, koje pohađa 11.147 dece u školskoj 2012./2013. godini. Nastavni jezik korespondira sa roditeljskim izborom i etničkom strukturom stanovnika.

Grad Subotica se smatra značajnim **srednjoškolskim obrazovnim**, centrom Vojvodine.

U Gradu Subotica postoji 10 srednjih škola koje pohađa 6.289 učenika u školskoj 2012./2013.godini, na profilima u oblasti: ekonomije, elektrotehnike, mašinstva, hemijske delatnosti, prerade hrane, ugostiteljstva, građevine, arhitekture, medicine, kao i srednja muzička škola i gimnazija (prirodno-matematički i društveno-jezički smer).

Pored redovnih i standardnih škola, naročitim se smatraju dve specijalizovane srednje škole: Paulinum (na hrvatskom jeziku sa mogućnošću pripreme za svećenički poziv) kao i „Kolstolanji Deže“ Filološka gimnazija za talentovane srednjoškolce (na mađarskom jeziku) opredeljene za obrazovanje u oblasti stranih jezika i za talentovane sportiste.

Visoko obrazovanje se sprovodi u 5 ustanova kojima je osnivač republika (Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku) i 4 ustanove čiji je osnivač pravno ili fizičko lice (Poslovni fakultet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Internacionalni univerzitet u Novom Pazaru i Fakultet za uslužni biznis «Fabus».)

Pored institucija formalnog obrazovanja u Subotici radi i oko 20 ustanova za neformalno obrazovanje, učenje i obuku zanata. Otvoreni univerzitet Subotica predstavlja jednog od lidera u oblasti (ne)formalnog obrazovanja.

Zdravstvo

Dom zdravlja Subotica je osnovan je 2006. g., ima 640 zaposlenih. Dom zdravlja Subotica obrazuju sledeće organizacione jedinice:

- Služba za opštu medicinu (24 zdravstvene stanice/ambulante)
- Služba za hitnu medicinsku pomoć
- Služba za zdravstvenu zaštitu radnika (11 preduzetnih ambulanti)
- Stomatološka služba (razuđena u 22 punkta)
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena i dece
- Dispanzer za plućne bolesti i tuberkulozu
- Laboratorijska služba
- Specijalističko-poliklinička konsultativna služba

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

- Služba za unapređenje zdravlja i prevenciju bolesti

U okviru Doma zdravlja funkcionišu:

- Savetovalište za mlade
- Savetovalište za polno prenosive bolesti

Opšta bolnica Subotica je osnovana 2007. g., raspolaže sa 800 postelja od kojih je 376 namenjeno za 7 odeljenja hirurških grana, a preostale 424 postelje za 9 odeljenja interne medicine.

Apoteka Subotica je osnovana 1993. g., raspolaže sa 17 ogranaka, a delatnost obavlja 100 zaposlenih. Osnovni zadatak Apoteke je da korisnicima zdravstvene zaštite obezbedi potrebne lekove i pomagala, neophodne informacije o primeni istih, kao i savetodavnu ulogu u prevenciji. Kao primer dobre prakse ističe se vakcinacija protiv Hepatitisa B, koja za cilj ima naknadnu vakcinaciju dece koji je nisu primili u predviđenoj dobi.

Zavod za zaštitu zdravlja Subotica je osnovan 1912. godine, delatnost realizuje 174 zaposlenih. Služba higijene i zaštite životne sredine, Služba epidemiologije, mikrobiologije sa parazitologijom i virusologijom, Služba socijalne medicine i zdravstvene statistike, Služba za zajedničke nemedicinske poslove, sastavni su delovi ove visoko specijalizovane ustanove. Zavod svoje usluge pruža korisnicima Severnobačkog okruga i šire.

Socijalna zaštita u Subotici

Subotica je Grad sa izrazito razvijenim sistemom socijalne zaštite koji se sistematski razvijao više od jednog veka, u cilju pružanja što boljeg kvaliteta i broja usluga u skladu sa potrebama građana.

Najstarija ustanova socijalne zaštite datira iz 1903. godine, osnovana kao sirotište, da bi posle drugog Svetskog rata usled povećanja broja bolesne i napuštene dece ostanova promenila naziv u **Dom za decu «Kolevka»**, a 80-tih godina prošlog veka i svoje prostorije. Danas je ova ustanova specijalizovana za smeštaj dece ometene u razvoju sa teritorije čitave Srbije i šire, a u sastavu doma funkcioniše i Dnevni boravak za decu ometenu u razvoju, Prihvatna stanica za decu i Materinski dom.

Centar za socijalni rad, kao temelj sistema socijalne zaštite, funkcioniše u Subotici već pola veka, osnovan je 1963. godine, raspolaže sa izuzetno kvalitetnim stručnim kadrom i pruža godišnje usluge za oko 10.000 korisnika. Kvalitet rada ove ustanove prepoznat je i od strane države, te je ova ustanova dobila 2000. godine nagradu kao najbolji Centar za socijalni rad. U okviru ustanova od 1983. godine funkcioniše i Centar za savetovanje i podršku porodici, koji pruža savetodavne terapijske usluge građanima u emocionalnim teškoćama, partnerskim i porodičnim problemima.

Ukupan broj korisnika u toku 2011. godine prema starosnim grupama

Korisnici po uzrastu	Broj korisnika na aktivnoj evidenciji u toku izveštajnog perioda		
	(01.01.2011. – 31.12.2011.)		
	muško	žensko	Ukupno
Deca (0-17)	1158	929	2087
Mladi (18-25)	740	444	1184
Odrasli (26-64)	2242	2936	5178
Stariji (65 i više)	523	994	1517
Ukupno	4663	5303	9966

Slika 4: Korisnici usluga socijalne zaštite preko Centra za socijalni rad

Struktura porodica koje su u toku 2011. godine koristili pravo na novčanu socijalnu pomoć (NSP)

Broj članova porodice	Broj porodica	Broj članova porodice				
		Deca	Mladi	Odrasli	Stariji	Ukupno
<i>Jednočlana</i>	1340	0	0	0	0	0
<i>Dvočlana</i>	608	255	74	257	22	608
<i>Tročlana</i>	463	524	162	243	7	926
<i>Četvoročlana</i>	317	604	121	225	1	951
<i>Petočlana</i>	149	443	49	103	1	596
<i>Porodica sa šest i više članova</i>	187	854	59	153	3	1069
UKUPNO	3064	2670	465	981	34	4150

Slika 5: Struktura korisnika prava novčane socijalne pomoći

Demografska struktura grada nas svrstava u grad sa izuzetno starim stanovništvom, te je i briga o starima jedan od glavnih prioriteta grada. **Gerontološki centar** se uspešno brine o starima već gotovo 35 godina. Osnovan je 1977. godine i u svom sastavu ima: institucionalnu zaštitu u okviru koje se vrši smeštaj u Dom «Dudova šuma», Dom za negu i Dom za odrasla lica; Otvorenu zaštitu u okviru koje funkcionišu gerontološki klubovi i služba za kućnu negu i pomoć u kući, a ustanova obezbeđuje i određene usluge stanarima objekta «Zaštićenog stanovanja». Briga o starima i usluge koje pruža ustanova su na najvišem nivou, čemu svedoči veliki broj priznanja i nagrada, među kojima je i nagrada za najboljeg poslodavca. U okviru ustanova funkcioniše i Dnevni centar i savetovalište za obolele od demencije.

Veoma značajne ustanove u sistemu socijalne zaštite, koje realizuju neke od usluga socijalne zaštite iz nadležnosti grada su:

- **Crveni krst** koji je osnovan 1886. godine, u okviru koga funkcioniše Narodna kuhinja i sprovode se programi podele paketa hrane, higijene i sabirne akcije.
- **Dnevni boravak za odrasla lica sa invaliditetom** koji je osnovan 1973. godine i pruža usluge radne terapije, medicinske usluge, ishranu i rekreaciju korisnicima.
- **«Caritas»** Subotica koji od 2001. godine pruža veliki broj usluga humanitarnog karaktera među kojima je pomoć i nega u kući.

Na teritoriji grada aktivno funkcioniše veliki broj udruženja osoba sa invaliditetom, udruženje penzionera i udruženja za pružanje pomoći licima u stanju socijalne potrebe.

Sport

Sportovi u Subotici imaju dugu i bogatu tradiciju. Interesantno je da su na Paliću davne 1880. godine, pre nego što je Pierr de Cuberten ponovo osnovao moderni Olimpijski pokret, održane Sportske igre kao svojevrsna preteča Olimpijskih igara. Od tada pa do danas, Subotica se ponosi nadimkom “Grad sportova”. Sa oko 120 aktivnih sportskih klubova, Subotica je jedan od pet najvažnijih sportskih centara u Srbiji jer ima uslove za razvoj sporta u sportskim halama, odnosno na otvorenim terenima. Nacionalne reprezentacije, naročito fudbalska, ambijent i sportske terene na Paliću već godinama koriste za pripreme, za velika međunarodna takmičenja.

Pored amaterskih i profesionalnih klubova, Subotica nudi niz opcija za rekreaciju. Uz veliki broj sportskih objekata tu je i prirodan ambijent parkova i šuma sa mogućnostima za rekreativno bavljenje brojnim sportskim disciplinama.

Zaštita životne sredine

Zaštita životne sredine predstavlja globalni problem savremenog čovečanstva. Koncept održivog razvoja, ovaj problem rešava razvojem koji teži poboljšanju kvaliteta životne sredine, time što udružuje ekonomski razvoj, zaštitu životne sredine i društvenu delatnost. Ovaj se koncept zasniva na načelima: kvalitet životne sredine, budućnost, pravičnost, predostrožnost i sveobuhvatnost.

Skupština opštine Subotica je oktobra 2003. godine usvojila Lokalni ekološki akcioni plan (u daljem tekstu: LEAP), dokumenat koji predstavlja listu definisanih akcija za rešavanje najvažnijih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Prirodne pogodnosti u sprezi sa ekonomijom, infrastrukturom i uz podršku lokalne samouprave mogu biti osnova budućeg održivog razvoja Subotice.

LEAP-om su obuhvaćeni problemi vode, otpada, očuvanja poljoprivrednog zemljišta, kvaliteta vazduha, nivoa buke, prirodnih vrednosti i retkosti, zelenila, obrazovanja i zdravstvenog stanja stanovništva.

Posebna vrednost predela koji zahvata grad Subotica, u odnosu na druge okolne opštine, je u činjenici da od ukupne površine grada od 100.736 ha, oko 12,5% čine **površine pod zaštitom**, što je daleko više od ostalih, ali ipak ne dovoljno. Smatra se da područje koje ima 30% očuvanih, prirodnih nedegradiranih površina, predstavlja područje izbalansiranih vrednosti sa aspekta životne sredine (Park prirode »Palić«, Specijalan rezervat prirode »Ludoško jezero«, Specijalan rezervat prirode »Selevenjske pustare«, Predeo izuzetnih odlika »Subotičke pešcare« itd).

Zaštita prirode usko je povezana sa rešavanjem hidroloških problema, pa je za razvoj potrebno preispitati meliracione planove prema važećim stepenima zaštite kako bi se obezbedilo zadržavanje voda na ovim terenima. Sa tim u vezi je i uređivanje rubnih zona u svrhu razvijanja navika za korišćenje ovog prostora (šetnja u prirodi, biciklizam, posmatranje ptica....) kao i razvoj predela-atara u kome bi se negovale tradicionalne prirodne i etnološke vrednosti i tradicionalni načini korišćenja resursa.

Lokalna samouprava

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, pravo građana na lokalnu samoupravu ostvaruje se neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika, upravljanjem javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo. Lokalna samouprava se ostvaruje u gradu.

Organi grada su Skupština grada, Gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava.

Skupština grada Subotice je najviši organ Grada koji vrši osnovne funkcije lokalne vlasti, utvrđene Ustavom, zakonom i Statutom. Skupštinu čine odbornici, koje biraju građani na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, u skladu sa zakonom i Statutom. Izborom predsednika Skupštine i postavljanjem sekretara Skupštine, Skupština se smatra konstituisanom,.

Izvršni organi Grada su Gradonačelnik i Gradsko veće.

Gradonačelnika bira Skupština, iz reda odbornika, na vreme od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom glasova od ukupnog broja odbornika Skupštine. Gradonačelnik ima zamenika koji ga zamenjuje u slučaju njegove odsutnosti i sprečenosti da obavlja svoju dužnost. Predsednik Skupštine predlaže kandidata za Gradonačelnika. Kandidat za Gradonačelnika predlaže kandidata za zamenika Gradonačelnika iz reda odbornika, koga bira Skupština na isti način kao Gradonačelnika. Gradonačelniku i Zameniku gradonačelnika izborom na ove funkcije prestaje mandat odbornika u Skupštini. Gradonačelnik i Zamenik gradonačelnika su na stalnom radu u Gradu.

Gradsko veće čine Gradonačelnik, Zamenik gradonačelnika, kao i članovi Gradskog veća koje bira Skupština na period od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom od ukupnog broja odbornika. Gradonačelnik je predsednik Gradskog veća.

Gradsko veće čini najviše 11 članova koje Skupština bira na predlog Gradonačelnika. Članovi Gradskog veća mogu biti na stalnom radu u Gradu.

Gradska uprava: priprema nacрте propisa i drugih akata koje donosi Skupština, Gradonačelnik i Gradsko veće; izvršava odluke i druge akte Skupštine, Gradonačelnika i Gradskog veća; obavlja stručne i druge poslove koje utvrdi Skupština, Gradonačelnik i Gradsko veće. Gradska uprava dužna je da građanima omogući nesmetano ostvarivanje njihovih prava, obaveza i pravnih interesa, daje potrebne podatke i obaveštenja, pruža pravnu pomoć, saraduje sa građanima i poštuje njihovo dostojanstvo. Gradska uprava obrazuje se kao jedinstven organ. Gradskom upravom rukovodi načelnik.

Gradska uprava može imati organizacione jedinice za vršenje srodnih upravnih, stručnih i drugih poslova.

Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regionu i indikatori održivosti

Benchmarking je savremena metoda koja na temelju upoređivanja sa drugim sistemima pruža mogućnost učenja i promene ponašanja. Benchmarking se koristi kao instrument za identifikaciju i ocenu vlastitog konkurentskog položaja i usmeren je na izgradnju budućih potencijala uspeha i u tom kontekstu je dragoceno učenje o tome kako se nešto (proizvod, proces, funkcija) može ostvarivati bolje. Relativna jednostavnost instrumenta i visoki potencijalni efekti njegove primene dovode do njegove sve šire upotrebe.

Za uporednu analizu izabrani su gradovi iz šireg regiona na osnovu sličnih ekonomskih, demografskih, prirodnih i kulturnoistorijskih datosti i razvijenosti. Izabrani su sledeći gradovi: Osijek iz Hrvatske, Vespem i Sombathelj iz Mađarske, Arad iz Rumunije, Maribor iz Slovenije i Kragujevac i Zrenjanin iz Srbije.

Analiza upoređivanja sa izabranim gradovima (benchmarking analiza) je u većini napravljena uz pomoć strateških dokumenata, referentnih web stranica i komunikacionih alata koje pomenuti gradovi koriste na web stranicama kao i statističkih podataka nadležnih institucija zemalja iz kojih su gore pomenuti gradovi.

Svrha analize je da se ustanove uporedive vrednosti razvoja u odnosu na grad Suboticu i poređenje ovih gradova se temelji na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja. Upoređivano je kretanje broja stanovnika i visina prosečnih zarada. Za dublju analizu neophodni su kompatibilni, horizontalno uporedivi i vremenski usaglašeni statistički pokazatelji koji nisu dostupni.

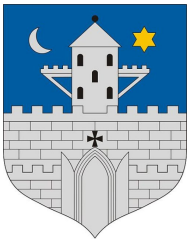
Arad/Rumunija

Arad je glavni grad istoimene županije Arad u zapadnom delu Rumunije blizu granice sa Mađarskom i Srbijom. Arad se prvi put spominje u 11. veku kada je deo Mađarskog kraljevstva. Karlovačkim mirom 1699. dolazi pod vlast Habsburgovaca, a u grad se doseljavaju Nemci, Mađari i Srbi. U 19. veku grad se brzo privredno razvija, te 1834. dobija status slobodnog kraljevskog grada. U 20. veku se grad brzo industrijalizuje (1909. je sagrađena prva mađarska fabrika automobila Marta). 1913. je sagrađena prva elektrificirana železnička pruga u istočnoj Evropi koja povezuje Arad s obližnjim mestom Podgoria.

Grad **Arad** je potpisnik ugovora i članica evroregije DKMT, što upućuje na slično i zajedničko razmišljanje, dok postoje i drugi primeri sličnih stavova: saradnja dveju jevrejskih opština, potpisan protokol o saradnji socijalnih ustanova. **Reindustrijalizacija** grada, je poseban uspeh grada oslanjajući se skoro u potpunosti na sopstvene snage. Vrednost inostranih ulaganja je blizu 100 miliona dolara. Graditeljski stilovi, pre svega **secesija** je zajedničko istorijsko blago. Multikulturalizam je takođe prisutan u gradu (6 nacionalnosti). **Kulturni život** grada je veoma aktivan i raznovrstan – pozorište, filharmonija, festivali. **Internet prezentacija** grada je interesantna sa aspekta ljudi sa posebnim potrebama – mogućnost uveličavanja.

Sombathelj/Mađarska

Sombathelj (mađ. *Szombathely*) je grad u Vaš županiji u mađarskoj oblasti Zapadne prekodunavske regije, u oblasti zapadne Mađarske.

Sombathelj je najstariji grad u Mađarskoj, nastao još u vreme Starog Rima. Pre dolaska Mađara na ovim prostorima živeli su Langobardi i Sloveni. U 10. veku dolazi do naseljavanja Mađara u ove krajeve, koji zatiču slovenska plemena, koja su se bavila zemljoradnjom.

U budućim projektima preporučuje se analiza i poređenje sa **Sombatheljem**, kao što se to i do sada činilo, kada je u pitanju regionalna **deponija** i upravljanje otpadom, ali i kada se radi o temama **energetske efikasnosti** u obrazovanju, **multikulturalnost** (Sombathelj - 5 nacionalnosti). Kod velikih **investicija** osim upravljanja otpadom vredno pažnje je i investicija u pozorište, prečistač otpadnih voda, **biciklističke staze** – projekat ÖKOVELO. Posebno je korisna oblast **dobre uprave** – web stranica, fleksibilnost, geografski informacioni sistem, E-uprava. Projekat **„Grad koji pomaže“** je takođe veoma značajan sa aspekta zdravstvene zaštite; obrazovanja stanovništva u cilju dostizanja nivoa - da je 30% građana obučeno da pruža prvu pomoć. Sa aspekta graditeljstva potrebno je naglasiti da grad ima očuvanu, dobro održavanu **Sinagogu**, koja se koristi i kao koncertna dvorana. Usvojena **Integralna strategija** i **Strategija Informacionog društva** su podloga za održivost u poređenju.

Veszprem/Mađarska

Veszprem se nalazi u središnjem delu Mađarske. Od prestonice Budimpešte grad je udaljen oko 110 kilometara zapadno. Veszprem je sa prestonicom povezan savremenim auto-putem M7. Nalazi se 15 km severnije od jezera Balaton.

Veszprem ima oko 62 hiljade stanovnika, a broj stanovnika poslednjih godina raste. Nekadašnje brojno jevrejsko stanovništvo nestalo je u II Svetskom ratu.

Grad **Veszprem** kao manja lokalna samouprava može da služi kao primer u uspešnoj realizaciji nekoliko velikih investicija. Posebno treba naglasiti izgradnju i funkcionisanje multifunkcionalne zgrade **Arene** u Veszpremu. Nekoliko elemenata **internet prezentacije** su takođe vredni pažnje, posebno najave događaja u medijacentru, deo e-uprave, preliminarno zakazivanje npr. venčanja, „cityimage filmovi“ itd. Udruživanje kao ekonomska moć se da sagledati u **informatičkom klasteru** grada. Veszprem posebnu pažnju poklanja **saradnji** i razmeni iskustava sa bratskim (8) i partnerskim (2) gradovima. Godišnje organizuje tematsku konferenciju za gradove sa kojima ostvaruje saradnju, a među njima i sa Suboticom. Ima jak civilni sektor, zahvaljujući tome, ocenjen je kao grad sa nadprosečnom „**emotivnom inteligencijom**“, tj. stanovnici su optimisti, sretni, sa visokim stepenom samopoštovanja, saznanja su izvedena iz istraživanja sprovedenih 2012. godine. Ovu činjenicu planiraju koristiti prilikom izrade Marketing strategije grada. Usvojena je **Integralna strategija grada**, a **Strategija Energetske efikasnosti** je ocenjena kao najbolja u Mađarskoj, a posebno priznanje je dato Veszpremu od Evropske zajednice za održavanje klime (Climate Alliance: European Policy). Navedena strategija je zacrtala da će do 2026. godine, okolina Veszprema smanjiti emisiju CO₂ za 25 %.

Maribor/Slovenija

Maribor je drugi po veličini grad u Republici Sloveniji. Prema podacima iz 2010. godine naseljeno mesto Maribor broji 95.787 stanovnika, a područje Grada Maribora 112.642 stanovnika. Predstavlja regionalno središte pokrajine Štajerske, koja se zapravo većim delom prostire u susednoj državi Austriji. Grad leži na obe obale reke Drave, na mestu gdje se sastaju planinski masiv Pohorje, Dravsko polje, planina Kozjak te Slovenske gorice. Najbliži veći grad je austrijski Grac, oko 60 km severno od Maribora.

Grad **Maribor** se uvrštava u gradove sa **multikulturalnošću** zbog prisutnosti više (5) nacionalnosti, mada su u velikoj većini Slovenci. Grad je 2012. proglašen za evropski glavni grad kulture. Ekonomsku snagu održava **međuopštinskom saradnjom** sa okolnim gradovima (Ptuj, Murska Subota, Velenje i Slovenski Gradec). Kao **univerzitetski** grad je veoma dobro rangiran. Grad ima i svoju **Sinagogu**. Okolina Maribora je poznato vinogorje.

Osijek/Hrvatska

Osijek je grad u istočnoj Hrvatskoj. Smešten je u ravnici na desnoj obali reke Drave između 16-og i 24-og kilometra od ušća u Dunav. Najveći je grad u Slavoniji, četvrti po veličini grad u Hrvatskoj te sedište Osječko-baranjske županije. Grad je industrijsko, upravno, sudsko i kulturno središte. Osijek je grad s najviše zelenila i zelenih površina u Hrvatskoj; na području grada nalazi se 17 parkova. Osijek je veliki industrijski centar u Hrvatskoj, koji se nekada u prošlosti nazivao hrvatskim Mančesterom. Brojne poznate hrvatske robne marke, počevši od sitnih potrebitina u domaćinstvu, proizvode se u Osijeku. U Osijeku je razvijena mašingradnja (poljoprivredne mašine), hemijska industrija (deterđenti, sapuni), prehrambena industrija,

(konditorskih proizvoda, piva).

U želji da se grad suoči sa šansama i rizicima koje donosi neizvesna budućnost, grad Osijek je usvojio „Strategiju razvoja gospodarstva grada Osijeka“, sa kojom je započeo proces transformacije: **od industrijskog u inteligentni grad**. Neophodnost ovog procesa, proizilazi iz činjenice da se industrija Osijeka i dalje temelji na proizvodnji proizvoda nižeg- srednjeg i niskog tehnološkog nivoa, kao i zbog činjenice da lokacija gubi na svojoj konkurentnosti. Vizija o inteligentnom gradu je moguća, jer su mnogi delovi grada Osijeka pokriveni infrastrukturom za pristup Internetu, Osijek je sedište Sveučilišta Josipa Jurja Štrosmajera, ima jako Društvo inovatora i značajne elemente digitalne samouprave.

Grad je identifikovao stanja koja se više ne smeju događati u budućnosti: tendencija pada broja stanovnika, odliv mladih obrazovanih ljudi, nizak stepen obrazovanosti, proizvodnju proizvoda niskog tehnološkog nivoa, visok stepen nezaposlenost. Da bi se to postiglo, model inteligentnog grada bi morao biti fokusiran na: masovnu dostupnost infrastrukture i razvoj znanja za korišćenje tog resursa; jačanje uloge Sveučilišta u stvaranju inovativnog kapaciteta privrede, razvoj digitalne demokratije itd.

Kragujevac/Srbija

Kragujevac, sa svojih 177.468 stanovnika, četvrti je grad po veličini u Srbiji, nalazi se u srcu Šumadije, oko

120 km južno od glavnog grada Beograda. Podignut je na obalama Lepenice u Kragujevačkoj kotlini, na obroncima Rudnika, Crnog Vrh i Gledićkih planina. Predstavlja privredni, kulturno-prosvetni, zdravstveni i politički centar Šumadije i Pomoravlja.

Grad Kragujevac je učinio značajne napore u sprovođenju niza sistemskih promena kako bi stvorio poslovno okruženje i kroz direktna ulaganja uticao na problem nezaposlenosti. Osnivanjem i uspostavljanjem **industrijskih zona** za nove investicije i unapređenjem gradske infrastrukture, danas je Kragujevac postao najveće gradilište u Srbiji. Rezultati su vidljivi kroz porast investicija, rast preduzetništva i stvaranje povoljne klime za poslovanje. Realizujući

koncept **dobre uprave**, lokalna samouprava je učinila značajne pomake u približavju njenim građanima. Kreiran je portal E-uprava kako bi se građanima omogućilo brže i efikasnije obavljanje poslova vezanih za državnu administraciju, zatim kreirana je web stranica pravna pomoć, GIS... Poklanjajući posebnu pažnju osobama sa invaliditetom, kako bi sagledali njihove potrebe i stvorili uslove za njihovo uključivanje u sve tokove života, formiran je Savet za unapređenje položaja osoba s invaliditetom kao radno telo Gradskog veća.

Zrenjanin/Srbija

Zrenjanin, na obalama reka Begej i Tisa, nalazi se u središtu srpskog dela regije Banat. Na teritoriji grada živi

122.714 stanovnika i više od 20 nacija, koji su od glavnog grada Srbije, Beograda, udaljeni 75 km, a od glavnog grada AP Vojvodine, Novog Sada, 50 km. Kao najveći grad srpskog dela Banata, Zrenjanin je njegov politički, privredni, kulturni i sportski centar.

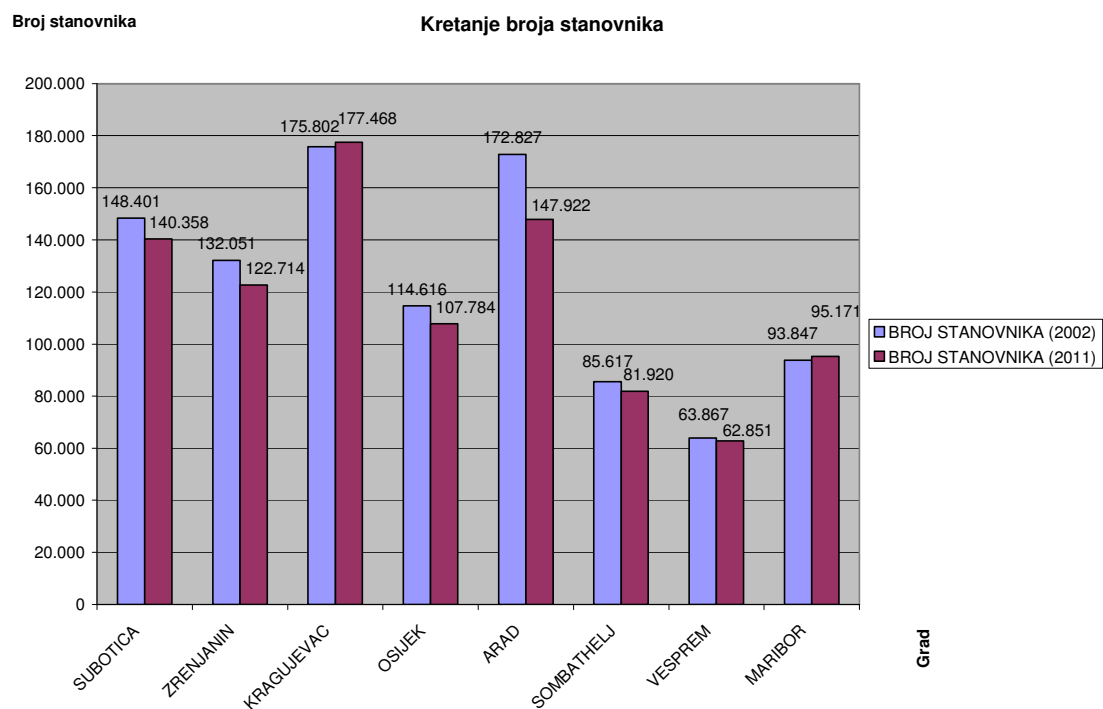
Početakom XXI veka, grad je počeo da se oporavlja. Stare socijalističke, glomazne privredne sisteme zamenila su nova, manja i fleksibilna privatna preduzeća. Formiranjem **slobodne zone** u grad počinje da ulazi strani kapital. Lokalna samouprava je nastavila sa osnivanjem novih **industrijskih**, radnih i stambenih zona, na obodima grada, koje su potpuno infrastrukturno opremljene, te je Zrenjanin postao jedan od najatraktivnijih gradova za investiranje. Grad je učestvovao u privlačenju više od 20

greenfield investicija stranih i domaćih kompanija. Privreda je opet izvezno orijentisana, te iz Zrenjanina u Evropu putuju proizvodi tekstilne, mašinske, prehrambene, hemijske, elektro i farmaceutske industrije. Danas je Zrenjanin grad multikulturalnosti, multikonfesionalnosti i međunarodne tolerancije, grad kulture, umetnosti, sporta, grad mostova, grad mladih i grad snažnog privrednog zamaha.

Statistički podaci se odnose na različite periode uz korišćenje različitih pokazatelja, stoga dublje statističko poređenje zahteva stručno-naučnu analizu u pojedinim oblastima ili konkretnim projektima. Osnovno statističko poređenje se da izvršiti u podacima koji se odnose na kretanje broja stanovnika i prosečne bruto zarade u gradovima. Opšti pregled je dat u tabelama i grafikonima koji slede.

	SUBOTICA	ZRENJANIN	KRAGUJEVAC	OSIJEK	ARAD	SOMBATHELJ	VESPREM	MARIBOR
BROJ STANOVNIKA (2002)	148.401	132.051	175.802	114.616	172.827	85.617	63.867	93.847
BROJ STANOVNIKA (2011)	140.358	122.714	177.468	107.784	147.922	81.920	62.851	95.171
<i>Ukupna promena broja stanovnika</i>	<i>-8.043</i>	<i>-9.337</i>	<i>1.666</i>	<i>-6.832</i>	<i>-24.905</i>	<i>-3.697</i>	<i>-1.016</i>	<i>1.324</i>

Slika 6: Kretanje broja stanovnika u posmatranim gradovima

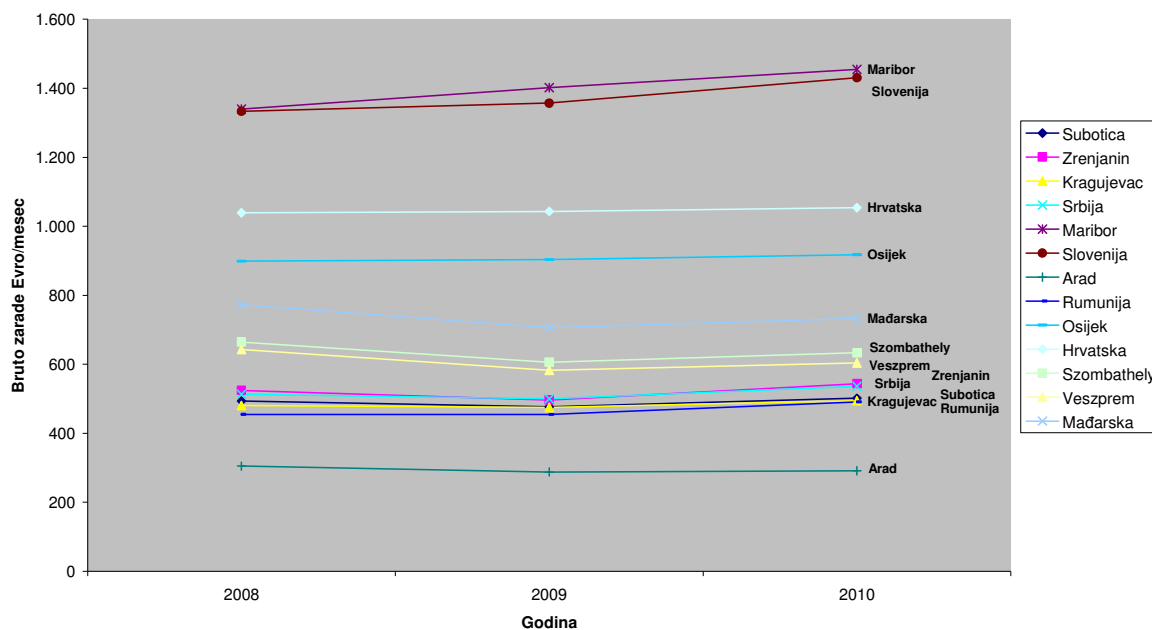
Slika 7: Dijagram kretanja broja stanovnika u posmatranim gradovima

GODINA	Subotica	Zrenjanin	Kragujevac	Srbija	Maribor	Slovenija	Arad	Rumunija	Osijek	Hrvatska	Szombathely	Veszprem	Mađarska
2008	494	524	480	514	1.339,90	1.333,08	304,80	454,75	898,91	1.039,29	664,25	643,04	772,10
2009	477	496	475	500	1.402,31	1.356,83	287,91	454,17	903,60	1.042,98	605,78	582,53	706,24
2010	502	543	494	536	1.454,90	1.430,67	291,12	490,92	917,62	1.053,63	633,44	603,70	732,52

Slika 8: Kretanje bruto zarade u posmatranim gradovima

Kretanje bruto zarade

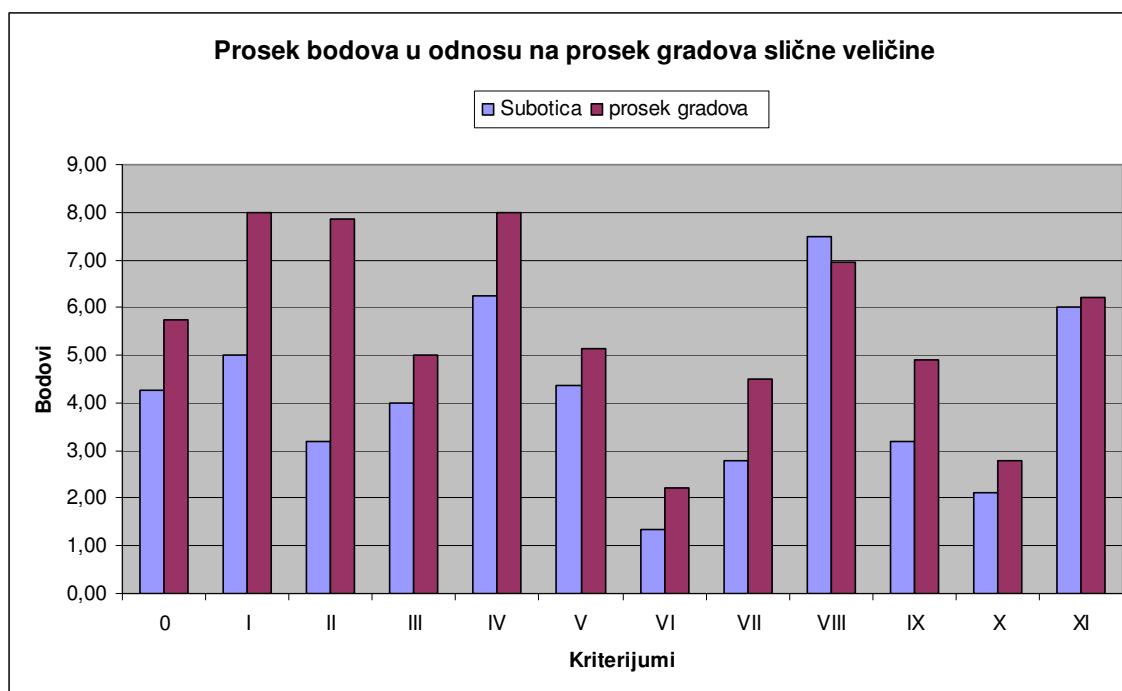

Slika 9: Dijagram kretanja bruto zarade u posmatranim gradovima

Uporedni evropski projekat: “Informed Cities”

U toku izrade Strategije, Grad Subotica je kao učesnik u evropskom projektu „Informed Cities“, upoređivan sa sličnim gradovima iz Evrope². Korišćenjem razrađene metodologije i kriterijuma-Lokalna Evaluacija 21, izvršena je samoprocenu upravljanja održivim razvojem. Rezultati ove procene koji su prikazani na slici 10. korišćeni su kao značajan izvor informacija pri izradi Strategije.

² U grupi gradova sa kojim se Subotica direktno upoređivala bili su Bydgoszcz, Jaworze i Świątochłowice iz Poljske, Hrudim iz Češke Republike, Mosonmagyaróvár iz Mađarske, Odorheiu Secuiesc, Sfântu Gheorghe i Timișoara iz Rumunije, kao i Valjevo, Užice, Vranje i Sremska Mitrovica iz Srbije. U evaluaciji je učestvovalo 63 grada među kojima i Alborg i Kopenhagen iz Danske, Stokholm i Helsinborg iz Švedske, Helsinki iz Finske, Kaunas iz Litvanije, Aberdin, Jork, Šefild iz Velike Britanije, Dablin iz Irske, Frajburg, Munster i Potsdam iz Nemačke, Ženeva iz Švajcarske, Barcelona, Granada, Saragosa iz Španije kao i Torino, Napulj i Ravenna iz Italije,

Slika 10: Dijagram prosečnih bodova u odnosu na prosek gradova slične veličine

Izvor: ICLEI, projekat „Informed Cities”

Kriterijumi za evaluaciju bili su:

- I – Lokalni značaj
- II – Politička privrženost
- III - Resursi
- IV - Lokalni akcioni plan u službi održivog razvoja
- V – Upravljanje implementacijom
- VI – Učešće javnog, privatnog i civilnog sektora
- VII – Partnerstvo
- VIII – Podizanje svesti i trening
- IX – Stabilnost
- X – Integrisani pristup
- XI - Napredak

Indikatori održivog razvoja

Indikatori održivog razvoja sveobuhvatno mapiraju područje koje povezuje ekonomiju, zaštitu i unapređenje životne sredine i društvene delatnosti. Primarna uloga indikatora je da definišu polaznu tačku od koje se vrši praćenje i izveštavanje o napretku tokom procesa implementacije Strategije lokalnog održivog razvoja.

Indikatori koji su korisćeni za profilisanje lokalne zajednice i koje treba koristiti za godišnje praćenje i izveštavanje definisani su u okviru Projekta Exchange 2 "Izrada Strategija održivog razvoja u opštinama Srbije", a odabrani su sa zvanične liste indikatora Nacionalne Strategije održivog razvoja Republike Srbije.

Izveštaj o održivosti, kao krajnji proizvod analize trenutnog stanja, je publikacija grada kojom će se sve zainteresovane strane i građani informisati o statusu implementacije Strategije održivog razvoja i lokalnim trendovima održivosti. Ovaj izveštaj neophodno je izrađivati jednom godišnje i on obuhvata evaluaciju indikatora.

Set indikatora obuhvata dve podgrupe:

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013. – 2022.

- a. **indikatori održivosti** (koji su dati u Nacionalnoj Strategiji održivog razvoja Republike Srbije i Milenijumskim razvojnim ciljevima, a na kraju integrisani u lokalne indikatore),
- b. **indikatori učinka**, za evaluaciju efikasnosti procesa implementacije Strategije održivog razvoja.

Indikatori održivog razvoja predstavljaju set odabranih pokazatelja na bazi kojih će se ocenjivati stepen realizacije Strategije održivog razvoja grada Subotice. Rezultati po indikatorima kao polazna osnova nalaze se u Aneksu 2. Problemska analiza stanja lokalne zajednice pomogla je u formulisanju strateških ciljeva, programa i konkretnih projekata unutar Strategije. Njihova integralna implementacija unaprediće stanje lokalnih zajednica i u skladu sa navedenim promeniće vrednosti odabranih indikatora u pozitivnom smeru. Na navedeni način, kroz proces monitoringa i kontinuirane evaluacije procesa sprovođenja Strategije, biće moguće pratiti u budućnosti kvalitet promene stanja u zajednici.

Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza

SWOT analiza (interna i eksterna samoprocena lokalne zajednice) je metodološki alat koji je korišćen u cilju određivanja konkurentne pozicije lokalne zajednice. Pre svega, kvalitetu ove analize doprineo je participativni metod, odnosno učešće velikog broja aktera razvoja, te kao tako izrađena predstavlja osnovni input za definisanje strateških ciljeva. Deo analize koji se odnosi na slabosti i snage zajednice, služi kao osnova za kvalitetno planiranje razvoja jer će definisani strateški ciljevi, ukazivati na potrebu i način eliminisanja slabosti i unapređenja snaga.

Praktičnost i veoma široku primenljivost ove analize obezbeđuje jednostavnost predstavljena matricom 2 x 2, u kojoj se nalaze i četiri sastavna elementa SWOT analize: **snage, slabosti, šanse i pretnje**. Snage i slabosti su interni elementi na koje jedna lokalna zajednica može da utiče, dok šanse i pretnje predstavljaju eksterne elemente, odnosno faktore iz spoljašnjosti na koje nije moguće uticati.

Snage su faktori koji jednom području daju prednost. Sa druge strane, slabosti su faktori koji predstavljaju prepreke razvoju lokalne zajednice. Šanse su eksterne prilike koje treba iskoristiti, dok pretnje označavaju negativni eksterni faktor koji treba neutralisati.

SNAGE	SLABOSTI
ŠANSE	PRETNJE

SWOT matrica

Identifikovane su tri ključne oblasti društveno-ekonomskog razvoja, za koje su izrađene SWOT analize, a koje predstavljaju subjektivizaciju socio-ekonomske analize Grada Subotice:

- Ekonomski razvoj
- Društveni razvoj
- Zaštita životne sredine

Svaka od ovih oblasti je bila predmet posebne analize u okviru rada u radnim grupama i za svaku od njih su precizno utvrđene snage, slabosti, šanse i pretnje u cilju subjektivizacije svih podataka prethodno navedenih u socio-ekonomskoj analizi Grada Subotice.

Rezultati SWOT analize treba da nam pomognu da se usredsredimo na svoje snage, korigujemo svoje slabosti i da se spremno suočimo sa pretnjama umanjujući njihovo negativno dejstvo, da bi na kraju prepoznali i iskoristili sve šanse koje nam se ukažu. Zato, jednačinu za uspeh i razvoj grada, moraju predstavljati realni planovi koji su zasnovani na raspoloživim resursima, uz odgovornost za njihovo sprovođenje.

SWOT analiza: Ekonomski razvoj

SNAGE

Zahvaljujući svom geostrateškom položaju, Subotica predstavlja tzv. Kapiju Evrope. Pored toga, kao komparativne prednosti grada, najčešće se ističu, plodno poljoprivredno zemljište i razvijena organska proizvodnja, potencijali postojeće prerađivačke industrije i razvijena mreža uslužno-zanatskog sektora. Uz ubrzano razvijanje sopstvene Industrijske zone i privlačenju stranih investicija, grad nakon nekoliko godina tavorjenja, stvara imidž grada koji uspešno koristi svoje potencijale za razvoj.

Dodatnu snagu Subotice čine i njeni građani. Naime, ovde se pre svega misli na tradiciju stručnosti i konkurentsku cenu radne snage, a pored multietninčnosti i višejezičnosti, subotičane krasi otvorenost i dobronamernost.

I na samom kraju, kao prirodno bogatstvo, ističe se jezero Palić kao turistička destinacija.

SLABOSTI

Kao ključni faktori slabosti, koje grad mora korigovati, identifikovani su: visoka nezaposlenost, odliv visokoobrazovanih mladih ljudi, nepovoljna demografska slika i neusklađenost između potreba privrede i postojećeg obrazovnog sistema. Pored toga, slabosti čine i loše sprovedene privatizacije, skupe komunalne usluge, nedovršeni kapitalni projekti i nedostatak finansijskih sredstava za završetak istih, upotreba zastarelih tehnologija i inertnost u primeni novina.

Na Paliću, kao neodvojivom delu grada, nema dovoljno smeštajnih kapaciteta i pratećih zabavno-sportsko-rekreativnih programa. Pored toga, gorući problem predstavlja stanje kvaliteta vode samog jezera i njegovog pripadajućeg ekosistema.

ŠANSE

Zahvaljujući procesima integracije i približavanja EU, postaju nam dostupni predpristupni fondovi EU. Tako, na primer, u pogledu prekograničnih projekata sa Republikom Mađarskom i Republikom Hrvatskom, Subotica predstavlja apsolutnog lidera u sprovođenju takvih projekata. Zatim, zbog blizine graničnih prelaza i potpisanih međunarodnih sporazuma o slobodnoj trgovini, otvorene su mogućnosti za nastup subotičkih privrednih subjekata na međunarodnim tržištima.

U prethodnom periodu Subotica je bila jedan od lidera u privlačenju stranih investicija u Srbiji. U narednom periodu, kada strane kompanije koje rade ili stvaraju uslove za rad u Subotici, realizujući naredne faze investicija, očekuje se značajno smanjenje nezaposlenosti u gradu.

Pošto u Subotici već postoji razvijena organska proizvodnja, trebalo bi usmeriti snage da se iskoriste rastući trendovi u proizvodnji zdrave hrane. Pomoć poljoprivrednicima bi se trebala pružiti u vidu promotivnih aktivnosti, učešćima na domaćim i međunarodnim sajamovima.

Jedan od velikih neiskorišćenih resursa je turizam, koji bi znatno unapredio rad postojećih malih i srednjih preduzeća dok bi sa druge strane stvorio mogućnosti za osnivanje novih preduzeća. Grad je u prethodnom periodu već započeo aktivnosti na unapređenju kongresnog turizma. U skladu sa savremenim trendovima, kroz regionalno udruživanje, prepoznate su šanse za razvoj drugih vidova turizma.

PRETNJE

U najveće pretnje ubrajaju se politička nestabilnost u zemlji i usporavanje procesa reformi. U uslovima velike političke nestabilnosti u Srbiji, imidžu da je zemlja, za ulagače prostor visokog rizika, sa prisutnom sivom ekonomijom, veoma je teško biti konkurentan u regionu i privlačiti nove investitore. Zatim, slede inflacija i visoke cene energenata, koje uz tehnološku zastarelost utiču na nekonkurentnost domaćih proizvoda na svetskom tržištu. Dolazak inostranih investitora, sa druge strane, nosi sa sobom opasnost da Subotica postane poligon jeftine radne snage i deponija prljavih tehnologija što se svakako mora izbeći.

SWOT analiza: Društveni razvoj

SNAGE:

Bogata i raznolika kulturna baština i negovanje tradicije predstavlja jednu od najvećih snaga Subotice. Viševjekovni boravak različitih naroda na ovim prostorima, brojna migratorna kretanja i negovanje tradicije i običaja obogatio je svakodnevni život građana i time ih učinio senzibilnim i otvorenim za potrebe svakog čoveka, odnosno za prihvatanje i usvajanje novih tokova u društvu.

Tradicionalno visok nivo društvene svesti i senzibilizma omogućio je kontinuirani razvoj i ulaganje u sve sfere društvenog života, što je dovelo i do osnivanja velikog broja ustanova i institucija, koje sa kvalitetnim stručnim kadrom pružaju široku lepezu usluga u skladu sa svakodnevnim potrebama građana.

SLABOSTI:

Višegodišnja loša ekonomska situacija u Subotici, slabo i nedovoljno efikasno ulaganje u privredu i infrastrukturu grada, nepostojanje jasno utvrđenih planova i strategije održivog razvoja u svim oblastima društva, nedovoljna i nejasna podrška od strane države, odsustvo kvalitetne koordinacije, kontrole i praćenja rada u institucijama, neusklađenost mogućnosti i potrebama građana u svim sferama društvenog života, dovelo je do postepenog urušavanja postojećih sistema institucija i snižavanja kvaliteta usluga.

Sve veće osiromašenje građana i nemogućnost da sopstvenim snagama obezbede osnovne egzistencijalne potrebe dovelo je do odlaska velikog broja radno sposobnog stanovništva i mladih u druge sredine.

MOGUĆNOSTI:

Razvijanje postojećih tehnoloških potencijala grada uz uspostavljanje partnerstva i saradnje u svim sferama društvenog života i kontinuirano ulaganje u obrazovanje i usavršavanje kadrova, kao i izbor stručnih ljudi na rukovodeće položaje jeste temelj daljeg razvoja.

Razvoj grada treba bazirati na usklađenosti potreba i mogućnosti u svim sferama društvenog života uz korišćenje znanja i iskustva partnera u regionu.

PRETNJE:

Odsustvo zakonske regulative u pojedinim oblastima i međusobna neusklađenost postojećih zakonskih regulativa iz različitih oblasti, kao i njihova neusklađenost sa praksom dovode do rigidnosti društvenog sistema, a samim tim do velikog nezadovoljstva građana i stručnih radnika.

Uvlačenje politike u sve pore društvenog života i zastupanje partijskih, ličnih interesa ili interesa samo jedne nacije dovodi do paralisanja pojedinih segmenata društvenog sistema i stvaranja osećaja nemoći i indiferentnosti kod ustanova i građana.

Centralizacija finansijskih sredstava onemogućava plansko održavanje, kontrolu i razvoj pojedinih oblasti društvenog života, a sve veće nezaposlenost i osiromašenje građana izaziva dodatni strah građana i osećaj bezizlaznosti.

SWOT analiza: Zaštita životne sredine

SNAGE

Prirodne i radom stvorene vrednosti na teritoriji grada su brojne i raznovrsne. Najzastupljeniji prirodni resurs-poljoprivredno zemljište u sistemu proizvodnje i usluga čini snagu i osnovu razvoja Grada Subotice.

Područja očuvane prirode, uključujući i područja na listama od međunarodnog značaja, pejzažno ambijentalni kompleks jezera Palić, vlažna staništa, tršćaci i staništa za gnedženje, odmaranje i ishranu ptica Palićkog i Ludaškog jezera, specifična staništa peščara, slatina i vlažnih livada i atraktivni i ugroženi predstavnici flore i faune predstavljaju bogatstvo prirodnog prostora.

Usled nepostojanja industrijskih zagađivača, kao pokazatelj očuvanosti kvaliteta životne sredine, kao snaga, prepoznat je i proces oživljavanje braunfeld lokacija, napuštenih prostora proizvodnih preduzeća u urbanom delu grada (fabrika Zorka, Sever, kasarna)

Nadalje, značajnu snagu Grada Subotice čine: uređaj za prečišćavanje otpadnih voda grada i organizovano odnošenje komunalnog otpada, u komunalnoj sferi, dok je dobra osnova za održivi razvoj postojanje bogatog, očuvanog i raznovrsnog kulturnog nasleđa, a posebno arhitektura secesije.

Raspoloživo korisno znanje, iskustvo i zainteresovanost obrazovanih i posvećenih članova zajednice i delovanje nevladinog sektora u rešavanju mnogih problema kroz razmenu informacija usmerenih poboljšanju i sveopštem kvalitetu odluka i usluga sa različitim oblastima interesovanja i programskim aktivnostima prepoznati su kao osnova za dalju nadogradnju.

SLABOSTI

Netransparentnost javnog sektora i nedostatak komunikacija zasnovan na širem viđenju problema u postupcima donošenja i sprovođenja projektnih rešenja u oblasti urbanizma, upravljanja vodnim resursima, postojanje istorijskih zagađenja, nerešen tranzitni saobraćaj, zagađenje vazduha poreklom od ložišta i saobraćaja, nedostaci u sistemskom rešenju upravljanja komunalnim otpadom, i stanje kvaliteta voda jezera Palić, identifikovane su kao slabosti.

Slaba međusektorska kako horizontalna tako i vertikalna saradnja učesnika u izradi strategija, planova i programa, nedovoljna saradnja struke i politike, kao i slab nadzor inspeksijskih organa prilikom promena projektnih rešenja, naročito planova detaljne regulacije, predstavljaju kamen spoticanja lokalne zajednice.

MOGUĆNOSTI

Subotica sa okolinom raspolaže prirodnim resursima, infrastrukturom, adekvatnim prostorom i smeštajnim kapacitetima za razvoj kongresnog, edukativnog i eko-turizma. S obzirom na prirodno i kulturno-istorijsko nasleđe, posebnu mogućnost predstavlja razvijanje turističkih sadržaja na Paliću, uz puno iskorišćavanje prirodnih potencijala.

Graditeljsko nasleđe se može u većoj meri iskoristiti za razvoj turizma i brendiranje grada u turističkoj ponudi, uz adekvatne mere obnavljanja i restauracije. Potrebno je raditi na poboljšanju javnog saobraćaja i razvijanju biciklističkog saobraćaja, sa ciljem smanjivanja korišćenja individualnih motornih vozila.

Zakonski okvir, primeri dobre prakse i podaci o najprihvatljivijim dostupnim tehnologijama, omogućavaju da reindustrijalizacija bude urađena u skladu sa «zelenim» i resursno efikasnim tehnologijama.

Racionalnije iskorišćavanje resursa moglo bi se stimulisati izradom odgovarajućih uputstava iz različitih oblasti. U pogledu racionalnijeg korišćenja energije, potrebno je stimulisati poboljšanje energetske efikasnosti, korišćenje obnovljivih izvora energije (biomase) i geotermalnih izvora energije.

Gazdovanje vodnim resursima se može unaprediti, uz podsticanje reciklaže upotrebljenih voda i aktivnije intervencije u regulisanju nivoa podzemnih voda.

Po pitanju upravljanja otpadom, potrebno je završiti izgradnju regionalne deponije, i podsticati reciklažne aktivnosti naročito ukoliko se preuzimajući svetske trendove ukaže mogućnost za stvaranje nove energije iz otpada.

Po pitanju upravljanja zaštićenim prirodnim dobrima, potrebno je nastaviti aktivnosti na njihovoj integraciji i formiranju prekograničnog zaštićenog prirodnog dobra, uz rešavanje imovinsko-pravnih odnosa, kako bi se omogućilo efikasno upravljanje.

Potrebno je i podsticati povećanje stepena organske proizvodnje.

Kao preduslov za uspešnu realizaciju mogućih aktivnosti, prepoznato je obezbeđivanje transparentnosti svih aktivnosti i rešenja kao i usaglašavanje novih projekata sa već započetim.

PRETNJE

Glavne prepreke koje bi mogle da ugroze realizaciju strategije su nedostatak finansijskih sredstava i nestabilnost usled političkih promena.

Nenamensko i neracionalno korišćenje prostora i resursa, neusklađenost planske i tehničke dokumentacije, odstupanje od planskih rešenja pod pritiskom investitora, nekontrolisan razvoj industrije, ugrožavanje prirodnih staništa, ograničeni vodni resursi i posledice klimatskim promena, mogu ugroziti realizaciju strateških ciljeva.

Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvoja

Subotica je 2022. godine regionalni industrijski centar severa Vojvodine, sa brendiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom privredom zasnovanom na znanju i inovativnosti, čiji su nosioci revitalizovana i osnažena mala i srednje preduzeća. Mesto atraktivno za preduzetništvo i investiranje u visoko efikasnu i produktivnu privredu, sa akcentom na dalji razvoj inženjersko tehnoloških područja, koje obezbeđuje održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istovremeno orijentisana na moderni i održivi koncept ruralnog razvoja koji podrazumeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju dok su turistička ponuda i uslužna delatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.

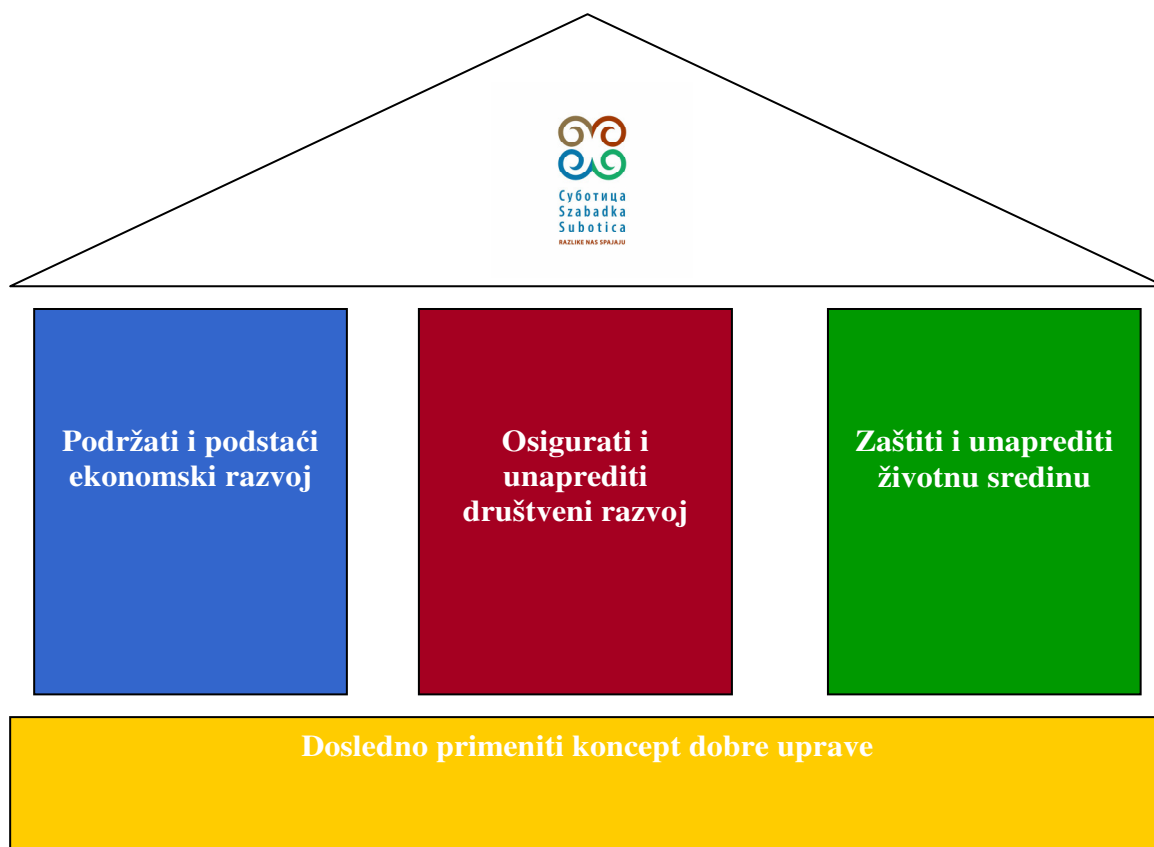
Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sistema koje obezbeđuje da su znanja i veštine ljudskih resursa, konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Zajednica je utemeljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unapređuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva deca obuhvaćena predškolskim vaspitanjem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unapređenju zdravlja. Sistem zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unapređenje zdravstvenih usluga.

Subotica je grad koji prepoznaje vrednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju zasnovanu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korišćenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se bazira na usklađenosti graditeljskog nasleđa, prirodnog nasleđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvoja. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvojem baziranim na tradicionalnim vrednostima i održivom korišćenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom saobraćajnom infrastrukturom i logistikom, prilagođenom potrebama privrede i građanstva, uz mogućnosti negovanja zdravih stilova života, a posebno biciklizma.

Subotica je grad u kojem ljudi vole da žive, biznis teži da se locira, a turisti žele da ga posete.

Subotica 2022. godine je moderan grad zadovoljnih, zaposlenih, zdravih i otvorenih ljudi, koji beleži tendenciju rasta standarda i kvaliteta života, u kom postoji partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora, kao i jednake mogućnosti i slobode za sve građane uz negovanje solidarnosti i humanosti.

U toku izrade strategije definisana su 4 strateška pravca i za svaki su definisani strateški ciljevi prikazana u tabeli:

Slika 11: Strateški pravci razvoja

7. Sistem upravljanja, praćenja i ocenjivanja Strategije

Proces implementacije strategije mora biti definisan kako bi se osigurao njen nastavak.

Ključni akteri moraju biti svesni svojih uloga i odgovornosti, a izvršna vlast mora:

- dodeliti odgovornosti - tako da se planovi efikasno realizuju,
- definisati set merljivih ciljeva - kako bi se pratio napredak.

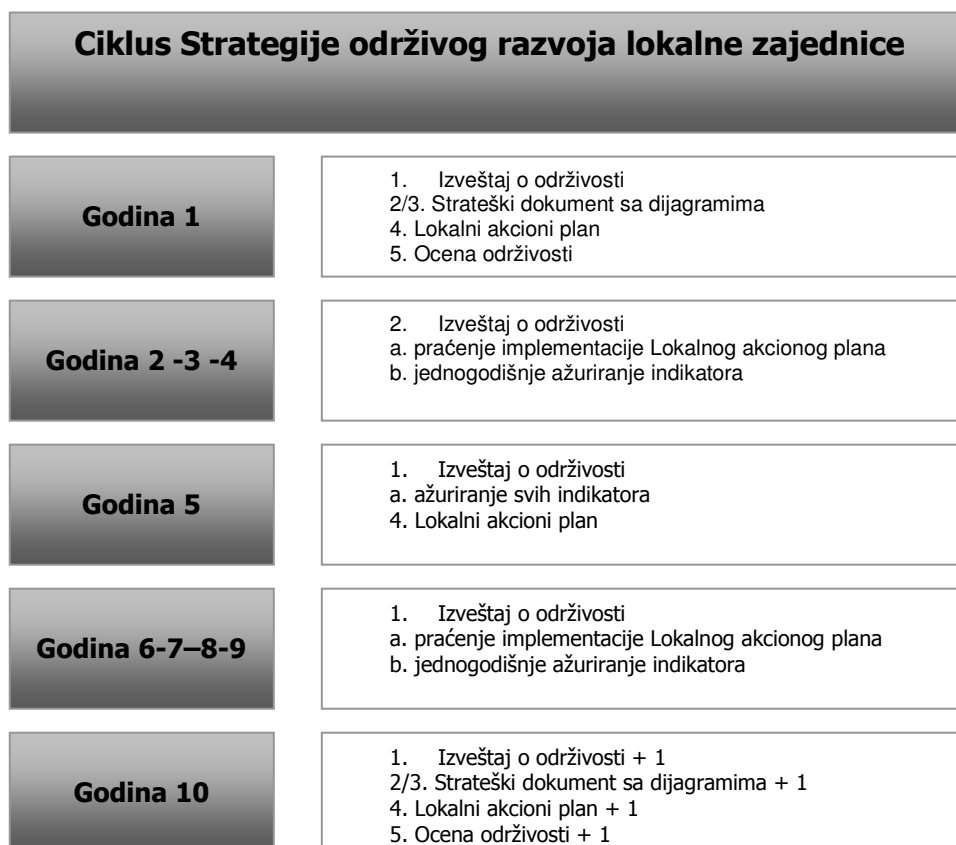
Kako bi se faza implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice uspešno realizovala, proces strateškog planiranja uključuje i aktivnosti na sistemu upravljanja i praćenja.

Upravljanje u svim profitnim i javnim organizacijama je proces zajedničkog delovanja ljudi u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva. Upravljanje sadrži faze planiranja, organizacije, izbora ljudi, usmeravanja, rukovođenja i kontrole, uključujući i angažovanje ljudskih, finansijskih, tehnoloških i prirodnih resursa. Primena politika i strategija, za postizanje zadatih ciljeva mora biti razmatrana i preispitivana od strane svih osoba uključenih u proces. Način na koji se ovaj proces razmatranja i kontinuiranog preistitivanja realizuje, daje živost sistemu upravljanja i praćenja, ostvarujući brojne i raznolike relacije u okviru i van organizacije.

Praktično, proces strateškog planiranja je iznad svega dinamičan proces i finalni dokumenti se posmatraju kao dinamični odnosno promenljivi alati. Kao garancija

ovakvog aktivnog pristupa, celokupan proces planiranja treba da bude određen kao desetogodnji ciklus: analize – planiranja – programiranja – implementacije – realizacije – praćenja – procene – i ponovne analize, itd. Nakon toga, predstoji ponovno preispitivanje pravca i aktera razvoja, uz prilagođavanje potrebama za izradu sledećeg strateškog plana.

Proces je kompletno prikazan na sledećem dijagramu:

Faza implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice je bazirana na kombinaciji akcionog plana, organizacione strukture i uključivanju zainteresovanih aktera. Proces strategije održivog razvoja lokalne zajednice je inkorporiran i koristi postojeću strukturu u lokalnoj administraciji. Glavni deo organizacione strukture je **Koordinacioni tim** koji uključuje razna odeljenja. Poželjno je da je ovaj Tim za koordinaciju oformljen u okviru administracije, tako da može da koordinira celokupnim sistemom upravljanja i praćenja.

Tim za koordinaciju je odgovoran za integraciju Strateškog dokumenta i Lokalnog akcionog plana, prvenstveno u tri pravca:

- Direktno povezivanje Akcionog plana sa izradom i aktima gradskog budžeta. Za svaku aktivnost u okviru Akcionog plana moraju se obezbediti finansijska sredstva ili, bar definisati izvore finansiranja;
- Direktno povezivanje sa svim gradskim operativnim planovima i odeljenjima. Strateški dokument i Lokalni akcioni plan moraju u potpunosti biti integrisani sa gradskim svakodnevnim radnim procedurama. Sistem upravljanja treba precizno da identifikuje nosioce odgovorne za implementaciju pojedinih aktivnosti i da pruži precizno definisana ovlašćenja i odgovornosti svih

sekretara sekretarijata/uprave za sprovođenje tog integrisanog procesa u razumnom vremenskom roku (do usvajanja narednog gradskog budžeta)

- Integraciju Akcionog plana i Strateškog dokumenta sa planovima, projektima i aktivnostima svih javnih i privatnih institucija koje su uključene kao glavni nosioci implementacije Akcionog plana, počevši od različitih institucija i organa javne uprave, javnih komunalnih preduzeća, itd.

Stepen realizovanosti i status implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice mora biti konstantno praćen i procenjivan preko godišnjih ciklusa evaluacije korišćenjem indikatora održivosti (odnosi se na Strateški dokument i na kompletnu zajednicu) i indikatora učinka (odnosi se na status implementacije Lokalnog akcionog plana). Svi ti indikatori su osnova za kompletan sistem praćenja implementacije strategije, kao osnovnog dela sistema upravljanja. Indikatori pružaju osnovne informacije i znanja vezana za napredak procesa implementacije strategije i dinamiku usaglašavanja. Sve promene indikatora i svi rezultati godišnje evaluacije moraju biti dostupni svim građanima putem jednostavnog i čitkog izveštaja.

Upravljanje realizacijom strategije održivog razvoja podrazumeva:

- Kontinuirane aktivnosti na prikupljanju podataka za potrebe praćenja indikatora,
- Godišnje ažuriranje podataka, popunjavanje i vrednovanje indikatora, sa analizom tendencija po pojedinim pokazateljima,
- Aktivnosti na praćenju realizacije godišnjih akcionih planova od strane za to imenovanog tela,
- Pripremanje izveštaja imenovanom odboru Skupštine grada o efektima realizacije strategije, najmanje jednom godišnje,
- Pripremanje predloga za modifikaciju pojedinih ciljeva, mera ili programa,
- Skupština grada godišnje razmatra izveštaj o realizaciji, usvaja akcioni plan za narednu godinu i razmatra eventualne predloge za prilagođavanje programa promenjenim okolnostima.

U cilju realizacije ovih zadataka, u roku od 90 dana od usvajanja Strategije održivog razvoja, Gradonačelnik:

- Imenuje gradskog kordinatora zaduženog za usaglašavanje aktivnosti na realizaciji Strategije na gradskom nivou
- Definiše lokalne aktore razvoja i sa njima potpisuje partnerski ugovor o realizaciji određenih prioriteta iz Strategije, sa ciljem jasnog definisanja nosilaca, postupaka i odgovornosti za sprovođenje. Partnerski ugovori postaju prilog Strategije.
- Imenuje organ, ustanovu, instituciju ili organizaciju koji će po dogovorenoj dinamici raditi na ažuriranju podataka, popunjavanju i vrednovanju indikatora i o tome dostaviti izveštaj najmanje jednom godišnje.
- Imenuje kompetentno stručno radno telo koje će po dogovorenoj dinamici pratiti realizaciju programa, akcionih planova i projekata, oceniti održivost i po potrebi predložiti prilagođavanje i korekciju akcionih planova mogućnostima i o tome izveštavati najmanje jednom godišnje. Potpisnik partnerskog sporazuma za realizaciju strategije ne može biti imenovan za monitoring, tj. praćenje.

Poglavlje 8: Strateški ciljevi, prioriteta, mere i aktivnosti - spisak Projekata

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
1.1. Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih direktnih investicija uz zadržavanje postojećih, saradnja lokalne privrede i povezanost sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama radi reindustrijalizacije grada	1.1.1. Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih I industrijskih zona i razvoj logističke infrastrukture	1.1.1.1. Saobraćajnice i rasveta industrijskih zona
		1.1.1.2. Proširenje i poboljšanje kvaliteta vodosnabdevanja i kanalizacione mreže
		1.1.1.3. Unapređenje IT infrastrukture
		1.1.1.4. Izgradnja električne infrastrukture
		1.1.1.5. Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata)
		1.1.1.6. Logistika zaobilaznice Y krak
		1.1.1.7. Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikerija-Baja
		1.1.1.8. Izgradnja industrijske pruge do Slobodne zone
	1.1.2. Uspostavljanje sistema mera radi privlačenje novih i zadržavanje postojećih investitora	1.1.2.1. Promotivni materijal i sajt za investitore
		1.1.2.2. Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu "one stop shop"-a
		1.1.2.3. Izgradnja optičke komunalne infrastrukture i kontinuirano unapređivanje Geografskog informacionog sistema - GIS
		1.1.3.1. Projekat „naučno-tehnološki generator“
1.1.3. Jačanje saradnje u privredi i povezanosti sa obrazovnim i naučno istraživačkim	1.1.3.2. Unapređenje i razvoj Biznis inkubatora	
	1.1.3.3. Srednjoročni plan razvoja Slobodne zone sa elementima marketinške podrške i promocije	
	1.1.3.4. Promovisanje i podrška klasterima i drugim oblicima udruživanja	
	1.2.1.1. Obučavanje i usavršavanje ljudskih resursa u skladu sa potrebama poznatog poslodavca	
1.2. Razvijen mehanizam institucionalne podrške razvoju preduzetništva i sektoru MSP uz promociju preduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u delatnostima zasnovanim na znanju i veštinama.	1.2.1. Profilisanje I jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku	1.2.1.2. Implementacija lokalnog akcionog plana za zapošljavanje
		1.2.1.3. Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji
		1.2.1.4. Promovisanje objavljenih konkursa razvojnih fondova na republičkom i pokrajinskom nivou
		1.2.1.5. Povećanje broja zaposlenih u MSPP kroz realizaciju programa i projekata koji podstiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje
		1.2.1.6. Istraživanje strukture zaposlenih na teritoriji grada Subotice

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	1.2.2. Intenziviranje saradnje privrede sa naučno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza luvođenje novih statndarda	1.2.2.1. Podizanje nivoa ulaganja u tehnološki razvoj privrede grada
		1.2.2.2. Unapređenje i razvijanje preduslova sa ciljem podsticaj izvoza
		1.2.2.3. Podrška obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškolovanje nedostajućih profila zanimanja
		1.2.2.4. Organizovanje radionica za sticanje praktičnih iskustava
		1.2.2.5. Organizovanje tematskih treninga i konsaltinga za izradu i popunjavanje konkursne dokumentacije
		1.2.2.6. Organizovanje konsalting usluga za potrebe privrede
		1.2.2.7. Potpomaganje uvođenja i funkcionisanja sistema kvaliteta i standarda (ISO standarde, TQM, EMAS, HCCP i drugih)
		1.2.2.8. Podrška uspostavljanju sistema za preradu industrijskih i komunalnih otpadaka koji se stvaraju u proizvodnom procesu
		1.2.2.9. Angažovanje tehnologija koje zahtevaju manju potrošnju voda, odnosno sistema reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje
		1.2.2.10. Međunarodna izložba industrijskih pronalazaka
		1.2.2.11. Otvaranje «KUCE BUDUCNOSTI» uz istorijski prikaz naučno-tehnoloških dostignuća i izuma)
		1.2.2.12. Podrška razvijanju centra za održivi razvoj
1.3. Tržišno orijentisana održiva poljoprivredna proizvodnja sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udeo organske proizvodnje.	1.3.1. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primenom novih tehnologija	1.3.1.1. Podsticanje proizvodnje voća i povrća
		1.3.1.2. Sertifikovanje izvozno orijentisanih prehrambenih proizvoda
		1.3.1.3. Podrška savetodavnim aktivnostima
		1.3.1.4. Izmena strukture tradicionalne poljoprivredne proizvodnje u skladu sa potrebama zaštite životne sredine
		1.3.1.5. Formiranje logističkog centra i razvoj prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede
		1.3.1.6. Promocija BIO-FEST – festival organskih proizvoda
		1.3.1.7. Izrada studije razvoja poljoprivrede kroz promene strukture poljoprivredne proizvodnje
	1.3.2. Unapređenje nivoa organizovanosti, institucionalne podrške investicionih aktivnosti i kapaciteta prehrambeno-prerađivačkog sektora	1.3.2.1. Aktivno učešće lokalne samouprave u cilju plasmana robe (Veletržnica)
		1.3.2.2. Podrška učešća na domaćim i inostranim sajmovima (izrada brošura, sajam, sajt za poljoprivredu, sertifikat geografskog porekla, savetodavna služba, međunarodni standardi u proizvodnom procesu)
		1.3.2.3. Unapređenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)
		1.3.2.4. Podizanje kapaciteta udruženja
		1.3.2.5. Izrada studije sistema navodnjavanja

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
1.4. Promocija održivog razvoja uslužnih delatnosti i turizma baziranog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.	1.4.1. Izgradnja turističke infrastrukture	1.4.1.1. <i>Povezivanje kanalizacione mreže naselja Palić sa novim prečištačem otpadnih voda</i>
		1.4.1.2. <i>Izgradnja javne infrastrukture banje Palić</i>
		1.4.1.3. <i>Izgradnja kompleksa bazena banje Palić</i>
		1.4.1.4. <i>Rekonstrukcija Velikog parka</i>
		1.4.1.5. <i>Završetak rekonstrukcije Velike terase, Palić</i>
		1.4.1.6. <i>Rekonstrukcija Ženskog štranda</i>
		1.4.1.7. <i>Rekonstrukcija Vile Bagoljvar</i>
		1.4.1.8. <i>Dovršetak Eko-centra</i>
		1.4.1.9. <i>Izgradnja smeštajnih kapaciteta</i>
		1.4.1.10. <i>Objekti atrakcija</i>
		1.4.1.11. <i>Objekti rekreacije</i>
		1.4.1.12. <i>Komercijalni sadržji</i>
		1.4.1.13. <i>Opremanje vizitorskog centra na Ludošu</i>
		1.4.1.14. <i>Unapređenje i razvoj ZOO vrta</i>
		1.4.1.15. <i>Izrada studije upotrebljivosti geotermalnih voda na teritoriji Grada Subotica</i>
		1.4.1.16. <i>Obeležavanje značajnih objekata</i>
		1.4.1.17. <i>Ekspropriacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić</i>

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	1.4.2. Razvoj uslužne delatnosti i promocije u cilju razvoja turizma kroz podsticaj preduzetništva u turizmu, koordinaciju, brendiranje I razvoj jedinstvene turističke ponude	1.4.2.1. Izrada programa za podizanje i kontrolu kvaliteta usluga i smeštaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti
		1.4.2.2. Edukativne delatnosti u cilju razvoja uslužnog i turističkog sektora
		1.4.2.3. Organizovanje manifestacija, događaja, uključivanje u evropske inicijative za stvaranje «turističkih puteva»
		1.4.2.4. Realizacija marketing plana promocije Palića kao turističke destinacije
		1.4.2.5. Sveobuhvatnijii marketinški nastup i obezbeđenje internet konekcije kroz pilot projekat HOT SPOT
		1.4.2.6. Unapredjenje internet prezentacije i štampanog materijala za potrebe turizma
		1.4.2.7. Promovisanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"
		1.4.2.8. Projekat razvoja turizma u ruralniom predelima
		1.4.2.9. Izrada informatora uslužnih delatnosti na teritoriji Subotice
		1.4.2.10. Podsticanje udruživanja nosilaca uslužnih delatnosti
		1.4.2.11. Organizovanje manifestacije «Dani promocije uslužnih delatnosti»
		1.4.2.12. Istraživanje tržišta usluga
		1.4.2.13. Razvijanje i promovisanje brenda „Suvenirni Subotice“
		1.4.2.14. Kategorizacija manifestacija i festivala u gradu
		1.4.2.15. Uključivanje u mrežu gradova sa tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima
1.5. Unapređenje razvoja ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvoja infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uslova sa ciljem zadržavanje mladih na selu.	1.5.1. Stvaranje uslova za život na selu	1.5.1.1. Unapređenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture
		1.5.1.2. Unapređenje stanja atarskih puteva
		1.5.1.3. Unapređivanje ponude u oblasti seoskog turizma kroz povećanje smeštajnih kapaciteta i broja kategorisanih gazdinstava
		1.5.1.4. Unapređivanje promovisanja tradicionalnih zanata putem povećanja zanatskih radnji kroz podršku postojećim i formiranju novim
		1.5.1.5. Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji
		1.5.1.6. Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije
		1.5.1.7. Podrška promovisanju i otvaranju pilot kapaciteta za iskorišćavanje obnovljivih izvora energije

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
2.1. Unapređenje kvaliteta obrazovanja građana/ki kroz povećanje obuhvata dece predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i veština u skladu sa potrebama tržišta	2.1.1. Repozicioniranje grada kao obrazovnog i univerzitetskog centra kroz napređenje sistema formalnog i neformalnog obrazovanja	2.1.1.1. Izrada Strategije razvoja visokog obrazovanja Grada 2.1.1.2. Stvaranje uslova za prelazak Viših škola u škole za primenjene studije 2.1.1.3. Stvaranje edukativnog centra u Subotice 2.1.1.4. Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze 2.1.1.5. Izrada Strategije neformalnog obrazovanja
	2.1.2. Unapređenje sistema predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kroz stvaranje uslova za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promocije zdravih stilova života i nenasilja	2.1.2.1. Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole 2.1.2.2. Uvođenje bilingvalnog rada u 8 vaspitnih grupa u Predškolskoj ustanovi 2.1.2.3. Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na teritoriji Grada 2.1.2.4. Opremanje školskih kabineta i radionica za praktičnu nastavu 2.1.2.5. Potpisivanje sporazuma o saradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladih 2.1.2.6. Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvalifikaciju 2.1.2.7. Promovisanje preduzetništva među mladima 2.1.2.8. Uvođenje 11 časovnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove 2.1.2.9. Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu 2.1.2.10. Gasifikacija 10 objekata Predškolske ustanove 2.1.2.11. Popravka i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske ustanove 2.1.2.12. Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove 2.1.2.13. Nabavka savremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi 2.1.2.14. Škola bez nasilja 2.1.2.15. Bezbednost u saobraćaju 2.1.2.16. Očuvanje životne sredine 2.1.2.17. Sanacija školskih objekata 2.1.2.18. Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
2.2. Unapređenje zdravlja građana/ki kroz promociju zdravih stilova života i načina ishrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i blagovremeni odgovarajući tretman	2.2.1. Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite	2.2.1.1. Stvaranje jedinstvenog informacionog sistema između Apoteke, Doma zdravlja i RZZO Filijala Subotica
		2.2.1.2. Web shopping – nabavka proizvoda apoteke preko interneta
		2.2.1.3. Otvaranje nove apoteke na teritoriji grada
		2.2.1.4. Nabavka vozila za distribuciju lekova
		2.2.1.5. Adaptacija i proširenje objekta hitne pomoći (tehnički prilaz)
		2.2.1.6. Organizovanje prikupljanja i uništavanje farmaceutskog otpada
		2.2.1.7. Razvijanje međusektorske saradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog delovanja na prevenciji zdravlja mladih
		2.2.1.8. Rano otkrivanje osoba sa povišenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke
	2.2.2. Promocija, uspostavljanje i negovanje zdravih stilova života	2.2.2.1. Promovisanje važnosti pravilne ishrane kod dece i mladih u okviru škola
		2.2.2.2. Promovisanje važnosti fizičkih aktivnosti (šetnja, biciklizam)
2.2.2.3. Povećanje nivoa svesti mladih o bolestima zavisnosti		
2.2.2.4. Povećanje stepena informisanja mladih o bezbednom korišćenju interneta		
2.2.3. Unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite	2.2.3.1. Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite	
	2.2.3.2. Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na teritoriji Grada	
	2.2.3.3. Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih radnika	
2.3. Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika i lokalnih usluga socijalne zaštite na principu saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoaca usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju	2.3.1. Unapređenje položaja građana/ki iz posebno osetljivih grupa proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacionih oblika i vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite, sa naglaskom na preventivno delovanje	2.3.1.1. Uspostavljanje usluge «kuće na pola puta»
		2.3.1.2. Izgradnja objekta za stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom
		2.3.1.3. Otvaranje Sigurne kuće za žrtve nasilja
		2.3.1.4. Otvaranje Centra za pružanje usluge personalne asistencije
		2.3.1.5. Otvaranje Prihvatilišta za odrasle i stare
		2.3.1.6. Organizovanje usluge palijativne nege u okviru Gerontološkog centra
		2.3.1.7. Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
2.4. Povećanje učešća građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku saradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i negovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti	2.4.1. Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namene	2.4.1.1. Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena
		2.4.1.2. Rekonstrukcija i izgradnja dečijih igrališta i sportskih terena
		2.4.1.3. Izgradnja zatvorenog klizališta
		2.4.1.4. Rekonstrukcija Hale sportova i Stadiona malih sportova
		2.4.1.5. Rekonstrukcija Narodog pozorišta
		2.4.1.6. Rekonstrukcija Sinagoge
		2.4.1.7. Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih fasada unutar zaštićenog jezgra
		2.4.1.8. Završetak radova na restauraciji i revitalizaciji kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima u paličkom parku: Vodotoranj, Velika terasa, Ženski štrand, Bogoljvar, Vila Lujza.
		2.4.1.9. Formiranje Fonda za izvođenje mera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima
	2.4.2. Unapređenje kulturnog i zabavnog imidža grada	2.4.2.1. Izrada strategije interkulturalnosti
		2.4.2.2. Promocija kulturnih programa u cilju unapređenja turizma
		2.4.2.3. Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja i turističke ponude
		2.4.2.4. Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja i turističke ponude
		2.4.2.5. Isticanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine
		2.4.2.6. Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)
		2.4.2.7. Promocija kulturne baštine sa posebnim akcentom na secesiju – šetnjom kroz grad
	2.4.3. Unapređenje kvaliteta provođenja slobodnog vremena dece i mladih na teritoriji grada	2.4.3.1. Otvaranje omladinskog kulturnog centra
		2.4.3.2. Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreativne aktivnosti mladih i
		2.4.3.3. Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na teritoriji grada za OSI i decu.
		2.4.3.4. Organizovanje poseta mladih iz ruralnih sredina kulturnim dešavanjima u gradu
2.4.4. Unapređenje informisanosti građana	2.4.4.1. Izrada promotivnih filmova o gradu	
	2.4.4.2. Razrada (akcionog) plana informisanja prema uzrastima i grupama (mediji, škole)	
	2.4.4.3. Informisanje o radu uprave preko interneta-trojezično	
	2.4.4.4. Plan i razvoj aktivnog dijaloga između lokalne samouprave i građana	

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
2.5. Podizanje nivoa ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osetljivih grupa u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promocija interkulturalnosti i demokratskih vrednosti	2.5.1. Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodno budžetiranja	2.5.1.1. Formiranje Saveta za rodnu ravnopravnost
		2.5.1.2. Izrada strategije za rodnu ravnopravnost
		2.5.1.3. Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprave sa načelima rodne ravnopravnosti
		2.5.1.4. Stvaranje uslova za povećanje učešća žena i diskrimisanih grupa u predstavničkim telima na svim nivoima i u procesu odlučivanja
	2.5.2. Podsticanje zapošljavanja, ženskog preduzetništva i samozapošljavanja radi poboljšanja položaja žena i višestruko diskrimisanih grupa na tržištu rada	2.5.2.1. Kreditni programi za podsticanje preduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i deskrimisanih grupa
		2.5.2.2. Uvođenje mera pozitivne akcije za pripadnice ženskog pola prilikom dodele stipendija
	2.5.3. Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju	2.5.3.1. Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravnopravnosti koje će se koristiti na času razredne nastave
	2.5.4. Podsticanje aktivne politike prema omladini	2.5.4.1. Formiranje saveta za mlade
		2.5.4.2. Otvaranje Kancelarije za mlade u okviru lokalne samouprave
		2.5.4.3. Izrada i sprovođenje Lokalnog akcionog plana za mlade

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti	
3.1. Obezbeđivanje održivog razvoja kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korišćenje radom stvorenih vrednosti i upravljanje prirodnim resursima i zaštićenim područjima , otpadom, podsticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rešenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i unapređenja životne sredine	3.1.1. Obezbeđivanje upravljanja, sprovođenja i postupanja na osnovu usvojenih prostornih i urbanističkih planova	3.1.1.1. Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu i predeonim elementima	
		3.1.1.2. Razvijanje mehanizma o primeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja	
		3.1.1.3. Uspostavljanje metodologije za provere ostvarenja usvojenih planova	
	3.1.2. Obezbeđivanje integralnog i racionalnog korišćenja vodnog resursa		3.1.1.4. Evidentiranje lokacija, vrednovanje statusa ugroženosti životne sredine i klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije
			3.1.2.1. Izrada studije o koncepciji kanaliziranja i vodosnabdevanja na teritoriji Grada Subotica, stanovništva i drugih korisnika
			3.1.2.2. Realizacija sistema vodosnabdevanja: na Vodozahvatu I bušenjem i opremanjem bunara, na Vodozahvatu II izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema odredjenim grupama
			3.1.2.3. Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)
			3.1.2.4. Izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda Bajmok sa crnom stanicom i glavnim vodom
			3.1.2.5. Izgradnja potisnog kanalizacionog voda Subotica Palić sa crnom stanicom i retenzijom na UPOV-u
			3.1.2.6. Izrada Generalnog rešenja za atmosferske vode na delu sliva VII, VIII i na potezu između Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrebljene vode na delu sliva O do zapadne granice gradjevinskog reona
			3.1.2.7. Zacevljenje otvorenog dela kolektora III od Bajnatske ulice do UPOV Subotica, izrada Glavnog projekta, revizija Generalnog rešenja slivova O, I, II, III, IV, V i VI
			3.1.2.8. Izrada Idejnog projekta za tretman mulja nakon tretmana voda na Vodozahvatu I
			3.1.2.9. Uspostavljanje sistemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvaliteta vode sa standardima
			3.1.2.10. Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korišćenja vode u tehnološkim procesima industrije
			3.1.2.11. Uspostavljanje mehanizama racionalnog korišćenja vode u domaćinstvu (individualno i kolektivno stanovanje)
			3.1.2.12. Sprovođenje kontrolisanog prihvatanja i prečišćavanja otpadnih voda svih potrošača na teritoriji
			3.1.2.13. Povećanje stepena obuhvaćenosti javnim kanalizacionim sistemima na teritoriji grada
3.1.2.14. Prilagođavanje kvaliteta vode za kupanje standardima			
3.1.2.15. Obezbeđivanje adekvatnih tretmana, ponovne upotrebe ili odlaganje mulja sa uređaja za prečišćavanje			
3.1.2.16. Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (Otvoreni kanali koji su deo odvođenja sa teritorije grada)			
3.1.2.17. Izrada katastra podzemne i površinske vode			

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.3. Obezbeđivanje kvaliteta vazduha i nivoa komunalne buke	3.1.3.1. Unapređenje programa monitoringa ambijentalnog vazduha uključivanjem: automatskih stanica, praćenjem emisije iz mobilnih izvora, praćenjem emisije iz sektora industrije, suzbijanjem biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima
		3.1.3.2. Podsticanje smanjenja emisije štetnih gasova u vodjenjem čistijih goriva u javnom saobraćaju, kao i poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja sa ciljem smanjenja korišćenja individualnih vozila
		3.1.3.3. Podsticanje projekata u sektoru industrije koji imaju za cilj smanjenje emisije štetnih gasova
		3.1.3.4. Unapredjenje monitoringa buke kroz: povećanje broja i učestlosti merenja, grafičko prikazivanje podataka na mapama
		3.1.3.5. Podsticanje smanjenja buke poreklom od saobraćaja kroz izmeštanje teretnog i tranzitnog saobraćaja, poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja, podizanje svesti sa ciljem smanjenja zloupotrebe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke
	3.1.4. Zaštita zemljišta	3.1.4.1. Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih materija (degradirana zemljišta, područja pod rizikom, kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)
		3.1.4.2. Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa i podizanje poljozaštitnih pojaseva
		3.1.4.3. Podrška razvoju organskoj poljoprivredi-pilot projekti kroz očuvanje biodiverziteta-autohtonih rasa domaćih životinja, uvođenje dobre poljoprivredne prakse, organska poljoprivredna proizvodnja
		3.1.4.4. Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.5. Unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i sprovođenje mera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolini Subotice	3.1.5.1. Sanacija i remedijacija jezera Ludaš-izrada Studije i projektno tehničke dokumentacije
		3.1.5.2. Nastavak (Završetak) izgradnje regionalnog sistema vodosnabdevanja severne Bačke
		3.1.5.3. Izrada Studije predela regiona Subotice
		3.1.5.4. Utvrđivanje stanja vodnog resursa
		3.1.5.5. Studija unapređenja stanja hidroresursa
		3.1.5.6. Studija o korišćenju poljoprivrednog otpada za grejanje u regionu Subotice
		3.1.5.7. Pilot projekat iz Studije
		3.1.5.8. Uspostavljanje biološkog koridora između jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić i Ludaš)
		3.1.5.9. Implementacija Strategije " kako do poboljšanja kvaliteta vode u jezeru Palić"(izgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unapređenje rada gradskog prečištača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških prečištača na salašima)
		3.1.5.10. Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću
		3.1.5.11. Očuvanje stepskih i pešćarskih staništa, povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolini Subotice
		3.1.5.12. Revitalizacija staništa prirodnih retkosti u Predelu izuzetnih odlika "Subotička peščara"
		3.1.5.13. Sprečavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organizovanu saradnju sa lokalnim stanovništvom i udruženjima građana
		3.1.5.14. Uspostavljanje sistema mera eksploatacije peska na području PIO "Subotička peščara" i radovi na revitalizaciji majdana
		3.1.5.15. Unapređenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš
		3.1.5.16. Održivo korišćenje poljoprivrednog zemljišta u zaštićenim područjima Subotice
		3.1.5.17. Uvodjenje starih rasa stoke na pašnjake i livade ZP Subotice
		3.1.5.18. Pilot projekat jačanja autohtonih šumskih fragmenata
		3.1.5.19. Pilot projekat organske proizvodnje na pojedinačnim ZP Subotice
	3.1.6. Monitoring i promocija prirodnih vrednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz oblasti zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa	3.1.6.1. Letnji radni kampovi na zaštićenim područjima
3.1.6.2. Istraživački kampovi na zaštićenim područjima		
3.1.6.3. Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode "Ludaško jezero "		
3.1.6.4. Završetak uredjenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uredjenje izložbene postavke i unapređenje programa edukacije školske omladine o zaštiti prirode		
3.1.6.5. Uredjivanje posetilackih staza i Vizitorskog info centra u PIO "Subotička peščara"		
3.1.7. Revitalizacija prirodnih staništa	3.1.7.1. Otkup i revitalizacija parcela u SRP "Ludaško jezero"	
	3.1.7.2. Zaštita hidroloških celina	
	3.1.7.3. Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša	

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.8.Saradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja,uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža	3.1.8.1. <i>Formiranje ekoloških mreža regiona Subotice</i>
		3.1.8.2. <i>Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja "Rečica Kireš"</i>
	3.1.9.Uspostavljanje sistema upravljanja otpadom	3.1.9.1. <i>Studija izbora tehničko-tehnološkog rešenja za upravljanje otpadima iz nadležnosti lokalne samouprave</i>
		3.1.9.2. <i>Uređivanje upravljanja opasnim otpadom iz domaćinstva</i>
		3.1.9.3. Unapređenje odabranog rešenja u sistemu upravljanja komunalnim otpadom
		3.1.9.4. <i>Obezbeđivanje opreme za upravljanje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</i>
		3.1.9.5. <i>Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na teritoriji grada Subotica</i>
		3.1.9.6. <i>Podsticanje odabrane/og (tehnologije) rešenja za tretman biorazgradivog otpada</i>
		3.1.9.7. <i>Izgradnja regionalnog sistema upravljanja otpadom</i>
		3.1.9.8. <i>Sistemsko rešavanje komercijalnog i industrijskog otpada</i>
		3.1.9.9. <i>Usklađivanje Provera načina odlaganja u sistemu organizovanog sakupljanja komunalnog otpada u podzemne kontejnere (mreža podzemnih kontejnera)</i>
3.1.9.10. <i>Sanacija/ revizija projekta Sanacije deponije «Aleksandrovačka bara»</i>		
3.1.9.11. <i>Sanacija divljih deponija na teritoriji grada</i>		

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.10. Razvoj ekološke svesti građana u vezi sa upravljanjem otpadom i podsticanje uvođenja "zelenih" tehnologija	3.1.10.1. Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetske pasoša) sa podacima o aktuelnim energetske sistemima i njihovim kapacitetima. 3.1.10.2. Izrada studije/projekta unapređenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata 3.1.10.3. Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektovanim i realizovanim sistemima iskorišćenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari, ...) 3.1.10.4. Studija izbora potencijalnih lokacija za korišćenje energije vetra 3.1.10.5. Projekatovanje sistemskih rešenja za iskorišćenje energije sunca, kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dečije ustanove, zdravstvene ustanove...sportski objekti) 3.1.10.6. Podsticanje poljoprivredne proizvodnje radi primene biomase u energetske sistemima i primene biodizela u proizvodnim procesima
3.2. Uspostavljanje modernog saobraćajnog sistema radi smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu i javno zdravlje razvojem integrisanog i održivog urbanog plana mobilnosti kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima povećanjem udela putovanja javnim prevozom, pešačenjem i biciklom	3.2.1. Izgradnja i revitalizacija saobraćajne-putne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti saobraćaja u centru grada i unapređenje kvaliteta lokalne putne mreže, koja povezuje postojeće radne i poslovne zone sa glavnim putnim koridorima 3.2.2. Unapređenje sistema javnog saobraćaja u skladu sa dokumentom „Studija o javnom saobraćaju“ i povećanje bezbednosti saobraćaja	3.2.1.1. Održavanje i dalji razvoj mreže biciklističkih staza 3.2.1.2. Završetak izgradnje zaobilaznice Y krak 3.2.1.3. Dovršiti vezni krak autoputa za prihvat tranzita sa graničnog prelaza Kelebija 3.2.1.4. Formiranje robno-transportnog centra (logistički centar) između beogradske pruge i obilaznice 3.2.1.5. Realizacija saobraćajnice velikog kapaciteta oko centra grada 3.2.1.6. Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga 3.2.1.7. Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih puteva 3.2.1.8. Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama 3.2.1.9. Rekonstrukcija državnih puteva i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih puteva drugog reda 3.2.1.10. Izgradnja putne infrastrukture radi boljeg regulisanja saobraćaja u prometnim saobraćajnim čvorištima 3.2.1.11. Obezbeđivanje preduslova za izgradnju terminala za teretna vozila 3.2.2.1. Uvođenje alternativnog vida javnog saobraćaja 3.2.2.2. Obezbeđivanje preduslova za izgradnju javnih garaža 3.2.2.3. Formiranje zona saobraćaja sa ograničenjima brzine 3.2.2.4. Podizanje (sagledavanje) bezbednosti u saobraćaju (pešački prelazi kod škola, semafori, ...)

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
3.3. Obezbeđivanje održivog /Uređenje sistema urbanog razvoja izbegavanjem urbane rasplnutosti, ponovnoj upotrebi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, obezbeđivanjemodgovarajućeg očuvanja, obnavljanja i upotrebe urbanog kulturnog nasleđa (posebno arhitekture i secesije) i promovisanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti	3.3.1. Očuvanje, obnavljanje i upotreba kulturnog nasleđa – (arhitekture secesije i drugo)	3.3.1.1. Sprovedenje edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj istoriji i značaju graditeljskog nasleđa
		3.3.1.2. Formiranje staze secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susednim državama
		3.3.1.3. Formiranje staza i priključivanje evropskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture
		3.3.1.4. Postavljanje tabli koje obeležavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za istoriju Subotice, a posebno za arhitekturu secesije
		3.3.1.5. Priključivanje Subotice evropskoj mreži secesijskih gradova "Reseau Art Nouveau Network"
		3.3.1.6. Organizovanje edukativnih šetnji "Nasmeši se Subotici" sa obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću
		3.3.1.7. Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i istoriji Subotice
		3.3.1.8. Izrada web sajtova koji promovišu Suboticu i njenu okolinu, kao i graditeljsko i prirodno nasleđe
		3.3.1.9. Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini
		3.3.1.10. Štampanje edukativnog materijala o kulturnom nasleđu grada za potrebe školske dece i studenata
		3.3.1.11. Nova valorizacija istorijskih objekata na teritoriji grada, prema najsvežijim rezultatima istraživanja sa tendencijom očuvanja svih vrednih objekata i urbanih celina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom
		3.3.1.12. Organizovanje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova resturacije, odnosno sprovođenje autentične retauracije istorijskih objekata a ne stvaranje njihove replike od savremenih materijala
		3.3.1.13. Restauracija odabranog objekta kao pilot projekat restauracije istorijskog objekta prema svetskim i evropskim standardima – vila Bagoljvar na Paliću
		3.3.1.14. Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX veka u Subotici.

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
	3.3.2. Urbana obnova grada	3.3.2.1. Istraživački projekti istorije urbanog razvoja i arhitekture Subotice
		3.3.2.2. Organizovanje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih istorijskih objekata na teritoriji Subotice
		3.3.2.3. Projekat restauracije i revitalizacije sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svetske kulturne baštine
		3.3.2.4. Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na teritoriji grada kako bi se i ovaj segment istorije arhitekture u Subotici očuvao za budućnost
		3.3.2.5. Revitalizacija salaša
		3.3.2.6. Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organizovanje i promovisanje turističkog saobraćaja šinobusom kao atrakcije, umesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, sa njihovim odmaralištima Palićem i Horgošom
		3.3.2.7. Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja".
		3.3.2.8. Organizovanje seminara sa stručnjacima iz oblasti urbanog i prostornog planiranja kao i iz oblasti zaštite kulturnog nasleđa sa temom definisanja mogućnosti urbane obnove Subotice.
		3.3.2.9. Pilot projekat urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici u skladu sa secesijom
		3.3.2.10. Izrada strategije održivosti graditeljskog nasleđa Subotice u skladu sa evropskim i svetskim standardima, sa predlozima mera koje će doprineti očuvanju, održivosti i prilagođavanju graditeljskog nasleđa Subotice savremenim potrebama.
	3.3.2.11. Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih nivoa odlučivanja u oblasti zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvoja.	
	3.3.2.12. Pilot projekat aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog nasleđa.	
	3.3.2.13. Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja.	
	3.3.3. Racionalno korišćenje građevinskog zemljišta i investiciono održavanje objekata uz unapređenje energetske efikasnosti, korišćenja obnovljivih izvora i energije i	3.3.3.1. Analiza statističkih podataka u cilju definisanja trendova
		3.3.3.2. Povećanje energetske efikasnosti i novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%
		3.3.3.3. Izrada energetske karte grada i praćenje energetske efikasnosti (sw)
		3.3.3.4. Povećanje učešća obnovljivih energija za 5% u odnosu na postojeće
		3.3.3.5. Izgradnja informacionog sistema za upravljanje energijom
		3.3.3.6. Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije na bazi goriva od biomase
		3.3.3.7. Pilot projekti korišćenja solarne energije
		3.3.3.8. Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija
		3.3.3.9. Sinhron planiranje infrastrukturnog opremanja grada
3.3.3.10. Investiciono održavanje objekata od javnog interesa		
3.3.3.11. Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)		

Strateški cilj	Specifični cilj	Mere, Aktivnosti
4.1. Funkcionisanje odgovorne uprave uz participativno učešće koje počiva na konsenzusu	4.1.1. Povećanje nivoa usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvoja zajednice	4.1.1.1. Uvođenje sistema kvaliteta u rad uprave - (lean six sigma)
		4.1.1.2. Održivost kao kriterij javne nabavke
		4.1.1.3. Sveobuhvatna evidencija projekata na teritoriji grada
		4.1.1.4. Upravljanje ljudskim resursima
		4.1.1.5. Pilotiranje programskog budžetiranja
		4.1.1.6. Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definisanih nosioca razvoja grada
		4.1.1.7. Vođenje evidencije nosilaca razvoja grada
		4.1.1.8. Godišnje zasjedanje partnerske skupštine
4.2. Obezbeđivanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i privrednim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici	4.2.1. Gradski mobilijar	4.2.1.1. Održavanje gradskog mobilijara i saobraćajne infrastrukture
	4.2.2. Uključivanje u procese evropskih integracija partnera iz svih sektora zajednice	4.2.2.1. Iniciranje obrazovnih programa u cilju sticanja praktičnih znanja i veština u implementaciji EU projekata
4.3. Zalaganje za vladavinu pravu, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnosti u procesu rada i rezultata u cilju promovisanja dobre uprave	4.3.1. Unapređenje promocije grada	4.3.1.1. Promotivni materijal grada
		4.3.1.2. Definisane privrednog, turističkog, kulturno-istorijskog, sportskog i gastronomskog identiteta grada
		4.3.1.3. Podrška brendiranju novih proizvoda
		4.3.1.4. Razvoj koncepta lokalnih brendova
		4.3.1.5. Zdravstveno – ekološki identitet grada
	4.3.2. Promocije u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mesta	4.3.2.1. Sertifikovanje grada kao okruženja sa povoljnom poslovnom klimom NALED sertifikat
		4.3.2.2. Unapređenje i održavanje biznis portala i internet prezentacije grada
		4.3.2.3. Unapređenje marketing plana promocije Subotice
		4.3.2.4. Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina
		4.3.2.5. Podrška organizovanju sajмова

AKCIONI PLANOVI PO OBLASTIMA

OBLAST: EKONOMSKI RAZVOJ

Vizija : <i>Subotica je 2021. godine regionalni industrijski centar severa Vojvodine, sa brendiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom privredom zasnovanom na znanju i inovativnosti čiji su nosioci revitalizovana i osnažena mala i srednje preduzeća. Mesto atraktivno za preduzetništvo i investiranje u visoko efikasnu i produktivnu privredu, dalji razvoj inženjersko tehnoloških područja koje obezbeđuje održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istovremeno orijentisana na moderni i održivi koncept ruralnog razvoja koji podrazumeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju dok su turistička ponuda i uslužna delatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.</i>					
PRIORITET : EKONOMSKI RAZVOJ				Stepen prioriteta (<i>visok/srednij/niski</i>) <i>Visok</i>	
Strateški cilj: <i>Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih direktnih investicija uz zadržavanje postojećih, saradnja lokalne privrede i povezanost sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama radi reindustrijalizacije grada</i>					
Specifikan cilj: <i>. Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih zona i razvoj logističke infrastrukture</i>					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI
1.1.1.1.	<i>Saobraćajnice, rasveta</i>	<i>Grad, PTP, JP Direkcija za izgradnju grada</i>	<i>2014</i>	<i>810.500.000</i> <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Opremljene radno-poslovne zone</i>

1.1.1.2.	<i>Proširenje i poboljšanje kvaliteta vodosnabdevanja i kanalizacione mreže</i>	<i>Grad, JKP Vodovod i kanalizacija</i>	2015.	216.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Komunalno opremljene radno-poslovne zone</i>
1.1.1.3.	<i>Unapređenje IT infrastrukture</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju</i>	2022.	30.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>60% pokrivenosti</i>
1.1.1.4.	<i>Izgradnja električne infrastrukture</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju, Elektrovojdina,</i>	2013.-2015.	55.241.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Završena elektrifikacija po zahtevu</i>
1.1.1.5.	<i>Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju,</i>	2015.	3.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Plan detaljne regulacije, Studija, Projektno tehnička dokumentacija</i>
1.1.1.6.	<i>Logistika zaobilaznice Y krak</i> <i>*Eksproprijacija zemljišta-u nadležnosti LS</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju, viši nivoi vlasti</i>	2015.	3.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja</i>	<i>Stvoreni imoninsko-pravni preduslovi</i>
1.1.1.7.	<i>Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikerija-Baja</i> <i>*Nije u nadležnosti Grada</i>	<i>ŽTP Srbije, Grad</i>	2022.	20.000.000.000 <i>Ministarstvo, drugi izvori</i>	<i>70 km pruge</i>
1.1.1.8.	<i>Stvaranje preduslova za izgradnju industrijske pruge do Slobodne zone</i>	<i>Grad, ŽTP Srbije</i>	2015.	25.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Stvoreni preduslovi za izgradnju 10 km pruge</i>

Specifičan cilj: Uspostavljanje sistema mera radi privlačenja novih i zadržavanje postojećih investitora					
1.1.2.1.	<i>Kreiranje jedinstvenog vizuelnog identiteta grada kroz promotivni materijal</i>	<i>Grad, PTP, Park Palić, TOS, Slobodna zona Subotice</i>	2022.	<i>2.000.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Postignut jedinstveni vizuelni identitet grada</i>
1.1.2.2.	<i>Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu "one stop shop"-a</i>	<i>Grad, PTP, Park Palić, TOS, Slobodna zona Subotice</i>	2015.	<i>500.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>formiran jedinstveni šalter za investitora</i>
1.1.2.3.	<i>Kontinuirano unapređivanje Geografskog informacionog sistema - GIS</i>	<i>Grad, JP Direkcija za izgradnju,</i>	2022.	<i>3.000.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>unapređen i ažuran GIS</i>
Specifičan cilj : Jačanje saradnje u privredi i povezanosti sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama					
1.1.3.1.	<i>Projekat „naučno-tehnološki generator“</i>	<i>Grad, Visoko školske ustanove</i>	2014.	<i>500.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>„Naučno-tehnološki generator“ u funkciji</i>
1.1.3.2.	<i>Unapređenje i razvoj Biznis inkubatora</i>	<i>Grad, Visoko školske ustanove</i>	2022.	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Popunjen inkubator, virtuelni stanari</i>
1.1.3.3.	<i>Srednjoročni plan razvoja Slobodne zone sa elementima marketinške podrške i promocije</i>	<i>Slobodna zona</i>	2013.	<i>3.600.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Srednjoročni plan</i>
1.1.3.4.	<i>Promovisanje i podrška klasterima i drugim oblicima udruživanja</i>	<i>Grad, Pokrajina, i drugi donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Održano 5-10 prezentacija i tribina godišnje</i>
Strateški cilj: Razvijen mehanizam institucionalne podrške razvoju preduzetništva i sektoru MSP uz promociju preduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u delatnostima zasnovanim na znanju i veštinama.					

Specifičan cilj: Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku					
1.2.1.1.	<i>Podrška uspostavljanju sistema obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca</i>	<i>Grad, Nacionalna služba za zapošljavanje, Otvoreni univerzitet, obrazovne institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 Godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Uspostavljen sistem obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca</i>
1.2.1.2.	<i>Implementacija lokalnog akcionog plana za zapošljavanje</i>	<i>Grad, NSZ</i>	<i>2015.</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Realizovan akcioni plan</i>
1.2.1.3.	<i>Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji</i>	<i>Grad, civilni sektor, Ministarstva i Sekretarijati</i>	<i>2012.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Veći broj zaposlenih žena iz ruralnih sredina za 5% godišnje</i>
1.2.1.4.	<i>Podrška pri konkurisanju za sredstva razvojnih fondova i drugih izvora finansiranja</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Porast u broju partnerstava između Grada i drugih korisnika za 5% godišnje</i>
1.2.1.5.	<i>Podrška programima i projektima koji podstiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje</i>	<i>Grad, Pokrajina, i drugi donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Porast broja zaposlenih u MSP sektoru - 2% godišnje, broj podržanih programa</i>
1.2.1.6.	<i>Istraživanje strukture zaposlenih na teritoriji grada Subotice</i>	<i>Grad, NVO</i>	<i>2015.</i>	<i>300.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Izveštaj</i>
Specifičan cilj: Intenziviranje saradnje privrede sa naučno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza i uvođenje novih standarda					

1.2.2.1.	<i>Podizanje nivoa ulaganja u tehnološki razvoj privrede grada</i>	<i>Grad, Privredni subjekti, Obrazovne ustanove</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Povećan nivo zapošljavanja kvalifikovane radne snage za 2% godišnje</i>
1.2.2.2.	<i>Unapređenje i razvijanje preduslova sa ciljem podsticaj izvoza</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Podignut nivo izvoza za 5% godišnje</i>
1.2.2.3.	<i>Podrška obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškolovanje nedostajućih profila zanimanja</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođen obrazovni program potrebama tržišta</i>
1.2.2.4.	<i>Organizovanje radionica za sticanje praktičnih iskustava</i>	<i>Grad, Obrazovne ustanove, privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih radionica za praktičnu primenu znanja</i>
1.2.2.5.	<i>Organizovanje tematskih treninga i konsaltinga za izradu i popunjavanje konkursne dokumentacije</i>	<i>Grad</i>	<i>2016.</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta</i>
1.2.2.6.	<i>Organizovanje konsalting usluga za potrebe privrede</i>	<i>Grad, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta</i>

1.2.2.7.	<i>Podrška uvođenju i funkcionisanju sistema kvaliteta i standarda (ISO standardi, TQM, EMAS, HALAL, HCCP i drugih)</i>	<i>Grad, donatori, visokoobrazovne institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj sertifikovanih privrednih subjekata</i>
1.2.2.8.	<i>Podrška uspostavljanju sistema za preradu industrijskog i komunalnog otpada koji se stvara u proizvodnom procesu</i>	<i>Grad, Privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Permanently uvećanje iskorišćenosti otpada</i>
1.2.2.9.	<i>Angažovanje tehnologija koje zahtevaju manju potrošnju voda, odnosno sistema reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje</i>	<i>Grad, Privredni subjekti, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>500.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Smanjenje utroška pijaće vode za 5% godišnje</i>
1.2.2.10.	<i>Organizovanje Međunarodne izložbe industrijskih pronalazaka</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, Obrazovne i naučno-tehnološke institucije</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj izlagača (industrijski pronalazak) na sajmu</i>
1.2.2.11.	<i>Otvaranje «KUĆE BUDUĆNOSTI» uz istorijski prikaz naučno-tehnoloških dostignuća i izuma</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2018.</i>	<i>300.000 Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Aktivan izložbeni prostor</i>
1.2.2.12.	<i>Podrška razvijanju centra za održivi razvoj</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Centar u funkciji</i>

Strateški cilj: Tržišno orijentisana održiva poljoprivredna proizvodnja sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udeo organske proizvodnje.					
Specifičan cilj: Unapređenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primenom novih tehnologija					
1.3.1.1.	<i>Podsticanje proizvodnje voća i povrća</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih skupova</i>
1.3.1.2.	<i>Nabavka opreme za kontrolu kvaliteta izvozno orijentisanih prehrambenih proizvoda</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	2015.	10.000.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU i USAID</i>	<i>Laboratorija u funkciji</i>
1.3.1.3.	<i>Podrška savetodavnim aktivnostima</i>	<i>Grad, NVO, Poljoprivredna stručna služba</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih panela</i>
1.3.1.4.	<i>Studija opravdanosti izmene strukture tradicionalne poljoprivredne proizvodnje u skladu sa potrebama zaštite životne sredine</i>	<i>Grad, NVO, donatori</i>	2015.	300.000 <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Izrađena studija</i>
1.3.1.5.	<i>Stvaranje preduslova za formiranje logističkog centra i razvoj prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede</i>	<i>Grad, NVO, donatori</i>	2015.	100.000 godišnje <i>Grad i drug izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Formiran logistički centar</i>

1.3.1.6.	<i>Promocija BIO-FEST – festival organskih proizvoda</i>	<i>Grad, NVO</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>300.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj održanih festivala</i>
1.3.1.7.	<i>Izrada studije razvoja poljoprivrede kroz promene strukture poljoprivredne proizvodnje</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2013.</i>	<i>700.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Izrađena studija i Model</i>
Specifičan cilj: Unapređenje nivoa organizovanosti, institucionalne podrške investicionih aktivnosti i kapaciteta prehrambeno- prerađivačkog sektora					
1.3.2.1.	<i>Podsticanje realizacije poljoprivrednih proizvoda (Veletržnica)</i>	<i>Grad. Veletržnica</i>	<i>2015.</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj događaja</i>
1.3.2.2.	<i>Podrška učesća na domaćim i inostranim sajmovima</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Broj učesnika na sajmu, broj posećenih sajmova broj izrađenih brošura, sajt za poljoprivredu, sertifikat geografskog porekla,</i>
1.3.2.3.	<i>Unapređenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)</i>	<i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>1.000.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Funkcionalni distributivni centri</i>
1.3.2.4.	<i>Podizanje kapaciteta udruženja</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad i drugi izvori</i>	<i>Podignut nivo konkurentnosti udruženja na tržištu</i>
1.3.2.5.	<i>Izrada studije sistema navodnjavanja</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	<i>2015.</i>	<i>3.000.000 Grad i drugi izvori</i>	<i>Studija</i>
Strateški cilj: Promocija održivog razvoja uslužnih delatnosti i turizma baziranog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu					

Specifičan cilj: Izgradnja turističke infrastrukture					
1.4.1.1.	<i>Povezivanje kanalizacione mreže naselja Palić sa gradskim prečistačem otpadnih voda</i>	<i>Grad, JKP Vodovod i kanalizacija, Sekretarijati i Ministarstva</i>	2017.	330.000.000 <i>Grad, JKP Vodovod, JPP, drugi izvori</i>	<i>Povezan sistem Palić-gradski prečistač</i>
1.4.1.2.	<i>Izgradnja javne infrastrukture banje Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2021.	1.800.000.000 <i>Grad, Direkcija za izgradnju grada, drugi izvori</i>	<i>Tekući metar izgrađene infrastrukture, broj priključaka</i>
1.4.1.3.	<i>Izgradnja kompleksa bazena «Banja Palić»</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, mogući JPP</i>	2022.	872.000.000 <i>Grad, JPP, donatorski izvori,</i>	<i>Kompleks bazena</i>
1.4.1.4.	<i>Rekonstrukcija Velikog parka</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2017.	120.000.000 <i>Grad, JPP, donatorski izvori,</i>	<i>Rekonstruisan Veliki park</i>
1.4.1.5.	<i>Završetak rekonstrukcije «Velika terasa» Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2015.	90.000.000 <i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat Velika terasa</i>
1.4.1.6.	<i>Rekonstrukcija Ženskog štranda</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2014.	30.000.000 <i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat Ženski štrand</i>
1.4.1.7.	<i>Rekonstrukcija „Vile Bagoljvar“</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2017.	<i>Grad, drugi izvori</i>	<i>Rekonstruisan objekat</i>

1.4.1.8.	<i>Dovršetak Eko-centra</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori,</i>	2017.	<i>30.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Eko-centar u funkciji</i>
1.4.1.9.	<i>Izgradnja smeštajnih kapaciteta</i>	<i>Privatni sektor, mogući PPP</i>	2020.	<i>5.760.000.000 Grad, JPP, donatorski izvori</i>	<i>Broj soba, broj kreveta</i>
1.4.1.10.	<i>Objekti atrakcija</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>2.712.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.11.	<i>Objekti Rekracije</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>552.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.12.	<i>Komercijalni sadržaj</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori, investitori, mogući PPP</i>	2020.	<i>2.724.000.000 JPP</i>	<i>Broj objekata</i>
1.4.1.13.	<i>Promovisanje vizitorskog centra na Ludašu</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Broj posetilaca</i>
1.4.1.14.	<i>Unapređenje i razvoj ZOO vrta</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika, donatori</i>	2021.	<i>10.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Povećan broj posetilaca</i>

1.4.1.15.	<i>Izrada studije upotrebljivosti geotermalnih voda na teritoriji Grada Subotica</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika donatori</i>	2016.	12.000.000 <i>Grad, drugi inostrani i domaći izvori finansiranja</i>	<i>Studija</i>
1.4.1.16.	<i>Obeležavanje značajnih objekata</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika donatori, Zavod za zaštitu spomenika kulture,</i>	2016.	2.000.000 <i>Grad,</i>	<i>Postavljene informativne table na Građevine od kulturno-istorijskog značaja</i>
1.4.1.17.	<i>Eksproprijacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić</i>	<i>Grad, Pokrajina, Republika</i>	2021.	<i>Procena u toku</i>	<i>Formiran zaštićen priobalni pojas oko jezera Palić</i>
Specifičan cilj: Razvoj uslužne delatnosti i promocije u cilju razvoja turizma kroz podsticaj preduzetništva u turizmu, kordinaciju, brendiranje i razvoj jedinstvene turističke ponude					
1.4.2.1.	<i>Izrada programa za podizanje i kontrolu kvaliteta usluga i smeštaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti</i>	<i>Grad, Pokrajina, Turistička organizacija Subotice</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.2.	<i>Edukativne delatnosti u cilju razvoja uslužnog i turističkog sektora</i>	<i>Grad, Pokrajina, NVO</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.3.	<i>Organizovanje manifestacija, događaja, uključivanje u evropske inicijative za stvaranje «turističkih puteva»</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	2013.-2022. <i>kontinuirano</i>	100.000 godišnje <i>Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>

1.4.2.4.	<i>Realizacija marketing plana promocije Palića kao turističke destinacije</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Marketing plan</i>
1.4.2.5.	<i>Sveobuhvatniji marketinški nastup i obezbeđenje internet konekcije kroz pilot projekat HOT SPOT</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.6.	<i>Unapredjenje internet prezentacije i štampanog materijala za potrebe turizma</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Internet prezentacija</i>
1.4.2.7.	<i>Promovisanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.8.	<i>Projekat razvoja turizma u ruralnim predelima</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.9.	<i>Izrada informatora uslužnih delatnosti na teritoriji Subotice</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>informator</i>
1.4.2.10.	<i>Podsticanje udruživanja nosilaca uslužnih delatnosti</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>

1.4.2.11.	<i>Organizovanje manifestacije «Dani promocije uslužnih delatnosti»</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.12.	<i>Istraživanje tržišta usluga</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>program</i>
1.4.2.13.	<i>Razvijanje i promovisanje brenda „Suvenir Subotice“</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Prepoznatljiv brend Suvenir Subotice</i>
1.4.2.14.	<i>Kategorizacija manifestacija i festivala u gradu</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Kategorisane manifestacije i festivali</i>
1.4.2.15.	<i>Uključivanje u mrežu gradova sa tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Aktivno članstvo</i>
Strateški cilj: Unapređenje razvoja ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvoja infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uslova sa ciljem zadržavanje mladih na selu.					
Specifičan cilj: Stvaranje uslova za život na selu					

1.5.1.1.	<i>Unapređenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>1.000.000 godišnje Grad, Pokrajina, donatori</i>	<i>Rekonstruisani objekti domova kulture i sportskih terena</i>
1.5.1.2.	<i>Unapređenje stanja atarskih puteva</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>5.000.000 godišnje Grad, Pokrajina</i>	<i>Održavani atarski putevi</i>
1.5.1.3.	<i>Unapređenje ponude u oblasti seoskog turizma kroz povećanje smeštajnih kapaciteta i broja kategorisanih gazdinstava</i>	<i>Grad, Pokrajina, Turistička organizacija Subotice</i>	<i>2015.</i>	<i>4.000.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>Razvijen ruralni turizam</i>
1.5.1.4.	<i>Unapređenje pomovisanja tradicionalnih zanata putem povećanja zanatskih radnji kroz podršku postojećim i formiranje novih</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Porast broja zanatskih delatnosti</i>
1.5.1.5.	<i>Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Zastupljena rodna ravnopravnost</i>
1.5.1.6.	<i>Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije</i>	<i>Grad, Pokrajina</i>	<i>2012.</i>	<i>700.000 Grad, drugi izvori</i>	<i>studija</i>
1.5.1.7.	<i>Podrška promovisanju i otvaranju pilot postrojenja za iskorišćavanje obnovljivih izvora energije</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>pilot postrojenje</i>
1.5.1.8.	<i>Podrška lokalnim akcionim grupama u ruralnim područjima</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori</i>	<i>Funkcionisanje</i>

OBLAST: DRUŠTVENI RAZVOJ

Vizija Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sistema koje obezbeđuje da su znanja i veštine ljudskih resursa, konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Zajednica je utemeljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unapređuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva deca obuhvaćena predškolskim vaspitanjem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unapređenju zdravlja. Sistem zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unapređenje zdravstvenih usluga.

PROBLEM / PRIORITET: DRUŠTVENI RAZVOJ

Stepen prioriteta (*visok/srednj/niski*)

visok

Strateški cilj : Unapređenje kvaliteta **obrazovanja** građana/ki kroz povećanje obuhvata dece predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i veština u skladu sa potrebama tržišta

Specifikan cilj: Repozicioniranje grada kao obrazovnog i univerzitetskog centra kroz unapređenje sistema formalnog i neformalnog obrazovanja					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI
2.1.1.1.	<i>Izrada Strategije razvoja visokog obrazovanja Grada</i>	LS, Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Privredna komora, Poslovni fakultet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Internacionalni univerzitet u Novom Pazaru, Fakultet za uslužni biznis «Fabus». Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Zavod za zapošljavanje	2013-2018	LS	Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštne
2.1.1.2.	<i>Stvaranje uslova za prelazak Viših školu u škole za primenjene studije (priprema za akreditaciju i dobijanje licenci)</i>	GRAD, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača	2013-2018	GRAD, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača	Dobijene licence

2.1.1.3.	<i>Stvaranje edukativnog centra u Subotici</i>	GRAD, Ekonomski fakultet, Agencija za mala i srednja preduzeća, (FAPE projekat)	2013-2018	LS	Otvaranje Edukativnog centra
2.1.1.4	<i>Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze</i>	OSNIVAČ STUDENSKOG DOMA JE REPUBLIKA OVO NIJE NADLEŽNOST LS			
2.1.1.5.	<i>Izrada Strategije neformalnog obrazovanja</i>	LS, Otvoreni univerzitet, svi ostali registrovani pružaoci usluge neformalnog obrazovanja (jezika, računara, zanatske delatnosti isl)	2014.	LS	Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine
Specifičan cilj: Unapređenje sistema predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kroz stvaranje uslova za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promocije zdravih stilova života i nenasilja					
2.1.2.1.	Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole	APV, LS, osnovne škole	2013.	LS	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave
2.1.2.2.	Uvođenje bilingvalnog rada u 8 vaspitnih grupa u Predškolskoj ustanovi.	APV, LS, predškolska ustanova	2013.	LS 100.000 din	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave
2.1.2.3.	<i>Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na teritoriji Grada</i>	Ministarstvo prosvete, LS, osnovne škole	2014.	Ministarstvo, LS	Donete Odluka o mreži osnovnih škola sa predlogom racionalizacije od strane Skupštine

2.1.2.4.	<i>Opremanje školskih kabineta i radionica za praktičnu nastavu</i>	LS, škole	2013-2018	LS	Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisan ugovor
2.1.2.5.	<i>Potpisivanje sporazuma o saradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladih</i>	LS, škole, Zavod za zapošljavanje, Nacionalni saveti, Privredna komora i Udruženje zanatlija,	2013-2018.	LS	-Broj potpisanih sporazuma o saradnji -% srednjoškolaca uključenih u stručnu praksu
2.1.2.6.	<i>Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvalifikaciju</i>	LS, škole, Zavod za zapošljavanje, Udruženje zanatlija, Otvoreni univerzitet, Privredna komora	2013-2018.		Broj donešenih obrazovnih programa
2.1.2.7.	<i>Promovisanje preduzetništva među mladima</i>	LS, srednje škole, Udruženje zanatlija, Privredna komora, NVO, Otvoreni univerzitet	2013-2018.	LS	% dece uključenih u program promovisanja preduzetništva
2.1.2.8.	<i>Uvođenje 11 časovnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, roditelji	2013.	LS	Doneto Rešenje od strane Gradskog veće
2.1.2.9.	<i>Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018.	LS	Broj izgrađenih novih objekata
2.1.2.10.	<i>Gasifikacija 10 objekata Predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, toplana	2013-2018.	LS	Broj objekata u kojima je izvršena gasifikacija
2.1.2.11.	<i>Popravka i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018.	LS	Broj rekonstruisanih igrališta

2.1.2.12.	<i>Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove</i>	LS, predškolska ustanova, investitori	2013-2018	LS	Broj izgrađenih parkirališta i obavljeni tehnički prijemi prostora
2.1.2.13.	<i>Nabavka savremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi</i>	LS, predškolska ustanova	2013-2018.	LS	Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisan ugovor
2.1.2.14.	<i>Škola bez nasilja</i>	LS, škole, CSR, Policijska uprava, NVO	2013-2018.	LS, NVO	% dece uključenih u program Škole bez nasilja
2.1.2.15.	<i>Bezbednost u saobraćaju</i>	LS, škole, Policijska uprava	2013-2018	LS	% dece uključenih u program
2.1.2.16.	<i>Očuvanje životne sredine</i>	LS, predškolska ustanova, škole, javna preduzeća, NVO, ZOO vrt	2013-2018.	LS	% dece uključenih u program Škole bez nasilja
2.1.2.17.	<i>Sanacija školskih objekata</i>	LS, škole, investitori	2013-2018	LS	% saniranih školskih objekata
2.1.2.18.	<i>Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce</i>	LS, srednje škole	2013-2018.	LS	Otvaranje i početak rada centra
Strateški cilj : Unapređenje zdravlja građana/ki kroz promociju zdravih stilova života i načina ishrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i blagovremeni odgovarajući tretman					
Specifikan cilj : Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite					
2.2.1.1.	<i>Stvaranje jedinstvenog informacionog sistema između Apoteke, Doma zdravlja i RZZO Filijala Subotica</i>	LS, Apoteka, Dom zdravlja, RZZO Filijala Subotica	2013-2014.	LS, Apoteka, Dom zdravlja	Izrađen i instaliran informacioni sistem

2.2.1.2.	<i>web shopping – nabavka proizvoda apoteke preko interneta</i>	Apoteka	2013	Apoteka	% proizvoda nabavljenih preko interneta
2.2.1.3.	<i>Poboljšana distribucija i pristup lekovima na celoj teritoriji grada</i>	LS, Apoteka	2013.	LS, Apoteka	Opremljena i funkcionalna apoteka
2.2.1.4.	<i>Adaptacija i proširenje objekta hitne pomoći (tehnički prilaz)</i>	LS, Dom zdravlja	2014.	LS, Dom zdravlja	Obavljen tehnički prijem
2.2.1.5.	<i>Organizovano prikupljanje i uništavanje farmaceutskog otpada</i>	Ministarstvo životne sredine, LS, Apoteka, građani	2014.	Ministarstvo, LS, Apoteka	Protokol/ugovor o saradnji Količina prikupljenog i uništenog farmaceutskog otpada
2.2.1.6.	<i>Razvijanje međusektorske saradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog delovanja na prevenciji zdravlja mladih</i>	LS, Dom zdravlja, Savetovalište za mlade, Zavod za javno zdravlje, škole, predškolske ustanove, sportska udruženja, NVO, Crveni krst, Fondacija za mentalnu higijenu «Expecto», Komisija za borbu protiv bolesti zavisnosti	2013-2018	LS	Protokol o saradnji
2.2.1.7.	<i>Rano otkrivanje osoba sa povišenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke</i>	Dom zdravlja, mesne zajednice	2013-2018.	Dom zdravlja	% građana obuhvađenih preventivnim programom

Specifičan cilj: Promocija, uspostavljanje i negovanje zdravih stilova života					
2.2.2.1.	<i>Promovisanje važnosti pravilne ishrane kod dece i mladih u okviru škola</i>	Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, Savetovalište za mlade, škole, roditelji	2013-2018	Dom zdravlja	Broj škola i dece obuhvaćene preventivnim programom
2.2.2.2.	<i>Promovisanje važnosti fizičkih aktivnosti (šetnja, biciklizam)</i>	LS, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, NVO, predškolske ustanove, škole, studentski centar, mesne zajednice, mediji, sportska udruženja,	2013-2018.	LS	Broj realizovanih kampanja
2.2.2.3.	<i>Povećanje nivoa svesti mladih o bolestima zavisnosti</i>	LS, Dom zdravlja, Savetovalište za polno prenosive bolesti, Udruženje Stav +, škole, mediji	2013-2018	Dom zdravlja	% dece obuhvaćene preventivnim programom
2.2.2.4.	<i>Povećanje stepena informisanja mladih o bezbednom korišćenju interneta</i>	LS, škole, Policijska uprava, mediji	2013-2018	LS	Boj škola i dece obuhvaćene programom. Broj emisija, tekstova u štampi
Specifičan cilj: Unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite					
2.2.3.1.	<i>Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite</i>	LS, Dom zdravlja, APV	2013-2018	LS, APV	% adaptiranih objekata primarne zdravstvene zaštite

2.2.3.2.	<i>Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na teritoriji Grada</i>	LS, Dom zdravlja	2013-2018.	LS	Racionalizovana mreža domova zdravlja
2.2.3.3.	<i>Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih radnika</i>	LS, Dom zdravlja, APV, Ministarstvo,	2013-2018.	LS, Dom zdravlja, zdravstveni radnici	% zdravstvenih radnika koji su završili edukaciju Izveštaj o završenim edukacijama
Strateški cilj : Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika i lokalnih usluga socijalne zaštite na principu saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoca usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju					
Specifikan cilj: . Unapređenje položaja građana/ki iz posebno osetljivih grupa proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacionih oblika i vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite, sa naglaskom na preventivno delovanje					
2.3.1.1.	<i>Uspostavljanje usluge « kuće na pola puta»</i>	LS, Centar za socijalni rad	2013-2018.	LS 800.000 din	-Broj iznajmljenih stanova -Broj dece sa realizovanim smeštajem
2.3.1.2.	<i>Izgradnja objekta za stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom</i>	LS, Centar za socijalni rad, OISŠ Žarko Zrenjanin, udruženja OSI, NVO, roditelji	2018-	LS	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.3.	<i>Otvoranje Sigurne kuće za žrtve nasilja</i>	LS, Centar za socijalni rad, strani i domaći investitori,ostale LS u okrugu	2018-	LS 2.000.000 din	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.4.	<i>Otvoranje Centra za pružanje usluge personalne asistencije</i>	LS, udruženja OSI, CSR, građani	2013-2018	LS	- Broj korisnika

2.3.1.5.	<i>Otvaranje Prihvatilišta za odrasle i stare</i>	LS, CSR, GC, PU, Dom zdravlja, strani i domaći investitori, APV, Republika	2013-2018	LS	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.6.	<i>Organizovanje usluge palijativne nege u okviru Gerontološkog centra</i>	LS, GC, građani	2013-2018	LS	- broj korisnika usluge
2.3.1.7.	<i>Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi</i>	LS, romske organizacije, građani, mediji, međunarodni fondovi	2013-2018.	LS, međunarodni fondovi	- Zapošljavanje Romskog koordinatora - Broj korisnika pomoći i usluge koordinatora
Strateški cilj : Povećanje učešća građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku saradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i negovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti					
Specifican cilj: Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namene					
2.4.1.1.	<i>Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena</i>	JPP LS, Strani i domaći investitori,	2018-	10.000.000.000 Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja	Obavljen tehnički prijem objekta
2.4.1.2.	<i>Rekonstrukcija i izgradnja dečijih igrališta i sportskih terena</i>	LS, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez	2013-2018	8.000.000 godišnje	Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena
2.4.1.3.	<i>Izgradnja zatvorenog klizališta</i>	LS, Direkcija za izradnju, JKP Stadion	2021	JPP	Obavljen tehnički prijem objekta

2.4.1.4.	<i>Rekonstrukcija Hale sportova i Stadiona malih sportova</i>	LS, Direkcija za izgradnju, JKP Stadion	2021	JPP	- Broj rekonstruisanih objekata
2.4.1.5.	<i>Rekonstrukcija Narodog pozorišta</i>	LS, APV, Ministarstvo	2021	LS, APV, Ministarstvo, JPP Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.6.	<i>Rekonstrukcija Sinagoge</i>	LS, APV, Ministarstvo, Jevrejska opština, strani investitori	2021	450.000.000,00 LS, APV, Ministarstvo, Jevrejska opština, strani investitori	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.7.	<i>Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih fasada unutar zaštićenog jezgra</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2021	15.000.000	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.8.	<i>Restauracija i revitalizacija kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2021	5.000.000	Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa
2.4.1.9.	<i>Formiranje Fonda za izvođenje mera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima</i>	LS, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika	2015		Donošenje Odluke o osnivanju fondacije od strane Skupštine
Specifikan cilj: Unapređenje kulturnog i zabavnog imidža grada					

2.4.2.1.	Promocija kulturnih programa u cilju unapređenja turizma	LS, Elit Palić, Park Palić, Turistička organizacija Subotice, Otvoreni univerzitet, Kulturni centar «Danilo Kiš», Mađarski kulturni centar «Nepker», Pozorište «Kostolanji Deže»	2013-2018	LS	Broj održanih promocija
2.4.2.2.	<i>Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja</i>	LS, Turistička organizacija Subotice, kulturna umetnička društva, Muzej grada, Likovni susret, Galerija Dr. Vinko Perčić, Biblioteka, Pozorište «Kostolanji Deže», Dečije pozorište, ZOO vrt, Art bioskop «Aleksandar Lifka», Narodno pozorište	2013-2018	LS	Izrađen godišnji plan i program
2.4.2.3.	<i>Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja</i>	LS, Sportski savez, JKP Stadion, sportska udruženja, turistička organizacija Subotice	2013-2018	LS	Izrađen godišnji plan i program

2.4.2.4.	<i>Isticanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine</i>	LS, Nacionalni saveti, Kulturno umetnička društva, Mađarski kulturni centra «Nepker», Srpski kulturni centar, Hrvatski kulturni centar «Bunjevačko kolo», Biblioteka, Bunjevački kulturni centar, Edukativni centar Roma, Kulturni centar Roma, Rusinski kulturni centar, Srpska pravoslavna crkva, Katolička biskupija, Evangelistička crkva, Jevrejska opština, Islamska verska zajednica	2013-2018	LS	Broj održanih manifestacija
2.4.2.5.	<i>Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)</i>	LS, Gradski muzej, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika, Istorijski arhiv	2013-2018	LS	Tradicionalno opremljeni objekti
2.4.2.6.	<i>Promocija kulturne baštine sa posebnim akcentom na secesiju – šetnjom kroz grad</i>	LS, Turistička organizacija Subotice, Gradski muzej, Zavod za zaštitu spomenika, Istorijski arhiv,	2013-2018		Broj organizovanih šetnji i učesnika
Specifičan cilj: Unapređenje kvaliteta provođenja slobodnog vremena dece i mladih na teritoriji grada					

2.4.3.1.	Otvaranje omladinskog kulturnog centra	LS, omladinske organizacije i udruženja			Otvoren omladinski centar
2.4.3.2.	Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreativne aktivnosti mladih i igrališta za decu	LS, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez	2013-2018	LS	Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena
2.4.3.3.	Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na teritoriji grada za OSI i decu	LS, Direkcija za izradnju, udruženja OSI, javne ustanove, investitori	2013-2018	LS, donatori	Broj otklonjenih tehničkih barijera
2.4.3.4.	Organizovanje poseta mladih iz ruralnih sredina kulturnim dešavanjima u gradu	Mesne zajednice, škole, kulturne ustanove, Subotica-trans, roditelji	2013-2018	Kulturne ustanove, roditelji, donatori	Broj organizovanih poseta
Strateški cilj : Podizanje nivoa ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osetljivih grupa u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promocija interkulturalnosti i demokratskih vrednosti					
Specifikan cilj : Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodnog budžetiranja					
2.5.1.1.	<i>Formiranje Saveta za rodnu ravnopravnost</i>	Predsednik skupštine, odbornici, NVO, eksperti za pojedine oblasti	2014.		Donešena odluka Skupštine o formiranju Saveta za rodnu ravnopravnost
2.5.1.2.	<i>Izrada akcionog plana za rodnu ravnopravnost</i>	LS, Savet za rodnu ravnopravnost, zaštitnik građana, NVO, javne ustanove	2014.		Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine

2.5.1.3.	<i>Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprava sa načelima rodne ravnopravnosti i Stvaranje uslova za povećanje učešća žena i diskriminiranih grupa u predstavničkim telima na svim nivoima i u procesu odlučivanja</i>	LS, Savet za rodnu ravnopravnost	2013-2018	LS	Broj usklađenih propisa, doneti minimalni procesni standardi
2.5.1.4.	<i>Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju</i>				
Specifikan cilj: Podsticanje zapošljavanja, ženskog preduzetništva i samozapošljavanja radi poboljšanja položaja žena i višestruko diskriminiranih grupa na tržištu rada					
2.5.2.1.	<i>Kreditni programi za podsticanje preduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i diskriminiranih grupa kroz nove vrste poslova</i>	LS		LS	Doneta odluka o formiranju Kreditnog fonda za podsticanje preduzetništva žena i diskriminiranih grupa od strane Skupštine
2.5.2.2.	<i>Uvođenje mera pozitivne akcije za pripadnice ženskog pola prilikom dodele stipendija</i>	LS	2015	LS	Donosenje odluke o prisirenju kriterijuma za dodelu studentskih stipendija
2.5.2.3.	<i>Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravnopravnosti koje će se koristiti na času razredne nastave</i>	Škole, Savet za rodnu ravnopravnost, NVO	2014-2018		Broj izrađenih programa donetih o
Specifikan cilj: Podsticanje aktivne politike prema omladini					

2.5.4.1.	<i>Formiranje saveta za mlade</i>				
2.5.4.2.	<i>Otvaranje Kancelarije za mlade u okviru lokalne samouprave</i>				
2.5.4.3.	<i>Izrada i sprovođenje Lokalnog akcionog plana za mlade</i>				

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Vizija : <i>Subotica je grad koji prepoznaje vrednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju zasnovanu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korišćenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se bazira na usklađenosti graditeljskog nasleđa, prirodnog nasleđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvoja. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvojem baziranim na tradicionalnim vrednostima i održivom korišćenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom saobraćajnom infrastrukturom i logistikom, prilagođenom potrebama privrede i građanstva, uz mogućnosti negovanja zdravih stilova života, a posebno biciklizma</i>					
PRIORITET : ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE				Stepen prioriteta (visok/srednj/niski) Visok	
Strateški cilj: Obezbeđivanje održivog razvoja kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korišćenje radom stvorenih vrednosti i upravljanje prirodnim resursima i zaštićenim područjima, otpadom, podsticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rešenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i unapređenja životne sredine					
Specifican cilj: Obezbeđivanje upravljanja, sprovođenja i postupanja na osnovu usvojenih prostornih i urbanističkih planova					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvor finansiranja	INDIKATORI

3.1.1.1.	<i>Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu I predeonim elementima</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada, JP, Zavod za javno zdravlje, Zavod za zaštitu prirode,	2013-2015	Budžet, međunarodni konkursi	Broj unetih parametara (slojeva)
3.1.1.2.	<i>Razvijanje mehanizma o primeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja</i>	Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP Zavod za urbanizam, GU	2014-2017	Budžet, međunarodni konkursi	Stepen usklađenosti izrađenih planova sa principima održivog razvoja
3.1.1.3.	<i>Uspostavljanje metodologije za provere ostvarenja usvojenih planova</i>	* Sektorski predstavnici	2013-2017	Budžet, međunarodni konkursi	Odnos površine realizovane u skladu sa Planom prema ukupnoj površini

3.1.1.4.	<i>Evidentiranje lokacija, vredenovanje statusa ugroženosti životne sredine I klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije</i>	Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP Zavd za urbanizam, GU, Ovlašćene laboratorije	2013-2017	Budžet , Donacije, Međunarodni konkursi	Broj evidentiranih lokacija
Specifičan cilj: Obezbeđivanje integralnog i racionalnog korišćenja vodnog resursa					
3.1.2.1.	<i>Preispitivanje studije o koncepciji kanaliziranja i vodosnabdevanja na teritoriji Grada Subotica(prigradska naselja), stanovništva i drugih korisnika</i>	JKP „Vodovod i kanalizacija” GU, Vode Vojvodine, Građevinski fakultet	2013-2018	Budžet, Donacije 5.000.000,00	Izrađena studija
3.1.2.2.	<i>Realizacija sistema vodosnabdevanja: -na Vodozahvatu I bušenjem i opremanjem bunara -na Vodozahvatu II izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema određenim grupama</i>	Grad Subotica; JKP”Vodovod i Kanalizacija”, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu	2013-2022 kontinuirano	2.385.488.368 Budžet, Donacije, EBRD, JKP “ Vodovod i kanalizacija”	Završeni projekti

3.1.2.3.	<i>Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i Kanalizacija”	2013-2018	1.039.600.000 EBRD,Budžet, JKP “Vodovod i kanalizacija “, fondovi i donatori	Glavni projekat završen.
3.1.2.4.	<i>Uređaj za prečišćavanje otpadnih voda Bajmok sa crnom stanicom i glavnim vodom da uređaja.</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i kanalizacija	2013-2015	287.500.000,00 Budžet; JKP”Vodovod i Kanalizacija”Fondovi i Donatori	Završen projekat
3.1.2.5.	<i>Izgradnja potisnog kanalizacionog voda Subotica Palić sa crnom stanicom i retenzijom na UPOV-u</i>	Grad Subotica;JKP”Vod ovod i kanalizacija	2013-2017	230.000.000 Budžet; JKP”Vodovod i kanalizacija”Fondovi i Donatori	Izrađen projekat

3.1.2.6.	<i>Izrada Generalnog rešenja za atmosferske vode na delu sliva VII, VIII i na potezu između Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrebene vode na delu sliva O do zapadne granice građevinskog reona</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2014	10.000.000 Budžet; JKP"Vodovod iKanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađeno rešenje
3.1.2.7.	<i>Zacevljenje otvorenog dela kolektora III od Bajnatske ulice do UPOV Subotica;Izrada Glavnog projekta;Revizija Generalnih rešenja slivova 0,I,II,III,IV,V i VI</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2014	16.000.000,00 Budžet; JKP"Vodovod iKanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađena planska dokumentacija
3.1.2.8.	<i>Izrada Idejnog projekta za tretman mulja nakon tretmana voda na Vodozahvatu I</i>	Grad Subotica;JKP"Vodovod i kanalizacija	2013-2015	2.500.000,00 Budžet; JKP"Vodovod i Kanalizacija"Fundovi i Donatori	Urađen projekat
3.1.2.9.	<i>Uspostavljenje sistemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvaliteta vode sa standardima</i>	JKP „Vodovod i kanalizacija” GU,Ovlašćene laboratorije	2013-2022	1.000.000,00 godišnje Budžet,	Broj domaćinstava snabdevenih vodom u skladu sa standardima

3.1.2.10.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korišćenja vode u tehnološkim procesima industrije</i>	GU, JKP „ViK”, predstavnici industrije	2013-2022	Budžet, Korisnici vode	Udeo višekratnog korišćene vode u odnosu na ukupnu potrošnju Smanjenje ukupne količine vode potrošene u industrijskim procesima
3.1.2.11.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalnog korišćenja vode u domaćinstvu (individualno i kolektivno stanovanje)</i>	GU, JKP „ViK”, stanovništvo, medijske kuće,	2013-2018	Budžet, Korisnici vode	Smanjenje ukupne potrošene vode u domaćinstvima
3.1.2.12.	<i>Sprovođenje kontrolisanog prihvatanja i prečišćavanja otpadnih voda svih potrošača na teritoriji grada</i>	Nadležna Ministarstva, GU, Korisnici	2013-2018	Budžet, Korisnici vode, Konkursi	% prečišćenih voda u odnosu na ukupne otpadne vode
3.1.2.13.	<i>Povećanje stepena obuhvaćenosti javnim kanalizacionim sistemima na teritoriji grada</i>	GU, JKP „ViK”, Korisnici	2013-2018	Budžet, Korisnici vode, Konkursi, Donacije	Broj korisnika priključenih na kanalizacioni sistem

3.1.2.14.	<i>Prilagođavanje kvaliteta vode za kupanje standardima.I</i>	GU, DOO"Park Palić",JP"PalićLu daš",JKP „ViK”, Ovlašćene laboratorije, Izvođači radova na sanaciji,Vlasnici i korisnici okolnih parcela,	2013-2018	Budžet, Korisnici	Fizičko-hemijski, biološki i mikrobiološki pokazatelju stanja vode
3.1.2.15.	<i>Obezbeđivanje adekvatanih tretmana, ponovne upotrebe ili odlaganje mulja sa uređaja za prečišćavanje</i>	JKP „V/K”,JP"ČiZ",DO O"Regionalna deponija"	2013-2018	Budžet,Konkursi	% smanjenja količine nastalog mulja u procesu prečišćavanja
3.1.2.16.	<i>Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (Otvoreni kanali koji su deo odvođenja sa teri grada)</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine"	2013-2018	Budžet,	Dužina uređenih tokova
3.1.2.17.	<i>Izrada katastra podzemnih i površinskih voda</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine,Građevinski fakultet, Direkcija za izrgadnju, Nadležne naučno-istraživačke kuće	2013-2018	Budžet, Konkursi	Izrađen katastar
Specifičan cilj: Obezbeđivanje kvaliteta vazduha i nivoa komunalne buke					

3.1.3.1.	<i>Unapređenje programa monitoringa ambijentalnog vazduha uključivanjem</i> <i>1.automatskih stanica</i> <i>2.praćenjem emisije iz mobilnih izvora</i> <i>3 praćenjem emisije iz sektora industrije</i> <i>4.suzbijanje biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima</i>	GU, APV, Ovlašćene laboratorije, Institucije saobraćaja,	2013-2015	Budžet,	Uspostavljen rad automatske stanice i evidentiran kvalitet vazduha
3.1.3.2.	<i>Podsticanje smanjenja emisije štetnih gasova uvođenjem čistijih goriva u javnom saobraćaju, kao i poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja sa ciljem smanjenja korišćenja individualnih vozila</i>	Državni organi i institucije saobraćaja	2013-2015		Procenat smanjenja štetnih gasova
3.1.3.3.	<i>Unapređenje monitoringa buke kroz:</i> <i>1.Povećanje broja i učestalosti merenja</i> <i>2.Grafičko prikazivanje podataka na mapama</i>	GU, Ovlašćene laboratorije,JP	2013-2015	Budžet	Rezultati merenja

3.1.3.4.	<i>Podsticanje smanjenja buke poreklom od saobraćaja kroz izmeštanje teretnog i tranzitnog saobraćaja, poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja, podizanje svesti sa ciljem smanjenja zloupotrebe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke</i>	GU, JP, JP”Putevi Srbije”, MUP	2013-2018	Budžet, Konkursi, Donacije	% smanjenja nivoa buke
Specifičan cilj: Zaštita zemljišta					
3.1.4.1.	<i>Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim prostorima u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih materija (degradirana zemljišta, područja pod rizikom, kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)</i>	GU, Ovlašćena laboratorija	2013-2018	Budžet, Konkursi	Izrađena baza podataka
3.1.4.2.	<i>Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa i podizanje poljozaštitnih pojaseva</i>	GU, Nadležne naučno-istraživačke institucije,	2013-2015	Budžet, Donacija, konkursi	Uspostavljen monitoring i smanjena količina eolskih nanosa

3.1.4.3.	<i>Podrška razvoju organskoj poljoprivredi programi:pilot projekti kroz</i> <i>-očuvanje biodiverziteta-autohtonih rasa domaćih životinja</i> <i>-uvođenje dobre poljoprivredne prakse</i> <i>-organska poljoprivredna proizvodnja</i>	GU, Pokrajina	2013-2018 kontinuirano	Budžet,Konkursi	Realizovani projekti
3.1.4.4.	<i>Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje</i>	GU,JKP"Čiz",Direkcija,JP"Zavod za urbanizam",JP"PL"	2013-2018 kontinuirano	Budžet, Konkursi	% površina rekonstruisanih i novoozelenjenih lokacija
Specifičan cilj: Unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i sprovođenje mera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolini Subotice					
3.1.5.1.	<i>Sanacija i remedijacija jezera Ludaš</i> <i>1.Izrada Studije i projektno tehničke dokumentacije</i>	RS,APV,Grad Subotica, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode, JP „Palić Ludaš”, JVDP"Vode Vojvodine”, Naučno istraživačke institucije	2013-2018 Studija sanacije	7.000.000,00 Budžet republike Srbije, APV i Grada Subotica	Izrađena Studija i dokumentacija
3.1.5.2.	<i>Završetak izgradnje regionalnog sistema vodosnabdevanja severne Bačke</i>	GU,JVDP „Vode Vojvodine”	2013-2018	Budžet Pokrajine i grada	Izgrađen sistem

3.1.5.3.	<i>Izrada Studije predela regiona Subotice</i>	Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Nadležne naučno istraživačke institucije	2013-2015	500.000,00 Budžet, Donacije	Izrađena Studija
3.1.5.4.	<i>Utvrdjivanje stanja vodnog resursa</i>	GU, JVP "Vode Vojvodine", naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet, Donacije	Evidentirano stanje
3.1.5.5.	<i>Studija unapređenja stanja hidroresursa</i>	GU, JVP "Vode Vojvodine, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode	2013-2018	Budžet, Donacije	Izrađena studija
3.1.5.6.	<i>Studija o korišćenju poljoprivrednog otpada za grejanje na teritoriji Grada Subotice</i>	GU, Zainteresovani subjekti	2013-2018	Budžet, Donacije	Izrađena studija
3.1.5.7.	<i>Pilot projekat iz Studije</i>	GU, projektno-tehnicki biro	2013-2018	Budžet, Donacije	Implementirani projekat
3.1.5.8.	<i>Uspostavljanje biološkog koridora između jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić-Ludaš)</i>				

3.1.5.9.	<i>Preispitivanje programskih aktivnosti vezanih za kvalitet i stanje jezera Palić (izgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unapređenje rada gradskog prečistača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških prečistača na salašima)</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, DOO”Park Palić”, Nadležne naučnoistraživačke ustanove, JVDP „Vode Vojvodine”	2013-2022	200.000.000,00 dinara godišnje Budžet, Konkursi	Parametri održivosti na zaštićenom dobru
3.1.5.10.	<i>Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JVDP „Vode Vojvodine” Nadležne naučnoistraživačke institucije	2013-2018	20.000.000,00 Budžet, Konkursi	Stanje dendroflora Velikog Parka
3.1.5.11.	<i>Očuvanje stepskih i pešćarskih staništa, povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolini Subotice</i>	GU, JP”Palić Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Nadležne naučnoistraživačke institucije	2013-2022	Budžet RS, APV, Grada	Ekološko stanje predmetnih lokacija

3.1.5.12.	<i>Revitalizacija staništa prirodnih retkosti u Predelu izuzetnih odlika «Subotička peščara»</i>	GU,JP”Palić. Ludaš”,Pokrajinsk i zavod za zaštitu prirode,Nadležne naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada	Ekološko stanje predmetnih lokacija
3.1.5.13.	<i>Sprečavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organizovanu saradnju sa lokalnim stanovništvom i udruženjima građana</i>	GU,JP”Palić Ludaš”, Lokalno stanovništvo, NVO, Mediji	2013-2018	Budžet Grada	% smanjenja površine pod invazivnim vrstama
3.1.5.14.	<i>Uspostavljanje sistema mera eksploatacije peska na području PIO «Subotička peščara» i radovi na revitalizaciji majdana</i>	GU, JP”Palić Ludaš”,Nadležna ministarstva, Naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet Grada	Uspostavljen sistem kontrole

3.1.5.15.	<i>Unapređenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš</i>	Nadležna ministarstva, JVDP"Vode vojvodine", GU,JP"Palić Ludaš",Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Ovlašćenje naučno-istraživačke institucije	2013-2018	Budžet RS,APV, Grada	Uspostavljen režim u skladu sa potrebama zaštite prirode
3.1.5.16.	<i>Održivo korišćenje poljoprivrednog zemljišta na zaštićenim područjima Subotice</i>	GU,JP"Palić Ludaš", Vlasnici i korisnici parcela na zaštićenom području,NVO	2013-2018	Budžet Grad, Konkursi	Usklađenost korišćenja sa Planovim upravljanja zaštićenim područjima
3.1.5.17.	<i>Uvođenje starih rasa stoke na pašnjake i livade zaštićenih područja Subotice,naročito subotička peščara</i>	GU,JP"PL",Lokalno stanovništvo, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode,NVO	2013-2018	Budžet Grada, Konkursi	Ekološko stanje livada i pašnjaka

3.1.5.18.	<i>Pilot projekat jačanja autohtonih šumskih fragmenata</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JP”Vojvodina šume”,Naučno-istraživačke institucije	2015-2018	Budžet Grad, Konkursi	Realizovan projekat
3.1.5.19.	<i>Pilot projekat organske proizvodnje na pojedinačnim zaštićenim područjima Subotice</i>	GU,JP”PL”,Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, ,Naučno-istraživačke institucije,NVO	2015-2018	Budžet Grad, Konkursi	Realizovan projekat
Specifičan cilj: Monitoring i promocija prirodnih vrednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz oblasti zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa					
3.1.6.1.	<i>Letnji radni kampovi na zaštićenim područjima</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,NVO, Volonterski servisi,	kontinualno	Budžet Grad, Konkursi,Participacije učesnika	Broj organizovanih kampova i učesnika
3.1.6.2.	<i>Istraživački kampovi na zaštićenim područjima</i>	GU,JP”Palić Ludaš”,Obrazovne ustanove, NVO, Studenti	kontinualno	Budžet Grad, Konkursi,Participacije učesnika	Izveštaji o rezultatima istraživanja

3.1.6.3.	<i>Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode «Ludaško jezero»</i>	JP „Palić-Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, nadležne naučno- istraživačke institucije, NVO	kontinualno	Budžet RS, APV, konkursi i donacije	Izveštaji o rezultatima istraživanja
3.1.6.4.	<i>Završetak uređenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uređenje izložbene postavke i unapredjenje programa edukacije školske omladine o zaštiti prirode</i>	GU, JP „Palić- Ludaš”, nadležne obrazovne ustanove, NVO	2013-2015	Budžet Grada, Konkursi i donacije	Završeni radovi
3.1.6.5.	<i>Uređivanje posetilačkih staza i Vizitorskog info centra u PIO “Subotička peščara”</i>	JP „Palić-Ludaš”	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Uređene staze
Specifičan cilj: Revitalizacija prirodnih staništa					
3.1.7.1.	<i>Otkup i revitalizacija parcela u SRP “Ludaško jezero”</i>	Nadležna ministarstva, JP „Palić-Ludaš”	2013-2018	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Broj otkupljenih i relvitalizovani parcela i njihova površina

3.1.7.2.	<i>Zaštita hidroloških celina</i>	Nadležna ministarstva, nadležne naučno-istraživačke ustanove, GU, JVDP „Vode Vojvodine”, JP „Palić-Ludaš”	kontinuirano	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Opšti ekološki uslovi staništa
3.1.7.3.	<i>Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša</i>	GU, JVDP „Vode Vojvodine”, JP „Palić-Ludaš”	2013-2020	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Stanje koridora
Specifičan cilj: Saradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja, uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža					
3.1.8.1.	<i>Formiranje ekoloških mreža regiona Subotice</i>	Nadležna ministarstva, GU, JP „Palić-Ludaš”, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode	2013-2015	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Formirane mreže
3.1.8.2.	<i>Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja „Rečica Kireš“ – Kőrös-ér</i>	Nadležna ministarstva, GU, JP „Palić-Ludaš”, prekogranični partneri	2013-2015	Budžet RS, APV, Grada, konkursi i donacije	Uspostavljeno prekogranično područje
Specifičan cilj: Uspostavljanje sistema upravljanja otpadom					

3.1.9.1.	<i>Studija izbora tehničko-tehnološkog rešenja za upravljanje otpadima iz nadležnosti lokalne samouprave</i>	GU,JKP"ČiZ",Naučno istraživačke institucije, NVO,	2013-2014	Budžet Grad	Izrađena Sudija
3.1.9.2.	<i>Uređivanje upravljanja opasnim otpadima iz domaćinstva</i>	GU,JKP"ČiZ", Korisnici,NVO	2014-2015	Budžet Grada	Doneta Odluka
3.1.9.3.	<i>Unapređenje odabranog rešenja u sistemu upravljanja komunalnim otpadom</i>	GU,JKP"ČiZ",Korisnici,Mediji, NVO	2014-2015	Budžet Grada	Uređeniji sistem Pozitivne ocene građana
3.1.9.4.	<i>Obezbeđivanje opreme za upravljanje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</i>	GU,	2013-2015	Budžet Grada	Nema otpadnih vozila na javnim površinama
3.1.9.5.	<i>Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na teritoriji grada Subotica</i>	GU, JKP „ČiZ”,Naučno-istraživačke institucije	2013-2015	Budžet Grada	Izrađena analiza
3.1.9.6.	<i>Podsticanje odabrane/og (tehnologije) rešenja za tretman biorazgradivog otpada</i>	GU,JKP"ČiZ",Pote ncijalni korisnici	2013-2022	Budžet Grad	Smanjen udeo biorazgradivog otpada na deponiji
3.1.9.7.	<i>Izgradnja regionalnog sistema upravljanja otpadom</i>	GU, JKP"ČiZ",DOO"Regionalana deponija",	2013-2022	DOO „Regionalna deponija”, Budžeti opština potpisnika regiona	Uspostavljen sistem upravljanja otpadom*

3.1.9.8.	<i>Sistemsko rešavanje uređivanja komercijalnog i industrijskog otpada</i>	GU, zainteresovani predstavnici	2013-2018	Budžet Grada	Uređen sistem
3.1.9.9.	<i>Usklađivanje i provera načina odlaganja u sistemu organizovanog sakupljanja komunalnog otpada (u podzemne kontejnere ,mreža podzemnih kontejnera)</i>	GU	2013-2014	Budžet Grada	Izveštaj
3.1.9.10.	<i>Sanacija projekta Sanacije deponije «Aleksandrovačka bara»</i>	GU,JKP”ČiZ”,Projektni biro,	2013-2015	Budžet Grada	Sanirani prostor
3.1.9.11.	<i>Sanacija divljih deponija na teritoriji grada</i>	GU,JKP”ČiZ”,MZ, Građani	2013-2018	Budžet Grada	Broj očišćenih deponija godišnje
Specifičan cilj: Razvoj ekološke svesti građana u vezi sa upravljanjem otpadima podsticanjem podsticanje uvođenja "zelenih" tehnologija					
3.1.10.1.	<i>Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetske pasosa) sa podacima o aktuelnim energetskim sistemima i njihovim kapacitetima.</i>	GU,JP,Ustanove i institucije,Projektni biro	2013-2018	Budžet Grada	Izrađena baza
3.1.10.2.	<i>Izrada studije/projekta unapređenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata</i>	GU,JP,Projektni biro	2013-2015	Bužet Grada, Konkursi, Donacije	Izrađena Studije
3.1.10.3.	<i>Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektovanim i realizovanim sistemima iskorišćenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari, ...)</i>	GU, projektni biro, Korisnici sistema geotermalnih potencijala	2013-2015	Budžet	Izrađena dokumentacija

3.1.10.4.	<i>Studija izbora potencijalnih lokacija za korišćenje energije vetra</i>	GU, JP, Ustanove Projektni biro	2014-2016	Budžet Grada	Izrađen projekat
3.1.10.5.	<i>Projekatovanje sistemskih rešenja za iskorišćenje energije sunca , kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dečije ustanove, zdravstvene ustanove...sportski objekti)</i>	GU, Predstavni institucija	2014-2016	Budžet Grada	Broj prevoznih sredstava na biodizel
3.1.10.6.	<i>Podsticanje poljoprivredne proizvodnje radi primene biomase u energetske sistemima i primene biodizela u proizvodnim procesima</i>	GU, Predstavni poljoprivrede,Sub otocatrans	2013-2018	Budžet	Obnovljivi izvori energije
Strateški cilj: Uspostavljanje modernog saobraćajnog sistema radi smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu i javno zdravlje razvojem integrisanog i održivog urbanog plana mobilnosti kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima povećanjem udela putovanja javnim prevozom, pešačenjem i biciklom					
Specifikan cilj: Izgradnja i revitalizacija saobraćajne-putne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti saobraćaja u centru grada i unapređenje kvaliteta lokalne putne mreže koja povezuje postojeće radne i poslovne zone sa glavnim putnim koridorima					
3.2.1.1.	<i>Održavanje i dalji razvoj mreže biciklističkih staza</i>	GU, Direkcija i JP”Zavod za urbanizam,	2013-2018	Budžet Grada, Konkursi	Dužina i broj staza
3.2.1.2.	<i>Završetak eksproprijacije zemljišta za- Y krak</i>	Republika,GU,Dire kcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet	Izvršena eksproprijacija

3.2.1.3.	<i>Realizacija saobraćajnice velikog kapaciteta oko centra grada</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam, Subotica	2013-2018	Budžet	Izgrađena saobraćajnica
3.2.1.4.	<i>Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga</i>	GU, JP "Železnice Srbije"	2014-2018	Budžet	Izgrađeni prodori
3.2.1.5.	<i>Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih puteva</i>	GU	2013-2018, kontinuirano	Budžet 50 eura /m²	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.6.	<i>Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet 20 eura /m²	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.7.	<i>Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih puteva II reda</i>	GU Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet 60-70 eura/m²	Dužina revitalizovanih puteva

3.2.1.8.	<i>Izgradnja putne infrastrukture radi boljeg regulisanja saobraćaja u prometnim saobraćajnim čvorištima</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Budžet	Broj postavljene signalizacije
3.2.1.9.	<i>Obezbeđivanje preduslova za izgradnju terminala za teretna vozila</i>	GU		Budžet 600-700eura/m²	
Specifičan cilj: Unapređenje sistema javnog saobraćaja u skladu sa dokumentom „Studija o javnom saobraćaju“ i povećanje bezbednosti saobraćaja					
3.2.2.1.	<i>Uvođenje alternativnog vida javnog saobraćaja</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije	2013-2015	Budžet	Uspostavljen sistem javnog saobraćaja (bicikl-javni saobraćaj)
3.2.2.2.	<i>Obezbeđivanje preduslova za izgradnju javnih garaža – realizacija planiranih</i>	GU, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije, Carinska zona, JP” PTP”)	2013 -2016	Budžet 5000m² 600-700eura /m²	Izgrađena javna garaža

3.2.2.3.	<i>Formiranje zona saobraćaja sa ograničenjima brzine</i>	GU, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP	2014-2018	Budžet	Uspostavljen rad zone
3.2.2.4.	<i>Podizanje (sagledavanje bezbednosti u saobraćaju (pešački prelazi kod škola i predškolskih ustanova, semafori, ...))</i>	GU, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP	2013-2022	Budžet 1 semafor 100.000eura	Izgrađeni bezbednosni elementi saobraćaja
Strateški cilj: Obezbeđivanje održivog /Uređenje sistema urbanog razvoja izbegavanjem urbane rasplinutosti, ponovnoj upotrebi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, obezbeđivanjem odgovarajućeg očuvanja, obnavljanja i upotrebe urbanog kulturnog nasleđa (posebno arhitekture i secesije) i promovisanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti					
Specifikan cilj: Očuvanje, obnavljanje i upotreba kulturnog nasleđa – arhitekture secesije i drugo					
3.3.1.1.	<i>Sprovođenje edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj istoriji i značaju graditeljskog nasleđa</i>	Ministarstvo prosvete, Gradski muzej – Subotica,	2013-2022	Fondovi, Konkursi	Broj učenika sa poznavanjem graditeljskog nasleđa

3.3.1.2.	<i>Formiranje staze secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susednim državama</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomeika kulture,Gradski muzej – Subotica, Građevinski fakultet-Subotica	2013-2022	Fondovi, konkursi	Uspostvljena staza
3.3.1.3.	<i>Formiranje staza i priključivanje evropskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013-2022		
3.3.1.4.	<i>Postavljanje tabli koje obeležavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za istoriju Subotice, a posebno za arhitekturu secesije</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013-2022		
3.3.1.5.	<i>Priključivanje Subotice evropskoj mreži secesijskih gradova "Reseau Art Nouveu Network"</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013		

3.3.1.6.	<i>Organizovanje edukativnih šetnji "Nasmeši se Subotici" sa obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2013		
3.3.1.7.	<i>Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i istoriji Subotice</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.8.	<i>Izrada web sajtova koji promovišu Suboticu i njenu okolinu, kao i graditeljsko i prirodno nasleđe</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.9.	<i>Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.10.	<i>Štampanje edukativnog materijala o kulturnom nasleđu grada za potrebe školske dece i studenata</i>	GU,Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			

3.3.1.11.	<i>Nova valorizacija istorijskih objekata na teritoriji grada, prema najsvežijim rezultatima istraživanja sa tendencijom očuvanja svih vrednih objekata i urbanih celina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom</i>	GU, Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Gradski Muzej			
3.3.1.12.	<i>Organizovanje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova restoracije, odnosno sprovođenje autentične restauracije istorijskih objekata a ne stvaranje njihove replike od savremenih materijala</i>	Ovlašćena institucija Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.13.	<i>Restauracija odabranog objekta kao pilot projekat restauracije istorijskog objekta prema svetskim i evropskim standardima – vila Bagoljvar na Paliću</i>	Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.1.14.	<i>Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX veka u Subotici.</i>	Međupštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
Specifičan cilj: Urbana obnova grada					

3.3.2.1.	<i>Istraživački projekti istorije urbanog razvoja i arhitekture Subotice</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Muzej Grada Subotica,			
3.3.2.2.	<i>Organizovanje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih istorijskih objekata na teritoriji Subotice</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.3.	<i>Projekat restauracije i revitalizacije sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svetske kulturne baštine</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.4.	<i>Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na teritoriji grada kako bi se i ovaj segment istorije arhitekture u Subotici očuvao za budućnost</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			
3.3.2.5.	<i>Revitalizacija salaša</i>	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica			

3.3.2.6.	<i>Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organizovanje i promovisanje turističkog saobraćaja šinobusom kao atrakcije, umesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, sa njihovim odmaralištima Palićem i Horgošom</i>				
3.3.2.7.	<i>Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja".</i>				
3.3.2.8.	<i>Organizovanje seminara sa stručnjacima iz oblasti urbanog i prostornog planiranja kao i iz oblasti zaštite kulturnog nasleđa sa temom definisanja mogućnosti urbane obnove Subotice.</i>				
3.3.2.9.	<i>Pilot projekat urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici u skladu sa secesijom</i>				
3.3.2.10.	<i>Izrada strategije održivosti graditeljskog nasleđa Subotice u skladu sa evropskim i svetskim standardima, sa predlozima mera koje će doprineti očuvanju, održivosti i prilagođavanju graditeljskog nasleđa Subotice savremenim potrebama.</i>				
3.3.2.11.	<i>Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih nivoa odlučivanja u oblasti zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvoja.</i>				

3.2.2.12.	<i>Pilot projekat aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog nasleđa.</i>				
3.3.2.13.	<i>Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja.</i>				
Specifičan cilj: Racionalno korišćenje građevinskog zemljišta i investiciono održavanje objekata uz unapređenje energetske efikasnosti korišćenja obnovljivih izvora energije					
3.3.3.1.	<i>Analiza statističkih podataka u cilju definisanja trendova</i>				
3.3.3.2.	<i>Povećanje energetske efikasnosti i novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%</i>				
3.3.3.3.	<i>Izrada energetske karte grada I praćenje energetske efikasnosti (sw)</i>				
3.3.3.4.	<i>Povećanje učešća obnovljivih energija za 5% u odnosu na postojeće</i>				
3.3.3.5.	<i>Izgradnja informacionog sistema za upravljanje energijom</i>				
3.3.3.6.	<i>Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije na bazi goriva od biomase</i>	GU, Naučno-istraživačke institucije, Elektrovojvodina, Toplana, Poljoprivredne institucije	2013-2022	Budžet	Izgrađeno postrojenje

3.3.3.7.	<i>Pilot projekti korišćenja solarne energije</i>	GU,	2013	Budžet, Konkursi donacije	Realizovan projekat
3.3.3.8.	<i>Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija</i>				
3.3.3.9.	<i>Sinhrono planiranje infrastrukturnog opremanja grada</i>	GU,JP, JKP,	kontinualno	Budžet Grada,	
3.3.3.10.	<i>Investiciono održavanje objekata od javnog interesa</i>	GU,Direkcija za izgradnju Grada,Zavod za urbanizam	kontinualno	Budžet Grada	
3.3.3.11.	<i>Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)</i>				

OBLAST: " DOBRA UPRAVA"

Vizija : *Subotica je grad u kojem ljudi vole da žive, biznis teži da se locira, a turisti žele da ga posete.*

PRIORITET : DOBRA UPRAVA					Stepen prioriteta (<i>visok/srednij/niski</i>)
					<i>Visok</i>
Strateški cilj: <i>Funkcionisanje odgovorne uprave uz participativno učešće koje počiva na konsenzusu</i>					
Specifičan cilj: <i>Povećanje nivoa usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvoja zajednice</i>					
Broj	Projekat	PARTNERI	Vreme	Iznos i izvor finansiranja	INDIKATORI
<i>4.1.1.1.</i>	<i>Uvođenje sistema kvaliteta u rad uprave - (lean six sigma)</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2015.</i>	<i>500.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>
<i>4.1.1.2.</i>	<i>Održivost kao kriterij javne nabavke</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.</i>	<i>Pokrajina</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>
<i>4.1.1.3.</i>	<i>Sveobuhvatna evidencija projekata na teritoriji grada</i>	<i>Grad, Pokrajina,</i>	<i>2013.</i>	<i>1.500.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Ažurna baza projekata</i>

4.1.1.4.	<i>Unapređenje upravljanja ljudskim resursima</i>	<i>Grad, pokrajina, donatori</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>300.000 godišnje</i> <i>Grad, Pokrajina i drugi izvori</i>	<i>Podignut nivo efikasnosti i efektivnosti</i>
4.1.1.5.	<i>Pilotiranje programskog budžetiranja</i>	<i>Grad, pokrajina, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2014.</i>	<i>200.000</i> <i>Grad, Pokrajina</i>	<i>Planski dokument budžeta</i>
4.1.1.6.	<i>Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definisanih nosioca razvoja grada</i>	<i>Grad, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Definisani procesi</i>
4.1.1.7.	<i>Vođenje evidencije nosilaca razvoja grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>evidencija</i>
4.1.1.8.	<i>Godišnje zasedanje partnerske skupštine</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Zapisnik sa sednice</i>

4.1.1.9.	<i>Održavanje gradskog mobilijara i saobraćajne infrastrukture/URBANA OBNOVA</i>	<i>Grad, Direkcija za izgradnju</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>200.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj intervencija</i>
Strateški cilj: <i>Obezbeđivanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i privrednim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici</i>					
Specifičan cilj: <i>Uključivanje u procese evropskih integracija partnera iz svih sektora zajednice</i>					
4.2.1.1.	<i>Iniciranje obrazovnih programa u cilju sticanja praktičnih znanja i veština u implementaciji EU projekata</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>200.000 godišnje Grad, donatori</i>	<i>Održane obuke</i>
Strateški cilj: <i>Zalaganje za vladavinu prava, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnosti u procesu rada i rezultata u cilju promovisanja dobre uprave</i>					
Specifičan cilj: <i>Unapređenje promocije grada</i>					
4.3.1.1.	<i>Promotivni materijal grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>2.000.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj brošura, filmova, fascikli - specifikacija promo materijala</i>
4.3.1.2.	<i>Definisanje privrednog, turističkog, kulturno-istorijskog, sportskog i gastronomskog identiteta grada</i>	<i>Grad, TOS</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, TOS, donatori</i>	<i>brošure</i>

4.3.1.3.	<i>Podrška brendiranju novih proizvoda</i>	<i>Grad, donatori</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, donatori</i>	<i>Broj sertifikata</i>
4.3.1.4.	<i>Razvoj koncepta lokalnih brendova</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Operativni plan</i>
4.3.1.5.	<i>Formiranje zdravstveno – ekološkog identiteta grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Prepoznatljiv zdravstveno-ekološki identitet</i>
Specifičan cilj: . Promocije u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mesta					
4.3.2.1.	<i>Sertifikovanje grada kao okruženja sa povoljnom poslovnom klimom,NALED Sertifikat</i>	<i>Grad, NALED, Ministarstva</i>	<i>2013 – 2022</i>	<i>100.000 godišnje</i> <i>Grad, NALED</i>	<i>Sertifikat</i>
4.3.2.2.	<i>Unapređenje i održavanje biznis portala i internet prezentacije grada</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>300.000 godišnje</i> <i>Grad</i>	<i>Internet prezentacije</i>
4.3.2.3.	<i>Unapređenje marketing plana promocije Subotice</i>	<i>Grad</i>	<i>2013</i>	<i>200.000</i> <i>Grad</i>	<i>plan</i>

4.3.2.4.	<i>Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.000.000 godišnje Grad</i>	<i>Broj sajamskih nastupa</i>
4.3.2.5.	<i>Podrška organizovanju sajmova</i>	<i>Grad</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.500.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Broj sajmova</i>
Specifičan cilj: <i>Unapređenje informisanosti građana</i>					
4.3.3.1.	<i>Izrada promotivnih filmova o gradu</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2015.</i>	<i>2.500.000 Grad, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Izrađeni i distribuirani promotivni filmovi i</i>
4.3.3.2.	<i>Razrada (akcionog) plana informisanja po uzrastima i grupama (mediji, televizijske emisije, škole)</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2015.</i>	<i>1.500.000 Grad, drugi izvori finansiranja, institucije i ustanove</i>	<i>Akcioni plan</i>
4.3.3.3.	<i>Informisanje o radu uprave preko interneta-trojezično</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Informisani građani</i>
4.3.3.4.	<i>Plan i razvoj aktivnog dijaloga između lokalne samouprave i građana</i>	<i>Grad, Mediji,</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Aktivna društvena zajednica</i>

Napomena: Cene su bazirane na projekciji troškova drugih, sličnih projekata po kursu 120 RSD/EUR.